TO THE READER

KINDLY use this book very carefully. If the book is disfigured or marked or written on while in your possession the book will have to be replaced by a new copy or paid for. In case the book be a volume of set of which single volumes are not available the price of the whole set will be realized

SRI PRATAP COLLEGE
SRINAGAR.

LIBRARY

Class No. 891.441
Book No. L 37 G
Acc. No. 16025

MCO

مُطربِ خوشنوا بگو تازہ بتازہ نو بنو
بادۂ دلکشا بجو تازہ بتازہ نو بنو

الحمدللہ والمنّہ کہ اندریں اَنز مان میمنت اقتران کتاب ہذا مشہور یہ
{مذہب عشق} یعنے

16025
4 JAN 2006

گُلِ بکاولی

از تصنیف
شاعر شیریں زبان لسہ خان فرزند جبار خان ساکن قصبہ اسلام آباد
محلۂ قاضی صدر

حسبِ فرمائش
غلام محمد نور محمد تاجرانِ کُتب مہاراج بزار گنجبازار سرینگر

(شاخ، رائیمہ بازار ورزید لسی ٹوڈ میرکدل سرینگر کشمیر طبعشد

بسم اللہ الرحمٰن الرحیم

ثنا سوئے خداوندِ تعالیٰ
ہوا پیدا کرنہ آرہ ساس عالم
مُقدّرِ رنہ مُدبّر لا او بالا
سپیُن باغ جہان روشن زقدرت
اُن بلہ حذنگ دریا و درجوش
محمد مصطفےٰ لس نا دتھاوُن
کرُن محبوب یزدان تن نقرآن
زختم المرسلین بخشاوسن تاج
بندے عاشق دیرینہ افسان

بنا کردہ جہان از زیر و بالا
کرُن پیدا زمشتِ خاک آدم
پچھو صانع صنعتنگ بار تعالیٰ
بہ جنبش بام گو دریای حدت
کرُن اظہار سیرگ نورہ پمپوش
شفیع المذنبین بیشک بناوُن
بُرُن نو جبرہ جانش با قرآن
عطا کرسن نبوّت روزِ معراج
بخوان نعت محمدّ از دل و جان

نعتِ شریف حضرت سید العالم شفیع الامم صلی اللہ علیہ وسلم

رسولِ ذات مقبولِ سماوات
مہ خوبان شہ شاہان عالم

اصولِ عشق محصولِ مقامات
زہی عرفان زہی احسان آدم

درودہ پہ نبی جمالِ ملک بہوذ
درودہ پہ زرہ پیٹ آلِ اصحابن
ذرے غم نی پچھو ولمت اسحابن
خصوصاً ہم پچھ ڈینگ چار گوہر
ابوبکر و عمر عثمان و حیدر رض
صداقت نا اس از صدیق اکبر رض
تسندوی فیض جاری تا محشر

عدالت از عمر زینت نا زینت
زعثمان باغ دینستان جیا چیل
شجاعت در علی شیرِ خدا بود

ہم طلعت گر محبت دل آرا
الحمد و سیرت و الکرم یا لااکرم لعا
والضحیٰ بر رخ انور قرآن
والیل تابان بوی عنبر
زہے بر عالمین دریای رحمت
زہی مزنین چو دریای عزت

ذرہ ذرہ دی یار دا الکہ اذری کبوی ابن
الحمد للہ الذی ذہنش الکریم
بیشک زنبیر وی جنس حسین
زلف کلاه قبہ بان
سیلہ سبہ

وتقیصن احضرت امیر سید
علی ہمدانی قدس سرہ

سلوکک مہر چھُم پیرِ طریقت | شہِ ہمدان مہِ برجِ حقیقت
چھُ عالی سلسلس افسرِ نہ افضل | طریقِ کبروی تہندی مکمل
چھُ اوّل میانو سرخم پور محکم | سُوُی میر مکرّم پیرِ اعظم
سراجِ سالکان محمود خصلت | نخو شا شمعِ شبستانِ فتوّت
وسیلہ میانو ہنز پیشِ داور | قبیلہ کرانو تس بڈ چھُ رہبر

التجا بدرگاہ عالی جناب حضرت امیر کبیر قدس سرہٗ

مہ بوزُم صلہ چھُس گدا یا امیر | مُدا چھُم کری جان فدا یا امیر
غرض چھُم مرض ممہ لگُ ور کر | غرض اک نظر بڈ دوا یا امیر
کرُت خارِ کشمیر گلزارِ خلد | بالوارِ علم و سخا یا امیر
وچھنت نور روٗن پھیو ساٹی ل | پمُت طور ہنت زیرِ پا یا امیر
زہ چھک رہبرِ دین فخر الرسلؐ | زہ چھک افسرِ اولیا یا امیر
توٗئی شاہِ دوران دماہ جہان | توٗئی راہِ قربِ خدا یا امیر
توٗئی در شریعت سراجُ المنیر | توٗئی در طریقت بقا یا امیر
توٗئی واقفِ سرِ ختم الرسلؐ | توٗئی وارثِ انبیا یا امیر

لبنہ تاج لوب جبس ہندوان پایک
نبہ چھوی زہ لول و قبا یا امیر
سکندر سروی درگاہ بڈ فتح چھوی
نبہ چھوی و عقبیٰ بنا یا امیر
ہمہ چھوی جہان سرمن لعل جبین روی چکاہو
فلک چھی پتھ کران ... یا امیر
ننہ منہ کی اس صفا یا امیر
نبہ مربی گری مل ...
چھکھ میر مریدان نہایت
غبا یت مریدان ... یا امیر
شفاعت ... مستان ...
تسہ خان ... لگا دیا امیر
تیس چھم ...

در سببِ تالیفِ کتاب

بعشر گخانہ دل شوق پیس پپھ
گگرودن نال عشقک طوق لس گو
چھیم اردو کت پاہ پر حیا یا
عجب روشن پایا انتخا یا
بہ بوستان تہ گلستان لو نام
زمستان خزان شرمندہ ناکام
امہ گوب شوق زبن گفتار پیو
بکشمیری زبان زیبا کران بو
بن دلس گی خاصی نیالات
زبہ علمی ونی ہمت مہ کمالات
کرم و اغار بنت بر نام باری
بلاشک بوئی پہو کاس غم زنواری

کرن بهتر نه بر ترلس مناجات — سو داور بسبرن کاه ون بهو جات

خدایا کلکِ طبعم را بکن تیز — شود تا خامهٔ عقلم گهر ریز

برین منزل کشیدن محکمی بخش — باسرارِ جوزی محکمی بخش

عروس نظم را آراسته کن — بچشم ناظران پیراسته کن

مزین ساز از مشاطهٔ غیب — منور کن سخن را از رهِ غیب

دلک آئینه مبانوی صاف گرتن — زجامِ معرفت می سینه برتن

کرن روشن زه مبانی نیز نکه شمع — پریشان چهره‌ین آخاطر نهاوتم جمع

برم از عشقِ صادق دل کرم شاد — زهر دامِ بلا کرنم مه آزاد

رجهن مبانوی پدرما دربا حسان — منور تم کرک از نورِ ایمان

بجسم و جان نحفوکت وشوی سلامت — چو صابقان ذنک بیه شفاعت

برین فریاد زی نهاوم اجابت — شفیعِ الورٰی رسولِ مجتبیٰ لیت

بیا اکنون خلاسوی فسانه — پرن گرزهه عاشقن هن داستانه

در بیانِ آغازِ کتابِ گلستانِ بقا

بدینگونه کران راوی روایت — ونان از عشقِ دیرینه حکایت

وُچھک طالع تِمس عالی وقارس — گمان گاس نہ شاہ کامگارس
وُنن زین الملوکس اَے شہریار — یمس تا یُد از گفتن چھہ بسیار
گلِ تازہ یہ پھوی در باغِ عالم — دِرین ہمت نہ عظمت چھہ منہ کنہِ کم
امِس بہتر نہ برتر ژھہ طالع — امِس آسن پری نہ دیو تابع
بحشمت چھہ سنہ ہمتا کو نہ بدنیا — بعظمت آسہ چون جمشید و دارا
قباحت چھس مگر تا چند سالہ — بعہدِ خورد سالی باکمالہ
زہ بٹ ای پادشاہِ باکمالات — یمن در ہن مضر امُت بلا فات
ازان پس نیرِ تابان چون مہِ نو — بہ بوزت شاہ کاتھ آزردہ کاتھ گو
کرُن حکمِ شہی بہر عمارت — سپن حاضر امیران وزارت
لَزن محلا بیکجا از گذرگاہ — نہایت خوب نہ روشن نہ زیبا
دران خانہ تہیان شہزادہ چھو ماہ — کنیزان و غلامان سپت ہمراہ
بناز و ناز سُوی پردہ نہ سپن — سٹھاہ حمتاز ترسرکرنہ سپن
برائی تربیت عالم نہ فاضل — اکہ زمارت سٹھاہ عاقل نہ قابل
زعلم و درس گو آموختہ کار — سپن نس باغِ دل تازہ چھ گلزار

داستان

نه اکثر آمنتن اندر تفاوت — زلن ڈیشٹ پسر نور البصارت
چهه بهتر بتهو پسر از خود کرن دور — بمعه مادر کرن از ملک مهجور
کرک تاج الملوک از شهر بیرون — زقهر شه سپن افسرده دلخون
تسندس والدس از حکم شاهی — حرمخانس کرن تهیس صفائی

در بیان رفتن شهزادگان برای آورن گل بکاولی

سپن زین الملوک بلهٔ بی بصارت — پراکنده سپن بهر وزارت
انک زیارت حکیمان با فصاحت — مسیحا خصلت و لقمان طبیعت
پرزهت احوال خوتس ای شهریار — چهه چاره انت مگر ژهارن چهه و توار
انی یدکا نهٔ گل باغ بکاولی — ژلی ظلمت نبی فرحت زه بالکل
بجز آن گل ونی نه کینهٔ چارا — سِدی یُد نه ژلی ده کهه شهریارا
به یوزت دِژ منادی بادشاهن — بملک و شهر تم عالم پناهن
کری یُد کانهٔ گل مطلب میسّر — دِمس انعام بیم زر و گوهر
انت اندر گوبه آدا کینژ کالا — انوی نه کینسه تهو مشکل سوالا
سپن نومید شه از بیقراری — زدیده ژ سپن تس اشک جاری

6

نہ چھوہ میٚ غمخوار کانٛہہ کُنہ مددگار
رفیقاہ ہُوی شفیقاہ تیب خدایا یار
سعیدن وَن چھِ چھیٚ شیرین جیبن زبانی
ختیمن واران چھیٚ کن بیٚن رفاقت
نیٚب بیٚ فِکرن سِرن بیٚن ہمہ محبت
یکی ہُوی دِل دِوان باغ جہانس

رسیدن تاج الملوک تس شہرہ

بیکہ روزی اندیشہ اکس ترای
ون فرد ون ژٕر وچھن افرای
اَمہ شاہ رضوان
عجب عالی ہُکہ با جود احسان

7

یچھک طرفاہ زبنری
نہایت اسہ ہیٚ
وانٛتہ گگ اَنک اَدہ
نغمہ ہم سیٚ استادہ
مشرفک تلنی قائم تنز
بیٚ مغرب سِپٕن سیٚوی جلوہ
ہِپن مہتاب روشن

دوہہ اکہ وانٛتہ تم طرفس اکس منز
سو شہزادہ یمن تاج الملوک ناو
دراٚنجاتم چھین بلہ کاروانا
پرژھن تشخصس اکس تم بافصاحت
دلس تم سربسر ساری نہنہ حال
کرن ہُی مصلحت باخود تنہا
چھہ یہنز ون مہ قسمت آزماون
اَن تیٚمارت سو گل تُرھی خراین
ونتہ ہُی ژاو سوی درانجمات غنت
غلامن منز اکھاہ سرداراً سوی
گوٚوی تاج الملوک نس نش تراری
تہ ہیوی تس پیہ نظر بر روی خوشتر
دو چشم نازٕ نرگس مست حیران
پرژھن تس ناو کیا چھُی اے گل اندام
عرض تاج الملوکن کر یمن طور

کرِ وُک وانٛتہ ہونا آرام کوی تنز
گمُت سرگشتہ ژٕر آسو ہمت واو
پُوی اندیشی ژٕر آسو دانا
کنک یم کنہ گژھن بہر تجارت
تہ بوزِتہ شاہ گوسوی نیک اقبال
دلا برخیز شو محکم برین راہ
گلِ مطلب چھہ نہ وٕل ثعلہ ناوِن
صلاح ژلو نبرہ ہمدم سینتہ بایِن
گنڈِتن محکم کمر از استقامت
سعیدا ناوٕ دل بے اراسوی
بجا آدرتہ حق خاکساری
جوانا وچھنہ رعنا چون
دوہ زلفِ مار چون سنبل پریشان
گژھن کنہ یھوی گژھن کنو ابد آرام
مسافر چھہ سٕٹھاہ بیکس تہ بی زور

اَتی تہ منقش نوٚنش تانا
عجب رنگین عالیشان مکان
مکاناہ اکہ چھک انجرکن
فیروزک بیرہ کرن فرد و سی
بیٚن ایِٚن بوارہ باغچ
چمن شہزادہ شاہ نور عالم
ام آن برسنہ زرین کرن

Srinagar

پرزِہوک شخصس اکس اہرد ہُشیار
دبک نم ای نگارانِ گُل اندام
بخہ نشر دئ خوبی دِر جہان طاق
چھ بے ہمتانہ یکتا در زمانہ
شمع صورت سراپا لخت نور
چہ مہِ تابان کیاہ غازِ نگر جان
بدر چھہون نخابمت چوبِ نقارہ
اول از ہر صدا دِیوان تقارس
گو ڈن پچھ ردیہ ہیت نس سِت یو دالن
عیار مِند تہون نس سِت الفت
یہ یوزت گے سٹھاہ شہزادہ دِلشاد
زکبر و نخوت و دولت پکان گے

بہ یکسند خانہ نہ آسہ کرزنہ اظہار
ہمتس دلبر لکھائی بیسوا نام
برعنائی سٹھاہ مشہورِ آفاق
گُل رخسار روشن جاودانہ
بغایت چشم نرگس مست مخمور
چہ پروان عاشقان شنہ بان زان
یوان بڑ کاٹھ بنز آن لگو رہ
کرن حاضر دلیل دِیناہ رس
ازان پس نس بشفقت سِت دو مانن
بصحبت چھس کرن رد محبت
بمغروری گمت سنگینہ پولاد
بغفلت درچہِ ظلمان نم پے

در بیان رسیدن جائی خرابات بابتِ ملاقات دلبر بیسوا

بشوقِ دل دوان بہرِ ملاقات
پکان نم دات بر جائی خرابات

نبب دراو بر حچھ بنن تتہ
سری کمہ سمت نین ضابع دارولہ
بہ عشق سزبنیرہ سوی جان
سکہ منصود سپدن نیتھ امکان
فرمان تاج الملوک آزادان شیح
ذنی بہ مختصر پیلہ ندامت
ودان پیس ابنران ہو جان نقامت
وزیران پیس ابنیرک کار خدائی
وچھمنت تاج الملوک تختن صفائی
ویس ان مصلحت سکار نمایان
ودن پنہ بنہ اختہ داوان
بلا شک بایتھ پنی دذل ایی کرن
ونن محکم سپس سنوی دن
ونن شہزا شہزادہ زن

بدیگر شب چھن شہزادگان پیش
بہ نز آن صنم از غصہ و طیش

ہنزک مجلس کرن ژر ونو قزاے
کنیزہ بانمبرہ خوان ہنت زاری

سپن فارغ بشادی کھٹ عیاشت
ہنُوک کھیلن برزان بافصاحت

ببک بازی کرک دٗہ لچھ مقرر
گندن گے از فراحت شاغو تنز

زنقد و جنس اسپ و فیل و جاواہ
نہ ہارک نہ سپن برخویش ناشاد

گدا سپن جدا از مال و اموال
مُدا سورک گیہ فرزونت احوال

صنم نقد و ژھ نٔلن زرک ہنگامہ
کرُن ہنونک بنچھونت تند کلامہ

نبر نیر و میو بالس پنن وت
نہ چھوہ سر بابہ کھنہ دِلو موعہِ رخصت

بہ بوزنت دلو سہ شہزادہ ہنت
دِچھو زِن بار تنئی لو قیمت

اگر جینو مو سارو می پنن مال
وگرنہ پس پچھہ کمنز جان پامال

کرت وعدہ ہنوک نو ہس گنڈل نیٗہ
یمس قسمت ڈلن تس کیا وسعن

بنا خوش قسمتن سوی بازہارک
زرک گبرن سرس ژر باز تارک

صنم ڈلیشت پنز خوم نہ سرور
لدن گوہر خزانن بند کرن در

بنز و قید یان سابق الحال
لدن زندانسی با این ہمہ حال

رفیقان و غلامان گی پریشان
شفیقان ژر سپن افسرہ حیران

ونچھون برہ نیوجس اکس بیگانہ
کہ شاہ عالی سوزن ہیر زمانہ
نگہبانن دنن پیچھس سپدی
نیوجس کر نیرہ مبالوی عال عالی
پیچھوم مہ غان وان پیچھوس سپاہ
مہ گواک مرتفا سفرس اندر گیر
بولاران آمتن پیچھوس اردو دوبارہ
اسنہ بوزم مہ اوصاف جبرہ
بہ بوزنت گی خبر چل ہنت امیرس
ینیوجس ڈونگ کرواے لو فقیرس
زرک و عاضر پیش امیر دوران
نیوجس یم پرژھن گیو ہیم حیران
نز نوزان وہرت گی ینیوجس تیز
مینہ زر دوی تمنت و پیش کی نیوجس بیر
وکرنا بان پچھن اقبال یاور

بخدمت کرامیرن ژہ جہ بان / سٹھاہ ژرلول برتس انی دل جان

زان خدمت کرن کنہہ ادانم / جمع کینژ راہ کرن حسب مدانم

عرض خواہش کرن بانرمی زار / نوجہن دپولس یان کر حال اظہار

دپن شہر عجب رمہ رشتہ وارا / یہی آمت نہ کرمت ہیت قرارا

گژہہم ہر روزہ بخشن مہ اجازت / ہیہم رمہ نتو گژہن ارادی شفقت

بہت دون ژ ون گرن خصت ہمش / بخدمت آسہ دل پیہان مجود

نوجہن دپولس اجازت از شادت / وچھون حاجت زانن سعادت

گژہن شہزادہ پھر نہ بازی / قماران نشہ پہچن افسون سازی

سولا ثانی سپن آراستہ بام / کرن ہنتو فی عطار بستہ دوام

رختن تاج الملوک درخانہ پیرہ زن واستفسار اجرا ازوی نمودن

دہہ اکہ دراو سوئی آن مکانہ / وچھن نیرن نتی اک بڈ زنانہ

کرن معلوم حال آن زن پیر / صنم را بود آن زن محرم پیر

نہ چ واقف نہ مالک آس بے شک / براثانی سٹھاہ عاقل تہ زیرک

یہ بوزت شاہزادس گو دل آزاد / ژلس غصہ سپن خرم تہ ژرشاد

چھن ہنتر نتہ افضل ون یہی کن / کرن گژھ بستہ دردام محبت

الندی دنتہ مہ نرم دلک طمع / پراگندہ گمت دل مہ گژہم جمع

دران اتھ سو والیس فی الحال / پیر گر نور لاران اوسی حال

۱۰

اوی آمت پیچ شفقت / سرکیس ازدوی بانت

ژه چهوک بیکس محبت گو مه جانوي
بگیسي موج چهوک اولاد مباوني

به بوزت دي سه شهزادون برازي
هني موجي لگے خوبیں بو باري

بو چهوس نوکر غوجس اکسنز کراني
نوي موکھ آسه نه هرزم بواني

بون بو آسه ژي نش گلو ویگاه
براۓ غم وفاۓ جاي تنها

بوجه از خورمي ونس اجازت
هژن ون آغه سنز انت غنیمت

گژهن تس نش منقرر آسو یکبار
برن آسس محبت ژه سه غمخوار

کران شهزاده آسون جانفشاني
نهون مشکور از شیرین زباني

بنهجي پاطن ادا گو مذ تهاد ریوٹ
ز شفقت نس بجه تصدیق خل پیٹ

نه مه اکه آ شهزاده بفرصت
بجه نشه از موجب بیه کنه هت

دپولس ماج از تنخواه یک ماه
هژم آغس انهم ژي نش گرک کیاه

بجه غیرت ولس اي بو دلبند
جمع داراه مه از واذ خداوند

بنفقه جنس مه بخشوي لجازت
کرن گژه خرچ بو آسي ژه حاجت

وپهدن شهزاده تمنز مهرباني
کرن هژفي بدل نس مدح خواني

بروذي از کمال عذر خواهي
کنهاه باتهاه کرت از عهد آهي

مه چهوم عرضاه اگر منظور تهاوک
بهر مانه رانه تي مه باوک

بالفت کرتھ عاشق بستہ دام / تن وتاج الملوکن ابدالآرام
مسافران ژہ چھک وسازند دران / یتھ شفق عمر از دراز دران
بجتی عا... پھوس زیر اکس میرزانس / کمت بر تیوق پھادی پھوم پانس
نوی یواکس لاران بہر دیدار / کرم سر و راز شیرین گفتار

کرت تعظیم بہ تاوان بن پہ گیم / لمہ تا پا سپن ازخوف غفار
ربیت وزہ صنم ازدوی اداب / مجالس اندرین تمہ وان ازار
تن نہ قرار سعی ان صنم درا

آنتاں اندر وہ ادا سپن شب نہ آو
سرن تہ وزہ ازت لول اکس خاصہ کرو
بسوی آن صنم ... شرادان
ولادا ران ... عشق [illegible]
میہ بوزم ... سخن قابل

بہ ہُشیاری نرس تنز باگ نھاوُن / ستھاہ آراستہ ارمحد بناوُن
اشارہ سیت بروان آس نیران / پتہ شیر نر بہر سو ژندرہ فیران
سپن آراستہ ہُشیار در فن / ولس تنز شکر دیو تاج الملوکن
دُوہہ اکہ گو ہنز دآن زن پیر / ونُن ہنولس مراد خود تفسیر
لو رخد منگ ابی آس زیر تنگ / ہنی موجی یوان چھینا زہ کنہ تنگ
ہُمت پھہوم مشورہ کرہ مابین کار / گژ ہم دل رہ پیہ ساساہ بہر بار
بجہ بوزت تہند تلن سیت پالس / دوان ژانن اکس خلوت مکانس
دپُن نس وُچھہ بہ دولت خانہ باپت / اجازت پھوی رہ پانی بہر حاجت
تلن اک ساس رُوپیہ راد پالس / بخدمت گو خوجس میرزانس
دپُن نس باادب ای شاہ جمشید / خدا نہونی تہوی اقبال جاوید
زخویشان پھوم اکس امروز خاندر / توی بخشون گژہ ہم مہ خلعت زر
بمجلس لو فرزہ مہ تو ہہ سیت عزت / توی پاپت کرم عرض خدمت
خوجہ بوزت سُن خرم نہایت / لباس خاص خود کرُس عنایت
بیہ دژلس گراہ اک تیز رفتار / کہنہ ہیں چون شہریاران سعی خبردار

داستان

سوالات ... بوزت تہ الکار
اول صنمی کران لولہ ... سرہ اعتبار
بلا چاری ... سپن ... اکھ ... باد
... صنم ... [illegible]
نیہ ... صنمی ... باد

بجیله گو تمس شهزاده محرم
بجائی خو سیئن از کار خرم

بدیگر بار گی مشغول در کار
گنڈن نردس چو زندان خبردار

وڇهت مرقع هتوی سر ڀراڙائون
زگوشه روشنی هتو وعده پالن

وڇهت شهزاده حال گرته موش
اشاره کرته نولس روزبا هوش

خبر لوزت سو ڇجه دل نبرد راو
وڇهت گگرس ته برس لنزه سخت تراو

وڇهوی بله واره گگرن بجه لزل
بنت آسوی ته تهی آئی لس معل

ولس منز سخت برس تراو ڇشت
کله پٹهه زنگ لس وس پیه بیبت

سپئن شهزاده ڈیشت حال نلونوش
بتندی لگو تمس ونی زر آتش

به کیاه دهراو مٹ ڇهوی بکر گوتی زال
خربفن نش کرن شو بیا ثهی چال

باین حشمت شمعدان گونه نهاد
بناخن لذت دل راده راومٹ

صنم بوزنت سخن شرمنده سپین
بتقدیر الٰهی بنده سپین

آمی دفنه انٹ زرین شمعدان
سجاون شمع در محفل بهان آن

سپین بله محو به در نرد بازی
صنم گیه ذوق وڇهت افسون سازی

گنڈن مشغول گیه تا صبح برلوز
صنم رنجور گیه شهزاده مسرور

بشب جنتا وفته ابٹهن کرودن
وڇهت صنمی ڇهونه کنه حال ووڇرن

وٹیئن تاج الملوک آئین رسم اجازت
ٹره جاس ڇهوی پیاپه ازکیا فواد مل
بجیصنت وراو خجو اجیس اگی بجی زمینت
سوفند تنا مزنس سیه پیره نه
بکیان جل وراو نامنت فرا لعه بودار
پیان جمیر سوبه لیه ژراو اندر
صنم قصد وژنه آه باوات پیمیانه
وڇهن باب منت سرگنت پیمانه
سرنت حاضر نجواتن گنت
کهبل نعمت اکبل حاسل فراغت
سرندس نبرس بازی منفرد
بکهبلن نبلب ہارن ودودار
بنصف ارات کیه تی فارغ البال
اسح البیت لغاجنس حال
به اسوی جمع ساری ماری تام
بزفدانه گگلن نبلس تنه درام
ولس ونه تاج الملوکس ای بیردی
بمه گژه ازنعه خاطر ای بمبیوی
ته نمه ڇهنت قید در زندان نعمت
ڇهمه شهزادگان بربادگیمت
گنڈ باره بمن بارن بدبخت حال
گرجیتک بهس پیسن دیمی مال
صنم راضی پیس بهلن منتی بهل
ہیکیس تاج الملوکن نم مفصل
صلاح نیک قسمت ازمیو دن
نه طالع بجر عقل ہیو دن
گنڈی زرن بارجو پانس دریکار
وڇهی بوکس اکس گگه بخت بیدار

اگر چینک کنیزه چس بو چالاکی — د چهک نل پانه کړه خدمت چهپه میانی
د ګرنه نل نمی د لبس پنن رر — زلفو د چنس ګوهرهای زیور
بران د عده سپین آماده جانباز — کران بازی سپین د ولوی فسونساز
اشارس منزرتن ګل زن نسکارس — عیاری د انه ببشیک پخنه کارس
ګرهن طالعورس اقبال چهوی رام — لګن عنقا بلا فتنګ نس چهوندر دام
صنم نهد وزه چهنت اقبال آن یار — ګندت ګل نه کرنت نادم دل ازار
خداین بخشمت چهوی جاه و حشمت — کبنزه بو چهسی حاضر بخدمت
تمنا آسو لیمانوی پادشاهن — برمانی دل کمن عالم پناهن
مه بیټ ضایع نمو کرمنداب آرام — ز د وصل من سپین نمم سار ناکام
زنجت نو بوزن طه طه کلبیس — د چهت قامت بوچوان سرو ملبس
کفشخانه مکانه دن چهو چالوی — کری خدمت زه چهوک نثار د میبانوی
لکاحس منزانم از رسم و آیین — کرو باقی عمر بازیب و تمکین
د لبس تاج الملوکن بز چهو چالوی — پراکنده د لیکن دل چهپ میالوی
مه چهوم اک مشکلاه د پیش آمت — نمی موکه چهوین پرشان حال ګومت
بفضل حق بو بد حسینی فتحیاب — کډی چالوی مدابدوی ګرګ ناب

بلیجه کیاه لازم کرن نیمو کامنتل ... تمنی ... ګرنم ... عالم ... عیادرت ... چهون

زره پیری ... طلعت به صورت ... کیاه کری ... تاج الملوک ... شهنشاه ... زین الملوک ...

فضائی کار ... سپین ... عرض ... نبی ... بلی ... نه بوزارت میان ...

اگر بنرم مہ مطلب آس وارہ
بہ بوزن گیہ صنم آشفتہ حال
زِ دل بیرون زہ کر باطل خیالات
چھو کر تتھ وا تنگ زہ چانو طاقت
زہ چھوک دِرہ صفت خورشید زاران
چھو خود خورشید حیران از گلِ او
تہوک بدکن وفی احوال آن بار
بمس پری بہ دیوان ساری بکاول
پری تہ دیو تہ جن تنت چھی نگہبان
پری از آسمان محکم بہ پرواز
بزبر عرض بادہ گزوم وہوش
نگہبان دیو بدبگہ چار اطراف
چھو نہ زاہ تو رواتن چانو آسان
چھو ئی فرماو مُنت عالیجاہن
چھو نہ لازم بنن زُو در ہلاکت

وگرنہ نل چھز ہاران پان مارہ
دپن تس ای جوان بخت ہوا بال
دنن کیاہ چھک من افسرہ حالات
بنی نہ گل انک گنہ ترہ لیاقت
کجا خورشید بل کنو چھک اتہ لاران
ازین خورشید نہان منزل او
وچھک پانی بنن گل کیاہ چھو شوار
تمندِ من باغ حسنس منز چھو سوی گل
پرندس وانتوک تتو کرہ چھو امکان
چھو چھتر نازنم پرگلشن دار
خبرداری کرن ساری پراز ہوش
بنہ چھی نہ دون دیوار سنی ناف
بنی نہ زاہ گل مطلب گلی جان
رسول صادقن زوک جوابن
زِ ہنوکن پانی سو بالس کنو مصیبت

حکایت بلبل

تہوک بدکن وفی آن پریشان
یکان روزی زبنگلا بہ شہزادہ

...

کرڻ نه عقل جهوم ما دشمن جان
سو والسته سپڻ انڌ عقل ناداڻ

ڪرڻ قفس ڪشاده در اندر زاغ
ڙٽن زنجير تنهن ساري نبر زاغ

سهن محڪم ڪرس نه هف ٿو نه ڀهرٽ
ڇهنت خبر ڪُئي آدمس فرٽ

لي اي ٿيبر ترٽي ڪرچه شاباڻ
ڪرڪ وسه آرائي آسوک يزدان

عوض نيڪي منڊي ڪرڇهي بدي ڏاه
عطا ڪياه ڪهور تم ناحق ڙه گوي ڪياه

يه بوزٽ باخصا جنت دپوسه شيرن
عوض نيڪي بدي درخدمت من

اگرچنيه ٻاڙن هباڦن اندر ٿيڙهه
نه ڪر معلوم زري بيه ڪينسه ٿشه گڙهه

ڌرنت ٿئي شيبر دآدم دراه بيڇا
ڌرخشاه اڪ دڇهوڪ ڙُنٽ برسرراه

سهن نس نش ڪرڻ احوال اظهار
درخضن دلو دنن سهه پڙڇهي گفتار

ڇهيت و قتش اندر نيکس عوض بد
ڪرٽ نيڪي لشر بشڪ ڪرڻ رد

شنوا ز گوش بڙدي ڇهوڪ ڙه آدم
پڙهي بڙدي ڪرٽ بيرس بو محرم

مه گو اک ڙُ نشاه پهوس بر سرراه
بوڻ بد ڪا نه ڪرڻ آرام ساه

ز گرمي جهوي بهنت بلاڊم سنبالن
دخشن نهنه چهوم لنڊه از ڊد دهلن

عوض نيڪي بدي ميلن بلا شڪ
نگي ڊن پانه بوزن جهنڪ ڙه زيرڪ

دبس شيرن بگو ابيرڊ هشيار
ڊنن ڪياه چهوي ڙه ڊن ڪرحال اظهار

و تو حضرت حڪم ڪياه بوزه ازدود
ربيعت الانجان لي لعه بيبلور
تم ڙل پرواڙه پهمه بو اجهار
سهڻ ٽي ڪيڪيا بن لنده لهي پار
پهرنت ٿالي ترلن بموتوي بالا
ٿرنت ٿي پيرگالان تم پهوڪر قالا
بيعرابن پرزن ديس پهوپهر
قي تم لوڙه اي ٿيبر دلادر

ديس شيرن شنواي بارڊنا
يه انسان پهوم لم الحق بيت ماه
ڪرٽ نيکي لمي بوڪرسه راه
بڙل ڪياه ته بيه انسان ڪرم ديات
ڊيس ٿالن گڏت ڪلي اي شهنشاه
تعجب عشق من ڪيڙهه پيم راه

سرڪيا پنه زنده هي بان اندردارس
خصوصا نازي اپوس عالي فادارس
پيمبر نه ٿيرهه بن ڊيپان ڊيبن بڪار
چهن گرڙه پانه بلوانه ڊيڙه زار
ڊنن و ڙنه سهن ازن غنيمت
بن سه ڪنوي ڊنت

بيڙان بادوي بيه ٽيڪيس ڪيري ٿيڪوراي
سنوڙت واڻنه پنهيس ڪيراي ڇاپي
ٿنه ٿيسن انکهود ابار سعد ابارڊ عمل ڪياس بيشڪ
ڪرڻارٽ ٽيپيه اي دانائي ابن پيڙه ڪنت پتيه
نه ٽنت ٽيهن ڇالو ابن بنفس سيرڙي ڊيد ابنيڪه
بنه ٿنه نهه بيرزواڻ سه اسعد ڪهيڊن ٿارو اندر
ٿنه خهي ٽيڪه ڪهيه پهيرڊت شيريه ٽهن ٽيپن سنخت ٿنه ٽيپر
سرڪيس جرڪس داده

ونن تہی کانہ پیشکش خصن نبن ونبس
سینہ نخصہ سکاری نبن نسبا
ضمہ عزت نبن سپن ارحمہ والافگار
اسہ خانان ہا یمی انحمہ نقرہ نبار
غصہ عمر یاوری پیش نیس عیارس
نبن نکارس

غم نقد انڈن ولبر بیسوا ورواق تاج الملوک
خانہ ماں کرن تمنا نہ رحیم
انتظار کرن بیگانہ یما زیادنہ رحیم
از مجلس عشاق انیس وعدہ
لازم کرن حیوانہ ونہ بیوفا انہ رحیم
فا بر کرن عشق ... لبنہ نم چھی ہر غماز
ورد وم زلفن خستہ بنہ و دلدانہ رحیم
ا نکار کرن

ازان پیس گر تہ نس رواز بستہ	دِیُن تہ شالس تتھی یاپٹ آسو بستہ
ویس شالن ژھ پھوک احمق نادان	رہا کرتھن ژہ تنہی دشمن جان
کرن ہا دشمنان نیکی پہہ کر خوب	ژہ گژھ یالس گوی ظالم زہ مغلوب
یہ بوزِت دراو آدم زادہ دلشاد	برن حمالہ کرس زانن یہ آزاد
نصیحت یہ چھی کھنت دلس تہ نہاون	یہ نفسک شیر از بن زادہ نراون
جسم چھوی پنجرہ زانن نفس شیر	بآزادی چھو نہ لازم کرن سیر
اگر کانہ شخص نفسک بوزِ فریاد	کری تس شیر نفسک اصل برباد
کرس زنجیرہ از صبر و توکل	بنی حاصل بلا شک مطلبک گل
ز طاقت عارفن نشہ جسم بے زور	یہر جا چھوی نوتن لرد حکک کرت زور

داستان رخصت گرفتن شہزادہ تاج الملوک از دلبر بیسوا

ژہ بم شہزادہ ہا میٔت چھیٔت بران	رہا کرتک تہ چھوی پانس کتھوی جان
حفاظت کرتھ از دست زمہ ترادک	مگر یم بائی مہمانی دارہ تھاوک
رفاقت دارہ کرزک باصداقت	گژھن تھاون چھیٔت ہر حفاظت
بتامت وانہ بوز حکم باری	بغرض نوکرک آزادساری

طفاون لبنہ داغ دیم کرن
بن بلبغ ابا دین
پس نہ ونبر عشق
مس ورت ... فیو ... کرت
ی کانہ خوبان بلبغ چھ ... ظلم دین
ادرت یہ تاکامن کریم ... مرن

ہی کانہ کنعان کتھ ... زلیخا ... رحیم
کمہ غان کر وجان کرن ... فرایسے
از تہوی معشوقی ... معشوق ... رحیم
ابی یوسف کنعانہ ... ینس ... تار
ترہ ... کرت ... رحیم
ورنہ جیلتی ... ژہ ... رحیم
اقرار کرت عاشقی ... جامی
وہ گنہ ہم تا عشقی ... ژوم
گ ... عشقہ ... ژوم
[illegible]

رسیدنِ تاج الملوک ژ ملکِ دیوان

چنین راہی کران شیرین زبانی — ژ روح دل کنند گوہر فشانی

ازان فردوس بلہ تاج الملوک وراہ — کرن پانس لباس فقر پیراو

پکان رانس وہیس انس نہ آرام — ہوان ہر جایہ گلگلوی ہیت پیغام

بیابانن نزمیدانن کران طی — گلستانن نہ لکستانن ہوان پے

بیک روزی چھن شتی برانزغار — فدم تراون گژھن مشکل نہ دشوار

بدن نازک قمر چھرہ تمن آسہ — بخارِ ستان مخنت زہر ٹب پیوس

مبدل گوس روی نازکوی رنگ — حنا پاین پنیس پارہ سنگ

مصیبت پیوس عشقن گوس تن خاک — وچھون پانس سو صحرای غضبناک

زمین پرگومتن ازا زورہ مار — سٹھاہ وحشت انز بدنوی فوج بدکار

درخت ژہمن نمونز آفتابن — سٹھاہ پوشیدہ ہیوٹ وی آبن

کنن شورہ گمٹ بجانا ورن سود — کوہن سرمہ نیبوٹ مثل کافور

زبان دراکس فھٹ چلن گیس مضطر — ہیوکھس سرونہ سیاہن نس خستہ جگر

بخارِ غم میلن نس خون جاری — نجن برشند لشن از عشق خواری

اگر می آسہم جانک محبت — چگونہ ژالہ ہا برخو مصیبت
گمنت چہوس مبتلا در وادی غم — ہمت چہوس در ستم زلف بس خم
سو دیو لوزت کلام درد انگیز — برحم دل سپن وار اہ اشک ریز
دنن تاج الملوکس ای مہربان — کرہی نہ کنھ قسم چہوم از سلیمان ع
کرت نہ زاہ لو آزرہ نہوت شاد — کرت از بند رنج و محنت آزاد
رٹت پننس پناہس تل بالفت — کڈی مطلب نہ حاجت از محبت
بدبنگونہ سپن دیوتس مہربان — کرن ہر روز چہوس شفقت نہ احسان
ونت تاج الملوک گفتار شیرین — نوان دیوس تہنت ہر دم دل و دین
بخوشگوئی لدن دشنئہ دام — بدلجوئی کرن مغرور ثر رام
بیک روزی دیوان از مہربانی — دیون تس ای نہال زندگانی
غذا چانوی چہو کیاہ فی کرتہ اظہار — جمع نہاوی کرت کوتاہ بیکبار
کرس تاج الملوکن عرض خدمت — بلاشک چہوی زہ زمیاو محبت
غذائی آدمان باشد نکوتر — بہ لحم و آرد و روغن نہ شکر
بہ لوزت دیو در یکدم وٹت گو — ہماندم کاروانس زر گرہت پیو
بنن حاجت چہن از دیرہ وارہ — بیکدم ہنت زلوک اوشٹہ قطارہ

19

پيو پوزنت سارسي ڪرني نوالہ
ازينگونہ ڏيون مازاه کهمنت آسو
سٺاه خوش گونہ نيرت آيس حال
ڏين شهزادسي اي بارشاباش
مہ ثره نعمت کهمزاه چهمنہ ڏينسہ
بگرذن بارنيہ احسان جهوم چانو
ڏيس تاج الملوڪن ڏچهونہ غبت
ذوان هر روز بانس آسو تڪليف
ملذ ذچهز ڏيوس آسو کهياون
ڏو مہ اڪہ ڏلونسہ ڏيون اليکل انژام
برائي من ثهرنت محنت ژه واراه
ڏنکو نامت ژه واژبنہ رفاقت
ڏنم فوراً اگر ڪهنہ جهوي ژه مطلب
ڏيس تاج الملوڪن اي دلاوار
چهہ اڪثر ڏيو راغب سوي تهنان

تهون داروغ زندانس حوالہ
زحانہ تاج الملوڪس راض سوي گوس
منتهن تهنوني لتن نل جنگل وبال
بہ نعمت کهيا تهس انهم اجهن گانش
بہ ڏچهنژ آسہ نہ ازنام ڪينسہ
تهس جيرس عوض ڏن ڪيا نيي ميانو
سٺاه ممنون گومنت کهنت تجيبانت قوت
بناون خوان نژ مقبولِ تعريف
زطرف خود سٺاه شرمنده تهاون
ڏوک غمخوار جانک جهوک مہ آرام
بوجهيس مشکو زين نعمت ڏني کياه
ڏنت نہ زاه ڪٹا منہ چانو حاجت
بفضل رب ڪٹي حاجت ڏباڏب
مہ جهوم نئي بوژمنت ازاهل هشيار
بقولِ خود گهي ثابت نہ ڏوژان

زطرف خود گفتس تن منزلس آيو واتاوان
پيو پوزنت ڏيوي گفتس عشق خود تهاون
پيٽن پهچوس ازدل گوهان ا
بيک ثبات ڏچهس گفتس تهي ساڏاره
ڪرن ا ٥ ڏ فغان تم ثهيہ نيہ سيڪار
وزان پيس ڏيونہ تس اي اعتي زاره
ازين ثرياه ڪہ گهم ثخ ڏبنيات

نس منزل پهچوم گرنڌي محنت بالکل
ڏيمي اندر بدن باغ بڪاول
ڏچهمنت تاج الملوڪن حال باوس
بتي چاري ڏيلان پيو گن ماڏس
ڏني اوه مطلب پوبس نياه
نعمت سليمان نڌي قسم ماه

ڏسمنت قسم سليمان عداڻ ڏبنيات
ڏني ڪيا پهچوم سهمنت ثوري جان
سہ ڪيہ زين پيران ازگلستان
ششعو ڏچهنت پياي ڏپي بستان
بکاول ڏچهنت تاه ڏپي نيرپان
چهہ ازده سا سفن تنيس نگهبان
باغ خود ڏنيمي تهومنت نهبان
ڏچهوه ڏپاه صبح ڏيودل آرام نيلاع

ڏسہ ڏبنتہ سهمنت ڏيهي آرام نيلاع
ڏبين ڏري اثران ترسيم لياقت
ڏسمنت ڪسي ڏچهپي شاران ازنيا
س انکہ زين جهيان ازان بيا

وَنے وَن مصلحت بوٗز محبّت
وچھوٗ آدہ نیرہ کیاہ از پردۂ غیب
ہماندم شاہزادن کرٕ تیاری
وُچھت دیون لغمنٕ تڑلین شور
ہمان ساعت دیوٗہ اکھ شُل کہار
سلاماہ کرٕ تھ خوش دیٛو لوی ستھاہ گے
وُچھت شہزادنی نمرودی سر
سپٕن حیران دلبستٕ بوستان
بنزدِ خوٗد تعجب چھوٗس بزانان
چھوکیاہ باعث اسنزی وتاری
دیوٗس دیوٗن بہ بوزنٕ اسی برادر
کرِت نیکی ستھاہ تہوٗنس مشکور
آمی باپت یہ کرمت زٕ تہوی نا
وریت مُمی صاحبِ خوانِ خان
کری دیوٗن ضیافت لٲزِمی نوش

بطورِ سابقہ کرٕ زٕ ضیافت
کڈی مطلب غمک کاسی بو آسیب
ضیافتکی دگر اقسام ساری
نشمالس کن دیٛشن کرکھہ پرواز زور
سپٕن حاضر بہ پیش خدمتِ یار
اَت اندر تس شہزادہ نظر پے
سلاماہ کرنہ دیوٗس شاد و خوشتر
پرژھن تس صاحب خانس بہ افسان
چھہ کیاہ نسبت بوٗسن با جنس انسان
شرائط کرمہٕ نش اظہار ساری
ستھاہ حق چھم اُسن کھمُن مہ برسر
کرن تیکسن مدی کنٕ شاباہ منظور
وچھک بد کسب ازین آدمی زاد
تہون شیرت ضیافت پیش تہان
دمان نیبرن سپُن تس آوُ دزوش

وُنٕ پیٚیس اَت ول کینہ انس ستہ اظہار
زٕ نہ ماو الغت زرگردن شکل اکر تہاہ زاہ
سپہ مطلب نہ شکل ابن اد بہ نیکیاہ وُنٕ عیب و انف
عرض بیٚیس خبر شمع صاحب جانان ونہ ماوی
پیٚیس شمن و پن صحبت کنہ سوالاہ شیر محالا
ستھاہ رتجد زٕ دل ہمن بالکل بہ بالا

زٕ دوستن سیٚن خیزستہ احسان
اسہ تھمنتن بار احسان
تُوی بر سر ہمہ سپن مہربانی
سری یاوی نہ زن سپن زبانی
جبرٕ یاہ ان ہمہ بیو سلیمان
بتہ چھاو سمن و سپہ جان
مقصود صاحب امست گیتہ جان
نہی نہ بہ مارا

٢١

وِنن حالات دیوٗن ازدل زار
مع القصہ امن ہم انسی عار
بتہ اک رس تس دیوس خبردار
بلکہ اَن بکاولی سرکار
دیوٗن سر تاو درملک ولایت
جمالہ ناو تس نامی نہایت

نامہ نوشتنِ دیوٗ بنامِ ہمشیرۂ خود جمالہ

کرت ارض زیادہ اشک ریزی
پرن مضمون لیکھوٗن خط بہ نزی
عبارتا از خامان دمان ای خام من
تہ تعقیق نہ بجاے ماہ دمن
تغزد پیش چھم امہ سخن امن
پراگندہ تُوی ازدل بو گُمن

ضروری چھُم گژھُن نز چارِ بلچار
مہ ہرگز چھُپہ نیہ زاہ روز لس دار

ستھاہ چھُس بڈ مسوی بوڈ گل غم
گمُت بسنہ بہ چھُس رشوق آدم

مہ از بک ملتی رچھمُت بہ لسان
گرُت شفقت محبت از دل جان

بفرزندی کرُم مقبول و منظور
بلا شک چھُم ہوی چشمن ہندی نور

زبعدِ رفتنِ مہ روزہ تنہا
بہ تنہا ہی لگس تکلیف تارہ

نزی سوزُم بہ نورِ دیدہ پیشے
کرُن شولس ستھاہ مہر و محبت

بہر صورت عزیز دل بناوُن
زرنج و غم گژھی آزاد بھاوُن

لکھت خط قاصدس نوبنی ہمدم
بیہ دیوتس ژن ہمرہ بہ آدم

بہ بوزن قاصدن سوی ٹلنہ بردم
روانہ گو سوئی دلبر بصد ہوش

سلامت وات منزلگاہِ مقصود
ترُن حمد اہ تمی سوئی خا زود

رفتن تاج الملوک ہمراہِ قاصد بمعہ نامہ دیو حمالہ

ووان بیوٗ قاصدن پیش حمالہ
کرُن شہزادہ نس خط ہمت حوالہ

سپن فرحت تمس ڈیشت سو حال
شگفتہ ژ سپن تس غنچۂ دل

وننس قاصدس ای بیک انا
گیس بہ خوش ستھاہ از حد وی کیا؟

جواب نامہ نوشتن جمالہ بجانب شہزادہ تاج

نخطک مضمون لیکھ نس ای برادر
ستھاہ کرنس بہ ترتمن بہ بو تنتر

بیک روزی یلس سرک ییس گوم
قضائی کار دربستی اتھ من بوم

نتی دردست لگم پاکیزہ گوراہ
زبخت نرن بر ورد امر چھ توراہ

پہ ترسیس یا تنا ہیس
نسہ نخبر اس سی بیکلا تس

بیکاری صدق سیر لو نس برو
نیہ ترکس لوب ان بیس احچھن انور

سبہ وری بنا پیر دوان احچھن جای
سرس صحیح ترنس ای

پتی نخت جھمیہ جھمبر سیر تنکر
نسہ نیتر بسر اپنیس باعد اند گنکل بلبل پیاہ

نسہ جیر محم تمس سونرات بہ ہمتر تیکہ
دوالب زمن ثنا دی علاقہ پیدو سلیمان یاد ثمیت

فقط بنہ دیبران فاصلیس اعمالہ تیمبت
دوبارہ ہموطا فاصلیس نس ختن اجازت
رعبا آکرام نس

وا تیمان

لم بروی یموزہ ہم ہم و سلیمان
یموزہ کر دورہ ما تمین احسان
ترزان نبی اننہ تنتی مترن القافہ
نرن نم بای ات علم فیب عائد
میتھن چھتمن ہرت خطا زنجمت
کتھون پاس یا ہ از قبل قوت

کرن هر سو منادی بهر شادی | زلی مهجور دلنی دو که نه دادی
نمس شهزاده آسوی نا و محمود | عروسانه صفت در منزل جود
گرک خانه در تمن ها زینت جم | سمنت با هم ز عاشق روی خرم
بر محموده سپد شهزاده داصل | مقام دلبری سپدیوس حاصل
نصیحت یهی یهی ای سالک راه | حجاب پرده بهوی د دیده داراه
تلت پرده رټن دیو نفسکو یی ہت | کرن بهنر یهه در بند دام الفت
سو نزاوت کجر دی ماوی لیه سود | کری داصل بمنزلگاه مقصود
به دیو نفس هشیار و کری بند | تمی دوون عالمن منزد دو خرسند

داستان در آوردن تاج الملوک گل بکاولی عاشق شدن پری

بمدرت رود شهزاده دانجا | بنزد دلبر محمود تنها
دلس غم بهر گلزار حقیقی | دپان دیشن لوکر یار حقیقی
نه خواب شب نه تاب بدن گل | نه آب اشک دیده در تحمل
از ین احوال مهجوری سو محمود | گل عشرت بخار حسرت آلود
شگفته کر سپین تس غنچه تنگ | نداده روی او از همدمی رنگ

٢٣

نتھ یِن پُرن ژِ راز غار عاجز
نہ فرصت کو نتی تراو یتم گیٔ
پتن میٔن پن نظم چوپس باغ بُستان
ثم تراو چل ترتھ کیٔ چهنی جان
تتھ بوہ پہتی پان بکمار
گرتی مصلحت زنو ژِه ہوشیار

بیرن محمود پُرچاری دِنس یُتو اجازت
قدم آہستہ تراوان کر صحت
گلن منز آسو بینکہ سوی بُستان
زمین از سر پتھ ستین پچار دیوار
چهنت دیوار چهِ لعل بسکہ دار
پتھ چهنت چون تُرس نسِ دِل برماتی

گرک هر گاه مهٔ زین افعال مسرور	دِنی آما نهوک برِدوی ژِه منظور
ونهٔ بوسه پتن ای جان مادر	جمالن دِپوسه کرحالی سراسر
بایِن احسان چهک بر من فراوان	دِپُس محمودنی ای مردم جان
دِپان ژِلیٔن لو کر باغ بکاول	هموس شهزاده سی گومُت پِهیا بکل
کران گیه عذر و حیله چند در چند	بیرِ بوزِت گیه حماله بسته وهیٔ شند
بناچاری کرن ادهٔ استقامت	دل آزرده پهن محمود پایمت
ژِهنون نس غم کرن دِرکا محرم	اَتھ شاه همه موشان همانِدم
کرو راه عجب از خاک خالی	زمین پراٹھو دوان درباغ عالی
زرنج و غصه غم دلشاد تهاوین	یه شهزاده دوان تنو واتنا وین
نقب سازی کران گی ازره هوش	حکم بوزِت کمر بسته ستین موشن

رسانیدن موشان تاج الملوک را از راه نقب در باغ

تو لک شهزاده همره بهر شیکار	نقب دِت آی ثم موشان هُشیار
اندر غارس زِٹ پوشیده نهاوک	دوان از راه نت تنو واتنا وک
چهنت بستان روح پُریوس معطر	نبر تاج الملوکن کڈ پتن سر

چمن اندر بہر بس آہستہ چهن زپھیٔن
سمن زار ستین نکہت چہن نار
گلن سیتین سنبل ودر نکہت نثار
جوانی مست بوزتن تران
سوسن پھیر پنتھ غنچه
سنبل ونو چهن شمشاد شنهیٔن

دل از ششیٔ بہن چیٔ زبہ شتاب
چمن تہ آب روز مہتاب شتاب شمشاد شیٹھین
شتاب ونہ اطلاس ستین تنہ سنگین
سحر عنبر نو سیوہ سرس بنتو زنکین
سرس گل حلقہ پنیٔ شستہ دِر
بهنی خم درایم درجسپ

شمع را گر فلک پروانه گردد
بجوئی گرد آن الپانه گردد

ردو خورشید از نورِ صفائی
چو بیند جلوه ده نورِ خدائی

لکان شهزاده در فردوس عالی
وڇهان گلنی سيپن از عقل خالی

کرن بیراه گلستانن هر سو
بقوت آس لوح بستہ خوشبو

ندیدہ جهونہ یاقوتی بنگالا
مرصع ثر ملمع زیبہ بالا

جرت جوهر کرت صنعت هر جا
ڈٿهرونت فرش از سنگِ زبرجد

میان صحن حوض آبِ کوثر
بنقاشی کرتِ هر سو مقرر

وران چشمه گل خوبی نمایان
منور از ظهورا و گلستان

سٹاه نازک زخوشبوی نزاکت
زرنگ نو کرت هر سو سرایت

سو گل یذ ها ده خوشبوی روبه بلبل
بر بگر گل کری نه بلبل بالکل

وڇهت تاج الملوک گل تماشین
چو بلبل از قفس آزاد سيپن

کڈن جامه ٿهوی ازچشمه گل
بشوق دل دیان در برٹن گل

اٿن گل نه کرن در دل تحسن جائی
لآبِ چشمه بیرون کرنه تم پاپی

کرن در بر لباسِ شهریاری
بیرون حمد و ثنا تم سوی باری

ازان پس زاد اندر تن مکالش
وڇهون نه ٿوره تمکوی نر خوهانش

[illegible]

گمت عاشق زلفِ پیچ ڑرام | وچھنت دانہ ہزاران مرغ در دام
تنن چھنت زلین لو چھنت نہ شمار | زلین شل ہنت کرن بکدم نہ لاوگار
دلا راسس شبان دردانہ در گوش | تھنت نیران ازدل طاقت و ہوش
پریشان موی عنبر گومتن آسو | زسرتس تا کمر سوی پیومتن آسو
بحلقہ نال آسس پوشہ مالہ | وچھنت بلبل گلن بالکل پھیہ نالہ
مدلو اوس بدن نبہی آسو تس صاف | ہیبہ تن بر سمن نم ترامت ڈاف
شجر عشقک ثمر جسنک نہ پستان | بجر منکوی دوائی درد مندان
تسند بازوی سیمین پر زیور | مرتن ڑ جرت تنت لعل و جوہر
خدا وسنہ چنان منظور خوبان | بنا کردہ زخون عندلیبان
وچھنت قامت تسند شمشاد حیران | گمت شرمندہ از سرو خرامان
زسرتا پا بدن تس مثل کافور | شوںگت مسترسی لوز نہ علی نور
وچھنت تاج الملکن جسنکوی پوش | بہ لجہ ٹی سپین بکدم سہ بیہوش
کرن ہامت نظر تس تمہ شبنیس | زہیتی سوی بسنت بیپ طامہ لیس
بمدنت شاہزادہ آددہ ہوش | ببالین گو سو یار تس نش تجلموش
زدل از تاب نب تم زراوی آہ | شمع ڈلیشنت بہ پروانہ کران کیاہ

بدل نمہ مصلحت زانتھ درپن کار — بخواب نازونکن میانو دلدار
ینک ہنر تھون نتہ کنہ نشانہ — گزھی تیہو حال دلدارس عیانہ
درنت نی کڈ نتس آہستہ خانم — بنزدِ خود تھون لشادہ خرّم
پنن انگشتری نس کرنہ دبر — دنن سراز خبر دوراہ دلبر
ازان پس درا داز باغ جہانتاب — زدل بیتاب نب از عشق خہاب
زراہِ سابقہ ہمراہِ موشان — بدر آمد مراد خود خموشان
حمالہ آس روزنت انتظارس — پیس نامت نظر ہیٹ تھساراس
ستھاہ گیہ شادزلعا حوال الشفیت — تسند قامت قد شمشاد دلبنت
گذارک دوہ لشاوی نن بیزرات — ژلوس غم نہ فلوس باغ مکافات
شب اندر ژاہ شہ در محلہ خانہ — بنزدِ آن نکو روی زمانہ
سپن دونوی بلچھنی ہم آغوش — منی فرحت کرک از خرمی نوش
وران عشرت کڈک بلبہ کبوترکالا — شبہ آکہ نشاہزادس بیو خیالا
دنن گلروی محمودس بخلوت — کہ ای بانوی خوبی مہر طلعت
چھہ بگروی اکس دراینجا شاہ مروِر — مگر بیمت شفقن نش ستھاہ دور
کرن لازم چھہ زنو تدبیر درکار — نتہ موکلن زنا جنسان چھہ شوار

وبہ بوزان وانسہ محمود ان الرحمن
تمب غمزہ ہمیش زندان انجارانٔ
نجبد نشنو دی گرواس وعشرت عیش
منو ابیاتہ ہمیش ان اللدمطلب
حمالہ آیہ لولہ گرتہ بیہ ماران
سیہن وانص بجلو بیکانہ یاران
سبہ خلعت پیش سوہ بیہن ہان
شفقت نشہ زاونہ آربا مندیار
ناز دولوی آرتھسار
بخواب نازنین تیرہ
بامستہ آرتھ نمہ بامہ دلہ
زرکی جامہ ریتھ منش آدم
پیمالت رنبار رنگ تھاون
نصرت بیہ باخہ پھکاون

Srinagar

زین تہ نکہ کرانک لوبیہ لیس
زین شاہ کرانک مشک بوبس
بابن خوبی لمہ وجین چمنس
حمالس گود ہمت پرانہ بینس
بشفقت زیادہ کرنک ہم بالی
فدایہ خوبہ میانی زندگانی
ہیکنہ چھو ہمت خاطر پریشان
کرو اظہار مطلب بیہ پیمن ہان
منکو بیہ نوی ہم اسمانک ستارہ
امنت بوفادہ نہ کرتھ نشار
درنن نی دلبہ محمودن ہم
زہ چھک ہنرمند زنرسان مادر
زانقالت چھپاسان عاجات
چھہ اس پن پردہ دوی از عنایت

اگرچه سوخته گلزار عشرت
بنا جنسان مگر اُن ننگ آهت
نمي ناره گمُرت تو نه ون ڀهو چانسيز
ڀهو ٿي حاجت ته بدوي ڪا جانب
حمالن ڀيڙ ٿهن زادن زدل آه
ادي رڇمڪ مه ٿيهو زوزڪ اڇهون تل
ٻه آسس چانه پيڙهه دلشاد مشرز
ٻيا آسس خوش سٿهاه بادو چانئي
بلا شڪ ٻاٽهه ڇهو ٻنه ڪنه نه تقصير
ٻه فتنه شاهزادن ڪرنه برپا
مه قبل از ڪار ڪرئي آيه معلوم
ڪرين ڪپاه ون گمرت از سُٽ ڇهوم ڪام
مع القصه حمالن زانه مشڪل
اُٿي ديواه ٽهين ٽز تيز رفتار
گزيهين فرد وسي منز ناتا ون

ڪري چانوي ٻهوي نار زر ذلوت
زهمجنسان سٿهاه مهجو ٻهمبت
سوخاره در جگر للهوان ڇهه بهروز
برت ڪنه دوه ٻموبيه در رفاقت
دِنُ محمود سي ڪوري ونت ڪباه
زه گمسنه دشمنن ميباني ڪڏهي ڪل
مه آسڪ نور چشمن ڪتو زلڪ دُور
لبهت هر دم بست دبداره چانئي
مه ڪرمڪ ٻان ٻانه در بلا ٻبر
زه ڪر ڇهوي ڪنه خطا انت منز پيچا
فنا ڪر هين اوّل از راه معدوم
گزيهين ناراض چانئي سخن دُنيار
ازين ڪا عجب انجيرن ٻمن دل
ڪرت تلقين نس نهلونت زنڪار
ززنج ده گزهين محفوظ نهاون

بلا چاری نہون من نوی ملغ نانگ
بمی ہند سعد یا اکل چارہ زانگ
نہوت واغ غلامی آسہ آزاد
ستین تاج الملوکن دل کرن شاد
بہ سہ دن ژونہ بہ یک خلعتن زار
ننجاری ژاد لکھ پھیر دِیہ بر بر
سہ ین یہ سن ژنہ ویہ یہ آسہ یچوار
بحیثیہ ہمسن ہمین کس اندراہ رار
المیلکن اکین سبن باری
نجوہ تاج الملوکن سبابساری
بین ہمراہ نحوہ سبا ہرن بار
جہانس مال وسامانہ آسہ دِل آزار
مجھ محمودہ ہمہ دِلبرن ژنہ پچوار
مرن حصہ شمس اندر ژنہ ژاد و یاچار
مہ اثتکی الہ ٹمیں نن نہ یار

ذتن سجدہ بدرگاہِ خداوند	پتر آزاد آسن پای در بند
مفصل شاہزادن ونسہ حالات	خیالات و مقامات وکمالات
صنم بوزِت سٹھاہ سخت آبہ در جوش	گژھہن خوش لٹنہ محمود دِلبر آغوش
برلداری کرن محمود مسرور	زِ غمخواری سٹھاہ ممنون مشکور
توقف کرکھ تتہ کینژن ایامن	مٹی فرحت بہرک گلگون جامن
ازان پس شاہزادن کر تیاری	سو بلبل آسہ گلچی انتظاری
کرن سامانہ تم سفرک میسر	گل مقصود یہنت بیدی مظفر
دران اثنا دِنن دلبر نگارس	دلارامس تہ یارِ کامگارس
بنی ہرچند بو بایِن ہند طرفدار	وفی نراوک ژہ فی تتہ کرزہ اقرار
نراوتہ تہاوزک ژھری نشانہ	ازان پس نراوزک از فیِ خانہ
ذہنِ ہی کرکہ حاضر قب ساری	گمت ضایع کران فریاد و زاری
شفاعت ہتو کرن تاج الملوکن	بہ پیش آن صنم خیرہ سلوکن
کرکھ آزاد یم گیمت گرفتار	دِمی اجرِ عظیماہ بڈ کردگار
دِپس تمہ اتی بوان بخت جہاندار	بو نراوک یم مگر شرطی دِ بین کار
اول تھاوک نراوِ ژھرہ ہنت دلغ	گرک آزاد از زندانِ این باغ

٢٩

بہ تم بیرانک فراقی بیلہ ودزن
بو پتتوی دانہ پتھک نا بودزن
کران ارسال تمہ تحفہ انحفالِ التحال
بجتی مال ہنت ازدراہ یکسال
گلستان دِ ہیان رفتی تاج الملوکن
رہ نختی دیبن نفرہ برادران
بردن آسہ انتہا گل بکاولی ازمی بر
دِتن راوی چھنین کیم حکایت
کرن از گردشی دوران شکایت
پیش شہزادہ از خسی روانہ
معززو شب جہانن بیی دوانہ
بہابس فہم کرنس تعلہ جد بہ
خبری نراوان بنا سنیہ جہم

پکان گو پے ہوان بابن ہن وٹی پی
وڇن پنهنی برادر شاد و خوش تر
کران ٿئي مصلحت ان کیا چهو چاره
یه بوڙنٽ گو سٽهاه شهزاده مسرور
کران کیاه چهو تو ہی ٻهوه گفتار
کڏٽ از جیب ٽنک گل ہمانم
دغا بازن وڇهن دلو آزماره
انک واک گو ڇهن ٹالو ہس گل
سپین نام مٺهو ک بادی حکیمت
زبرسنی کرٹ نیو ہس گل بار
برزه شب ان شادان و خندان
آول اک قاصداه سزک و خبردار
خبر بامنت سپزنس نلچاه ارس
برز شادی کرو جشن شهانه
باستقبال نچوان برونٹه سوی داره

بشهری ژاو سوی شهزاده مسرور
براٹی گل گمت ژرخوار و مضطر
بناحق اس سپن خڙ گل اداره
تمن ٹشه گو ته ونونک حال خود پور
اٹن چها گل ژهنڈ ٹن تو به وملاور
وچهو چشمو گڑهو در کار محرم
کرٹ محکم صحیح آدل به تهاو
سو ڈالٹ گاش چشمن آسن بالکل
کرک و نس لوٹ ژونوی ٹلسه گل ہٹ
ہمانم انوکھ آزان شهر رفتار
بشر فتان اٹنٹ روز پنهان
بسوی شهر شر فتان جهاندار
ممنادی دباونی پنهنس دبارس
برو چهداه کرو خالی خزانه
لگٹ محنت بون اوه صحبتس باو

بن و غم زندگی پڑنک دوباره
دو دیده گسه روشن پڑن ستاره
بیان الحمد لله سوی میوے
گیس روشن به نظام ہن دیده
ازین گل اسکه از جملی نتیجه
لبت قرحت کرک ہم سوٹنادی
زلک غم نه فلک گلزار شادی

تیزان امیران ام بیش کبت
پے باہم ملاقی اک اکس لبت
یہ ٹیکہ باش ہن بر زاغ وش
وچهرٹ پیدا ہن نمی طاق بیچ
کرٹن شهزادی قد بس اول گل
رلوی تن ہن چهن چشمن پڑن بیل

بیان رفتن بکاول ان اجداب
تاز بیابانی گلن نجی ان ازمن
بیان رفتن سره حاب دلاهوند
بیان ادنی عاشقن بنیادی جلیب سونن
دنی معر مسند بسنت و مجدد اب
بکاول ان ترن چشمه بر سبر شنه

بیند ور ترن و دیر بکچال ہیر
لبا بین نام یک ستہ سالی چهال ہیر سلطانان
بندون ترن ناره بیوی لیبان ہا پیچان
بعد از ادون از شته لکیان وپیا بیمن اگر
وچهن ستہ ہا بسته بلاون ہہ ستہ کیب اوقات
بچها ان بلبه اطراف زمینس ثنی عفو پیر سے
ستران ادی غرائن از عدم پیر سے

یکان ماہ پرستان گیہ بہ بستان | سینُن شرمندہ از نورِش گلستان

زِ نقشِ پای آشفتہ گمُت باغ | گلالک پاٹھ رُمُت بر جگر داغ

غبارہ تِس شُد بر دیدہ ہت گلُ | بجائی سُرمہ باد چشمِ بلبلُ

خرامان واژسی کاکل پریشان | بحوضِ آب چھوُن مہتاب تابان

زِ دستِ ناز تراوِن بیٹھ تنِس آب | چھِن بیتاب پتھ شرمندہ مہتاب

غبارِ عطر گرد مُشک کافور | زرہ ئی خود کرُن از آبہ دور

خمارِ خواب چشمن زلوسہ از آب | وُچھہت یہ سرگون نرگس بگرداب

زِ ہر جا ئیہ اثر تراون نظر بام | زِ کارِ سحر لاگُن بلغ در دام

بناگہ نمہ نگہ پلہ تراو بر گلُ | کلک نمہ کر نشانہ چھہ نہ بلبلُ

وچھن ہر جئ گمر خالی زِ گل جای | پراگندہ پتھ تر کرنہ ہیہمای

نظر تراوُن لگت تتھ جستجو پیں | چھہ زرہئی پتھ نس زنگ رہیں

پتھ آشفتہ خاطر کرِ پیٹھ غم ہپیں | غرق در آبِ حسرت جان تتھ اگوس

برستن تراون نظر از نازنینی | بدل نامت چھن انگشتری

وچھہت خاتم پتھ تتھ رادہ پیران | زاحوال عجب خاطر پریشان

ملون اتھ شمنی با جاہ چمکن | خمارِ غم تلن از روی سیمین

۳۱

کړن اول بکاول گیه سټاه حیران اینی حال
بیداناه گرټت ترخوبصورت عجب روښن رخساره
پر زهمون شخص کس ای آفتاب طلعت
پتمه ش دی هر طرف ته کیجه بازار
وچمن پچمن هم طرف پلټ ویانه
دزن فتنه دزن سوزو ترانه

یوه کیاه باعث اکثرمین سرگاه
بیکه نهر من پالنه ودیی پاره
ادی سوه نوره غیرت ابدالادار
وپیر فتنه وبدری چیوی کری غبار
وفی احوال کا فضائی سکار اعلی
پبکلو فتنه گنده دل ازین حال امر
سیپن افسرده دل ابته پنلی خاطر
بیر ابدلت سیپن پټن غفلت خاص یا بکاول
سرکه حکمای ادو سمو بخت باغ بکاول
سمعا پیمن سمل بجماه نمن اشره وفر زند
انی احمی ازان بیړ اسن چ اشته ایرین پاسمبکل
سپن محکم پرتو بند عالم موړان محمد
پهمنداړ زنت سپن لیقیښ ویل
سپن وشاده شته

بهجانب بیابانی کرین سر
نیز قبرستان اندروا نغن پیه
کلی کرن تن گرځش تیو باری
وچمن ترخوښی تنگ باشیه باری
هر خانه وزان بکیاه برابطه ساز
هر جانب ایکاه تر غټ تر سونار

پیکان گبه و اژد یاقوت خانه	انن پر به نم از حکیم خمیمانه
منزاین بن تمن ساران وزن پوډ	غضب عشقن هنا ازدل کرن دور
ازان پس د بوته تمه برین بیزار	خبر بوند تو بی چهره جان درکار
دبولن آنت مه ز دول اسلک شور	گلس محرم سو بلبل عزه مسرور
هماندم درابه بست هست به بر سو	هنوک ژمارن جهالس آن سمن بو
نشانه گنه لیوک نه منز جهانس	گمانه راوه رت بیه آیه پانس
مگر بس نبره ژمارنه بی نشانه	بنوان بیرنگ گلسند گرڅه پان پانه
لبی سوی بی نشانش کام جالس	بنوان نی گوانن کیاه منز بالس
لبی سوی راوه یس از بود نابود	بلا شک برده سوی اسرار مقصود

برآمدن بکاول از شهر خود برای جستن معشوق

بکاول آس گنیز دل پریشان	زسوز عشق هردم آس نالان
ژٹن زنجیر شرم و ننگ و ناموس	زنیز عشق بریان جان و دل گوس
کمر محکم گنډن از استقامت	چو رندان دابه در میدان همت
رووان وان باله بارس آس هرجا	هوان پی جنگلن فیران بصحرا

بہ صورت سین دلوانہ ساری
سنبر تچھ رت بیاہس منز زو باری

منہن روشن سین چشمن نمس نور	زلوس غصہ ملالہ گو سو مسرور
ازان دم گرنہ حکم شاہانہ	گداین تمہ عطا کرنی خزانہ
خبر بوزنت بکاول تہ پتر شاد	پرن حمداہ گیس از بند آزاد
بو وازس ون بمنز لگاہِ مقصود	لبم رہزن ولک از حکم معبود
ازان پس گیہ روانہ سوی دریا	کرن آئینہ رو از حد مصفا
غبارِ رہ کرن بالکل زنن دور	ملون تمہ ارغوانن مشک کافور
کرن دون کاکلن پیچیدہ شانہ	گمز مشتاق بالش آس پانہ
کرِت دربر لباس خوب وزیبا	سمن لوکباہ شبان خوش وجوانہ
باہستہ نلون تمہ پام رفتار	برعنائی بکان گو سوئی بازار
وچھن یس کن تچھان تس آس شہمار	زہ کاکل عنبرین چون مشک تاتار
نظر یس کن بغمزہ آس ترادان	اکی اشارہ تس مجنون بناوان
وچھن یس تیغ ابرو چشم جادو	گرہ ہان کشتہ ژلان جنگلن چہ آہو
وچھان یس آسو نمسند روئی تابان	چھوان ڈیشت بیوان وس از بہاران
بوان یس آس نمہ خر گان سینس	بیوان بارہ گرہ ہنت سوی ہڑ منس
شبان یس آسو زلفن منز زنخ خال	لگان ڈراس چہ عشقہ نی زین بال

۳۲

غزل خواندن بکاول فی فراق معشوق خود تاج الملوک

وہ مجھے غارتگر دل ہر زمان جان ہوگیا
کون کھوئے ناخن تدبیر سے تقدیر کو
مرغ دل میرا اسیر قید ہجران ہوگیا
کیا کروں کس کو کہوں تقریر ہے حال کے
آتش فرقت سے مجھکو سینہ بریان ہوگیا
ہائے دلبر دل مرا بالکل پریشان ہوگیا

کیا کھایا حق سے مجھکو باغ اپنا چھوڑ کر
نار حسرت سے جلا کر بیچ گریان ہوگیا
توڑ ڈالا اس نے مجھ سے شیشہ ناموس کو
کاٹ کر کے سر جدا از تن گریزان ہوگیا
گل مرا سے باغ نخل کا پیدا بلبل نے لیا
جستجو کر کے بہ دل بد پریشان ہوگیا

۳۴

بجوانن ہر کران خدمت گذاری
کران خدمتگذاری یکبوتر کلا
گئی پیش پدر زنوی برادر
بشفقت بوسہ کرنک از محبت
بکرسی بیٹھ تم مسرور خوشحال
جوانن پرژ ہوا کس شخصن الشہار
دپس تم بیم چھ فرزند بادشاہس
جوان بوزنت خبر گوشاد بسیار
قیافک من تہند بر محک کھارن
سراپا وچھو نہ ساروی شکل سنرل
ازان پس پرژ ہو نس سہ ای تہر مند
دپس تم چھی پسر شاہس بی ژور
بہ بوزنت گیہ بکاول سینہ افگار
دپن افسوس ہی ہی کیا غنیمت آم
زدل نالان گونس سینہ بریان

بجان و دل شہس تیر سر شاری
وہ اکہ بیو بہ شہزادن خیلا
وچھنت گو پادشہ دلشاد بوتر
کران بہنک تمن پچھان اشارت
لباس زر ولت بازہ ہنتہ چال
چھ کم بیم ژور نہ کر تم ملہ اظہار
ہی غمخوار چھی عالم پناہس
بیکدیدن ثدش معلوم طیار
بہنران طبع بن بن سوژارن
زحال شان خبر سہ س مفصل
یمن رسنوی شہس چھوا بیاک فرزند
ذی ہمت قوی دل صاحب زور
زبس تا پا ہنون تس عشقنوی نار
وجیس عشقن لجس گل زان پودرام
بہتر جانسو دسی از نار ہجران

کس نے مرا مجھ کو اس باغ میں ہے یہاں ہوگیا
گلشن دل سے مرا آباد ویران ہوگیا
خانہ حیرت سے جلا دل لبسنا ناہار
نار ہجرت سے ... پریشان ہوگیا
اب وہ ...

بقیہ داستان

مع القصہ سکہ برات گیہ زار
زنار عشق سینہ سینہ افگار
دپن دردل ...
...

ہمہ آید آزردہ ساس دلپوینت
گری ببا پہ بنیں ہر سو وپیاست
چھیوان ہمک سیب شہزادہ پیش ترا اوسو عمناک
وپیداے چھیوان ہمن بلند ان سو ان زنجال
وہینے ایا کو چھیوان زنس جاہنہ ترابہ
حکم کنہ پیرو چھیوت اوسن بزرگار وپریشانی مضطر
رسنہ با پتہ چھیوان اشنبر سلنبہ افکار
زرمضن شنبن حال ای کالہ عشقکی نار
تپنہ رہمن زاہن ان زانہ العبارت
ہتہ ہمن ساکی ہمن مارس کلی تمارت

وُچھی کیاہ بیرہ نن اَز پردہ غیب	رسد دلدار من با زینت و زیب
بیا اے عاشق صادق قدم زود	قولنت نا بود در امنت از رہ بود
نظر یودی کرکا ز بدہ دل	فنا نزاوت بقا پینی ژہ حاصل
گمنت معشوق طالب عاشقس ہیت	بنیومُت عاشقی مطلوب صورت
گلُ عاشق و چھوم معشوق بلبل	چھو گاران طالبس مطلوب بالکل
چھو اَدل عشق از معشوق پیدا	چھو سوزو شمع پروان ہست شیدا
سرہ کرکسُ مُدبر چھوی صدورس	مقدر جلوہ دِت نارس نہ نورس
بہ زِ عشقکُ ژہ دِزنار طلب نزاو	گذر کر نفس وی نزاوت سوز پراو

رسیدن حمالہ نزد تاجُ الملوک و تیار کردن باغ و عمارت را

بلہ شہزادوی نیومطلبک گلُ	نمس تاجُ الملوکس نی ورہ بالکلُ
سپن بیچارہ یژ آوارہ در راہ	گژہت پارہ جگر نزاوُن نی آہ
ودان ریوان ژلان گوسوی جنگل	زرین رویس گمژ نس آس نیزل
اَدل رفیق کڈِت آتش بناوُن	وزان پپس تنت سوسوی دلوون
ہماساعت پیز حاضر حمالہ	گرزان سیہ زان نہ نزاون آس نالہ

ستہ چھیم ناز اوپورہ اے آسمن
زمین زُ نمرہ بوم وپیر تہ زاوہ ہمن
نہ چھوان نیرہ ہاوصاف حبیبہ
تیزر سلبہ گرنہ کرکور میانی بی نور دیدہ

ونی احوال پدریرو تماوہ ہمن
زان کالنت چھاس اسراری نہتا نہ
گمنت پرن آزاو ازغم روز آباد
ملکم چھیوم پنیہ پوہمنش ور
زرزر دوست من نی مر دود دل بنیالا
نیز ہمن پیچھوس بوکرن بن منجہ باغ
نمون نزیبانہ کلاسمن صورت باغ
گرن ہمن بیمپلن باغ بکاون
بقصد وہم واز گلہای بالکل
چہ بورت تماشاوس وو نرجمالن
چہ چھمہ نک ہے آزردہ کرمت کم خیالن
بناوں باغ شاہی کیا چہ مثل
کرن ہے تہمہ شکر زنت میوہ مقابل
مگر آن باغ چھمنہ چھمنش زادہ
بکڑ دیدن بونانی زنت کری کیاہ

ننه ڙتي نش هم ڏيو ڍهنه ڀي سعود
هيم ساروي براي ام محمود
ڙره ڏن تاديت بنس ڙم ع
قبول طبع تي پاڻي ڪرم ع
ازان جرڪت بجم ميرڪر تحسين
ڪرن نته ڙرڪ والس ثن هرڪن
برين ڪيسه ويهوين پيچرپالڪل
نه پڇيهنا ملڪ باغ ڪاؤل

سٽهاه ڪرڻي مه تا ڪيد تخبردار
ڙه پهترن واره آن يار وفادار
هنوڪ رخصت ووٽ ڪي ويرشتان
هنوڪ مسرور شهزاده پرستان
ازان پس ڏر او شهزاده تراڄي
بنزد دلبر محمودِه نتهي

ڏسُ تلج الملوڪن اي وفادار	ڙه جهڪ بي شڪ سٽهاه متفق نه عمخوار
برين گونه ڏني حال مڪانه	بنا ڪرزان نيهوي ڏر يڪ زمانه
حمالن ڏيو ڏيون ڪينئرن همان آن	گرڻ هوآ نيو سمنت لعل بدخشان
اڏان ڏيوني انيو جوهر نه گوهر	آڏيو ڏيو آني سونه بال بر سر
ڏيو ڪرئرن ڏوهن سيم ذر ڪش بر	ڏپهت جو هر سو جنگل گو سٽها ببر
ڪرڪ هر گونه جوهر جمع پامنت	بنا باغڪ ڪرُن جل هنوڪه نامنت
ڪهنن مز نزاوهس ثمن رعني زر	زمين باغڪ سپين هرسو منوّر
بنا بر زر ڪرڪ از حد عمارت	بقصد باغ نز عالي نهايت
ڪرڪُ باغس اندر حوض گهر آب	ملمع آسو روشن هيڃو جهتاب
مڪانا اڪ ڏران محفل سجاوُن	زري ڪمخواب اطلس نت بڇاوُن
مقابل ڪرُنه جهان باغ پرستان	فولهون ڪباه سپين ٿوفڪ گلستان
زگوهر ها هر آنچه مانند فاضل	بحڪم شه خزانس ڪرڪه داخل
بهر گونه بهنر ساري نساري	ڏيهن شهزادسي زج بنفراري
ڏليسُ زان پس حمالن ايکبر گوش	نصيحت لوز ميا في ازدل هوش
بجهم ڪيترا مه محنت چانه هئن	گئي معلوم ميا في ساي شفقت

ڏريا منتظر مڙس ياڙس
بدريا منتظر ڪرنن نه شڪاڙس
سٽهاه منتظر سرڪ فلڪ دل
نه ناڪاڙ ڪرڪ باهم ڪار حاصل
ڏياري ڪرڪ غضنفر ڀي ساري
هر گونه ڪرڪ سفر جي عماري
ڪرڪ نه پرڙن گوهر افشان عماري

جهڪ هيرن نه ڏهن ياقوت ڪهنه
عماري مزين هوين ڏي نقش هي
نهنه ڪاه ممتدڌه نهم ...ان فيلبان ...
ڏپهن ...يها مين سيد ... ڏيهرآ
بيرن مسند ... شهر ...

جوانن پیٹھ ہیس اکی ساوہ گفتار
پتہ پتہ ہرگاہ سنزی معلوم شہ بار
سوہن نیون تہ ڈن نفع بلہ بنہ ہاپ
سکین ستی چھہ نیون ننہ بنہ بب
ہیب ودری انظر بحل ہیمت

زرو گوہر کران داخل خزانس	دُرو دلبر لدُن منز محلہ خانس
کران گے از فراغت عیش و آرام	چوان مَی آرِس از میخانہ و جام

خبر رسیدن نزد زین الملوکؑ از بنا شدن مکان

دُنن راوی چھین حال نہانی	زِبن حالات از شیرین زبانی
غلاماہ آسو تس تاج الملکس	سٹھاہ نامی نہ ناو مسعود بوئس
دوہہ اکہ آسو دِرمُت سوی جنگل	کران ییراہ نہ مارن سہہ نہ نالگل
نظر نژاون بڑاہ اکی چھنہ ناگاہ	لیکان ہنت بار ہیزم از سر راہ
برزہن تس ہنوتہ ای ییر کھن سال	ژہ کنو نگ بار ہیزم دان ہین حال
بڈن دیوتس لشترفتستان بہ تہ تیم	بقیمت واتناوت نن کنن تیم
دپوس مسعود نی ای ییر خوشخوی	بگرداں از بار سابقہ روی
ہمت بوتزو آفتاب ٹرمکانس	رٹن تجنس گرژھک مسرور حالس
چھو تزنزدیک در جنگل عمارت	بیا بامن کرک پانی ملاقات
بڈن دپوتس وُنن کیاہ چھہ عجائب	مہ نشہ اک دِرہ کرژوان چھو غائب
بوچھوس واقف گمُت بنہ جنگلس بوز	مہ نشہ کر زور رئوذی دوٗر ژابعد

بڈن از روبرو ژس ای اتش اطار
زین مسعود نی ای ای ای رد اسن زاد
غرض کیا ہن لیوی کوں تمہ
گھبر کر کنیک دن اک ثور سوز
لون کنیہ بچھوی بیون تس
پھر گری پٹن کیا بچھوی بیچھ احسان

زبن مسعود وارو غن میز غم
وچھک بانی کر ٹھک بیہ ژہ محم
ورن شعلہ زن ہیو بیو ناد سوز ان
چھک نژاون پھیہ لعل بدخشان
بڈن بوزن سخن ول بیو قدم
سٹھاد النوبلیم نہ اکرام چھیم
زبن تم سر برد بچھون بر از زر
مکانن جر منن بیچھ ہر نہ گوہر
بیو نو مسعود نی ہم ٥ بر دبار
بیٹھک اک تاج زادہ والی کار
سٹھاہ تاج الملکن دونہ النعم
ہو بخشش کرنہ وارہ عزت اکرام
سٹھاہ نن منزہ لگیہ نیم لکھن سال
عطا کر تس بن معنی معہ مال

حکایت بلبل نمش گفتن قید بہ تجربہ را
عجب بلبل بن منت لاوی نمہ ین
تتھ کہ پھ کن ولتی آث یر کھ ین
نبہ بوزت ویحی از چشم الغرز
خصوصاً نت کلامس کی چھو باور
ام کر زاہ امس کرتھ کیاچ
نہ وزہ دریہ عقل و فصاحت

ذرہ اکھ اکس دراہی بسلیمان
بسر وری بجہ نہ تھاو نیخ ان

خبر وہس وہانس واتناون	نہ فقن دوسنتن منت سہ نہالن
بہ بوزت آئی ساری لوک لاران	وطن نزاونت جیا تنگ آب گاران
غرض یُس نیرہ ون از شوقِ مبدار	سو واپس کرائن اوہ آمہ قرار

دربیان خبر رسیدن بذریعہ کو توال نزد وزیر اعظم شرقستان

خبر حالی پنر بلہ کوٹوالس	نہ بوزت گو سو واقف پور حالس
پکان راہی پُھ سوئی وزارت	وزیرس سر بسر باوُن عبارت
فلانی طرفسی منزیم چھہ نہفان	وطن نزاونت زِلن نم سوی حیران
ہزاران خانہ ہا خالی چھہ گیمت	سراسر ہمچو دیوانہ بنیمت
دران جنگل گمت بڈ شہر آباد	گزہن باغ جہان بوزنہ از باد
وُہن میلن زِبن نمکوی چھ پرزر	زلوِرا وگمُت عالم منوّر
محلّات و عمارات درخشان	بناگیمت چھہ از لعلِ بدخشان
چو جنت باغ تِژ زینت ہندہ	گژھن حیران چھہن وحشی پرندہ
وزیرن التماس کُر نہ باور	دِینن نس باطلس قابل مسہ کر
بعید از عقل نش ووا آسہ یُس کار	بیگر جا کرُن کر شو بہ اظہار

۳۸

بناحق مارنس اک بد ونیزران
بہ بوزنت حضر تو ارشاد کرزندہ
ہمانساعت ژٹن سوی اتناوک
پرژ ہوس شاہ زمانن پن حال
غذا انسانہ ٹ چھوی پاک طیور
دنس تمہ جانوارن ایچھا ندار
مگر دشمن تکم مہ پرزہ ناون
پچھوم یلہ ژندہ پوشاہ بنگہ نوشان
مہ کرتہ چھوم مس ہا دی پچھوشیطان
ازین ژندہ مہ دپو مر و خلا پچھوے
بہ مکرک ژندہ ازتن و الہس جل
گرک ازتن ہمس دام بلا دور
ازان لیس لگہ بکہ وزی سوزالس
دین پانو لگوس دوبارہ در دام
ونت در دل دین تس ای ہنر من

فلانی ژندہ پوشن رد فقیرن
سہ ظالم دلو لی بکیم کرن بود
بخدمت حضرتس وستہ تھاوک
فقیرن عرض کر ایشاہ اقبال
کہیی بدکا تھ زمردان کر سوگو ور
اگرچہ چھوس زکتا ہی بلا چار
بمبہ چہ رزی نہ دوری باز کھباون
مہ دپو آسی خمو نشان نیز ہو نشان
گمت چھوی بیخبر ہو یرنت ایمان
سراسر پرہ از مکر و دغا چھوے
ننہ زالس لگن کم سہہ نہ ہا لگل
ونن لعن و ملامت کر کھ بغرور
عجب مرو س اکس ساعہ خیالس
نہ چھو معلوم دلن کیا ہیرہ انجام
بو ناحق کیا زہ کرتہس در قفس بند

پرہ پننہ اوک مہ ہاوی کتھ سخن ابو
سخن سیزران وچھ پرعدن ابو
بہ بوزان سو ساده دل اسٹھا نشانہ
رواد میر بیجہ کرنہ سو آزاد
بہون دوست کرنہ پابستہ وانتھ کن
اشارہ زن بیلہ پوربنہ چاون
بیتہ نہ جانوارن ای دلاوار
ابر بعد تیس دیدہ دل لغز اسرار
کنہ زیہی نقاہ تیس آلہ پیرو دکارس
کنہ کتھ آسہ دوی اندی اوہ وطارس
زبعوران سوی کنہ بھیرون لغو اعتبار
اول ونو دوی دیدہ ہا اسہ کلاہکار
آکہ دوست گنہ تس آسہ ابہ کہن
اکہ ادوی سٹھا وی فاندہ آسہ کرن
بنگوٹ غم چھوی ابرنت نیزہ کرن
سکن وہما سب ابرنت نیزہ کرن

۳۹

کرم و آزاد بہ بوزک تیم کرن
بہ تم ساده دل زان غنیمت
کرن آزاد وحشی گو پرواز
بشاخ بک ورنی بوٹ ازناز
دین تس چھوک سٹھا احمق نہ بزرک
ہمبت باز یارہ ... وای بلانگ
مہ اندر آسہ اک لعل بدخشان
نہایت بے بہا قیمت تو دوران
اگرچہ مارہ مک لہک سو بانے
زیرہ دیٹھ تموی ننانے
بہ بوزنت سادہ احمق ماری بان
دوان دوان پین تس بیچہ بران
دین تس جانوارس ای ہنرباز
تمہ تھکن و تم احمق تم راز

پُسُ تم نوُرِ ایردِ سنگین دل
ڏِنُ مہانوی کرینہ کنھنتہ آسان
تہ ہوت کبڙاہ نصیحت بیان گوش
ڏِنُ مہانوی کوہ زانت ڈاہ آسان
ڏِنت ئی جانوز گوشا و مسرور

بہ پتن من زرہ ڇہینہ بینہ قابل
ڇہ کالانعام بل ہم آیہ قرآن
ڏِنت دل گوک از تعمیل مدہوش
کھمت کر آسہم لعل بدخشان
سپن ناشاہ آن صبادہ رنجور

رفتن کوتوال بحکم وزیر نزد تاج الملوک و احوال پرسیدن

بلاشک ذاتِ پاکس ٹڇھ قدرت
مگر لازم چہوتہ نادیدہ کاظہ کار
اوّل از دیدہ خود کرڙہ تحقیق
بہ پوزت کوتوالن نہ سر رخصت
ڇہوان از نور آتش شعلہ نوان
پکان گو حال نم ڏیہون سراسر
جرت جو ہر ڇہن عالی محلات
غلام و ڏِٹین کوتوال بر جاہ

عظیم الشّان ڇہس حرمت نہ عظمت
کرن اظہار بردربار سرکار
ازان پس تنتہ نہ زبانو تصدیق
رفانہ گو بجنگل از اجازت
سپن جیران ڏیشت ال پریشان
زمین پُر درچہ جائی سنگ مرمر
پُر از گوہر سٹھاہ سنگین عمارات
نرگ فوّارہ ئی از آب پیراو

وزیرس کیفیت وننی سراسر — به آسوس ڈیپو ٹھمت از دیدہ سر
سپُن حیران آن میر وزارت — ببحر فکر گو غرقاب نامنت
ازان پس گوسُئی شاہ جہاندار — سراسر لس کرُن احوال اظہار
سپن حُضار بوزِت حال حیران — بکاول گبه سٹھاہ شادان وخندان
سپز دلشاد گبه خوشحال مسرور — پرُن الحمد للہ مه یوم ژور
شبِ ہجران ژلوم نه صبح ڈیو ٹھم — نوید وصلکی تصدیق ہیو ٹھم
خبر از یار ہت بادِ صبا آم — اثر سپنوم دِلس بوزِت به پیغام
سپُن زین الملک مغموم بسیار — عجیب فکر سر نزاوُن زین کار
ازان پس دوُنه باوزرای دانا — اگر باشد چنین صورت درانجا
بعد از مصلحت نله کنهه چهنه کرِت — زوال سلطنت باشد بغایت
وزیران عرض کرِلس انجہاندار — زعقل عاقلان کنهه چهہ نه ژوار
چہو بهتر مل کرُن نس بیب الفت — زوال مملکت چهہ از عداوت
کرِت واراہ مارا از ہوشیاری — کرُن پابسته اندر دام باری
به بوزِت پادشاہن خوش پولہی یار — چهہ بهترون گرٖهن چانوی زین کار
کرُن گزه از فصاحت دُرفشانی — دُچهت شفقت کرُن نس مہربانی

بره اول جہفرہ مینانوی جاہ وعز — وزیران پس الا کرن ادا
روانه شدن وزیران بجانب تاج الملک — وزیران زین الملک
وزیران پیغام تاج الملک شہنشاہ
غلامن انکہ باغ از حجاب
بہرن وزیران تاج الملک
دران عالی عمارت واتناوک — بسند وارہ یاکھن اہناوک
سپُن تاج الملک جہ دوری افزا — دران محفل سراپن مظہر ماہ
وزیرن رچھ لس وارث تعظیم — بشاہانہ کرِت تعظیم وتکریم
دعا کرِلس خدا تهوی سلامت — کرن افزون جانوی جاہ وشوکت
پیغام نیت شہابن تم انجام — حضورن واتناون تم بیغام
بران ترتھی کہ شہرہ بوز تن آسہ — تخمین محتسب اسم یہ تن آسہ
تہند کن پُہو کرن احوال اظہار — عرض کرلس ازان پس ای مع الاوار

تہُند اوصاف تمہ بادن سراسر
سنہز تہ گرنہ شاہس فہرہ کیہی نار
سٹھاہ بہنز سیمن ہُندی زوربا
دنس شہزادی اَسے خوب گفتار
مہ تہ آسوم تمنا ہیُ ملاقات
کرُس زان پیم زیرِن حال اظہار
دِران انتا انگ کم تعمنک خوان
کرک باہم ضیافت نوش یامت
مُلازم یم چھہ یا مہر وزارت
وزان پس ہنہ زیرن تس اجلت
روانہ گو سو تمی شاہ جہانتاب
وَنُن احوال تس ساروی مفصل
وزیبس نیز سیُن تاج الملک شاد
سین حاضر تہ ہیت آن فسونساز
کرو حالی وتیہ کیاہ چھیوم مہ فرمان

زنہ بوزنت گو شہنشاہ خوتمز
کرُن مشتاق داراہ بہر دیدار
زچھو دِ فیض باہم ازتمنا
بو گوسی خوش سٹھاہ بوزنت انجبار
یژھن جلدی خداوند سماوت
زابعد ہفتہ وانن تیو یتہ تدار
رنگارنگ خوان زرن خیم تہ زبابان
غلامس کُن اشارہ گرنہ تامت
گرو بخشش تمن خوان ضیافت
دیو رخصت زشفقت بڈ پچھ ہیمت
بجا اوّل انن تسلیم و آداب
یہ بوزنت پادشاہس دلہ تہ گل
جمالہ سالہ یا بیت دِل گرن یاد
بہر خوت دُنن ہنونک پتن ماز
گرنت بو تھاوہ نی حاضر ہمہ اِن آن

ازین پیڑ زمینس فرش کیجہ آب
زری خیمہ گنہ پیٹھ آسن سنجاب
گرن گژہ فرش شاہی پانی تُلیتن
زرینہ تاو تہ دار اکِ لگیمت
لمس یہ سن گرنہم سروکھ جٹن فرت
تہ شرفتی پیگہ مبیا لوی ہیمو دیعن
مطالب نہ پتن جلہان ساری
وتن شہزادی ازِ پتے سنداری
بہر صورت گلستن گژہ بیعن کیمران
وچھاٹی ناظران اُو بیر گلستان
جمالس حکم گرو دین ہمانم
ازین [illegible] تکلیو درکار [illegible]
بتاشب [illegible] یہ تیاری
بناوک بایان [illegible] جان ساری

[illegible] زنانہ
کرنت سکار نیندی نہر [illegible] زنانہ
بمبارک [illegible] الملکن
بجسب عہد [illegible] سلطین
سزن فرمان [illegible] عالی [illegible]
کرو ددبہ [illegible] جامہ [illegible] ساری
[illegible] عماری [illegible] سلطان
[illegible] ماہ تابان
[illegible] ارشاد [illegible]
[illegible] انتظار [illegible] است

شهنس یم آس بر نٹهم زو فرزند
بکاول آس بونت شادو خوشتر
بهره پادشاهس آس دمساز
ز شهر شرق یامنت درایه بیرون
شهن ناگه نگه پیه نزاد برراه
وزیرس دپونه ای میرزادت
وزیرن دپوسه ایشاه جهاندار
ونیبو آسو یا اکل کهنه جنگل
نگارین چهوی ازین سرجایتهٖ دو
دران انتا غلاماه دانو خندان
وزان پیس کرنه شاهس رخصت
حکم چهوم آغه نندنی پرز شاهس
نیم اسباب نت گژه لوٹ پلون
به بونت گو شهنشه شادو مسرور
بهر جا آس اسباب ضیافت

کهت تم بر سواری ورای خورت
لباس زر کرت سی درایه دبر
بعشوه نازماران شهپر باز
سوئی ملکِ نگارین شادومنون
وٹهون بوزے پیوان نوزانگه گاه
ٹھی آسی تسنز عالی عمارت
شباشب پهوی بنا کرمت توئی کار
گمت بیت ساری چهوی امیدوار
بمسروری دپهن وان فرزنگ نور
دنن سجده زمینس پیش سلطان
خدائی عالمین تهوفی سلامت
قدم پامنت براون منز پناهس
نقیرن غربا ون اغوش بناون
پکان چشمو چهان فردوس معمور
زهر اقسام نقمهای جنت

قهٖہا عشقن رحمت کامرانی
بہ بونت پیہ پیمان زجا مرانزوی
بجبرن آسہ چہیت محفل بوبنج باہ
بہ پیٹھ پادشاہ سیر بیا پچہ پیرناکہ
با شقبالا سیر اجہ بیاوہ اسہ
سر بجا اول قرن اولیہ پاپ ہاجان
پیہ شہنس منگا ہاہ مقبول سلطان
رحمت عالی محفل منز بیاف
دران سیکن شان ان اسہ شتاق
سیپن بیوشان ان پتہ
ستین تھی نیر جہد دستہ
پتہ تہ عمارت سقہ
مہجہت سقطا ہو ہزان پیش و ملکہ ہرانہ سیہ ہاپیل
پاپن تہوی پاپن حال وپابن جمال

در تعریف شیدا شدن بکاول
بہ شکل و شمایل تاج الملوک

اران لیسہ بکاول بات شہنشاہ
ازاد بیلنس ر سن بہ اہ
چہمن یامت پہ پچہور
سی پیر پارس
وستی تبہ وادہ
جمال پار دیتن
پروانہ زعشق شمع خمار
نمر پار لس پہ عشقہ نازن
کیٹن بمدزانہ پارس آس ننگران
دیہس جہن پہ چہمی پانی
پیٹھ بوشس تزدا فتہ ہوش

مجلس ضیافت کردن و بانز و ... ن

قدم حکم تھوون نمہ ... نوکھ
زینتاہ کرن ... صبر بالکل
بیانہ ... تمس اعتبارہ سندوی
پیالہ ... نسن زہ سندوی
پیالن نی ... دمہ زول ... بی

رمع العصہ ییدن حکم ضیافت
لبک یا مرت زیر محل تیار عرت
زرین زربفت ... پہچاک
مکلف سازان ... زربک

ضیافت ... انصاری ... آچت
... سروسامان ... دیل
... مخصوص ... سرو دل
بجبانہ ... لیدان جنت ... ترابل
بہر صورت ... لبدلان
زیبدہ ... ان سلیقہ شغل ... اکلان
عجب ... لطرافت ... شبنت

جفا عشقن وفا بس ته اته عاشق
قدر زنبر چ مولی زانی نه صیاد
نرت بس گو لسینه عشقکی تیر
پهن گیمت پمس آسن نه شهمار
زبهوشی پنر یامرت سه بیدار
زو بده نمه پهن هتنی جیت راست
وپهنت پیران پنر زال لشیاون
پهوڈ جادو گراه از حد فسونساز
بلن انشر یه پهن مبانی عمارت
ازین احوال مردل هیوین اشکال
سه همره آس نس از بهر خدمت
ینس گره زه ولول دپرستان
بقصر و باغ ماسوی بغهب گومت
وڈت سی گبه پهنت آسی مکانس
بهر گونه پهونت ساوی پهبا

نفع جسنک گفا کرمانه عاشق
شکاری زانه پس گومت پهو هار
مرت سوی پهیرت گل زان بتقدیر
تمس جسته ولس مو گلن پهی پهیوار
بدلجویی هتون نس جسنزک تار
پهون باغاه چه باغ خوبه بیار
ینن یا رب بوما پهس خط دلپشان
عجب زور آوراه تر غمزه انداز
سراسر پهس و پهن بوسی عمارت
پوشیده پرتهن نس پرفیه الحال
لباس مرد لاگت با فراحت
وپهنت واره بران بیبا تو گلستان
نوی ورول مه پهوم اشکال مرت
خبر چل مه آشنا ون زنزه دانس
بدلشادی زه هرگز برمه پروا

پھِہ کٔرِ فرزند تُہ ہہ : دِعُمر عالی
اشارہ ہا دِلس شاہن بفرزند
یمن رستوی مہ آسوم بیاک اولاد
نحس تمسند بُت آسوم ستارہ
دِپُس تاج الملوکن ای شہنشاہ
در دولتے زٔہنون لگمہٕ جیرہ نزون
امبرا اک شہس نتہ آسو ہمراہ
دٔرین مجلس پھُوہ لمس کہنہ ثانی
بلا شکہ چھی تنان ساری علامت
یہ بوزِت شاہزادِس آیہ ژٔرہ وُش
وِپِن نس بلخلف چانوی ژِیرُس پھس
کرم باری مہ رب العالمین
ثنا وانس کرُم از چانو دیدار
یہ بوزِت بوسہ کرِنس پایہ شاہن
ستارہ چانی آسم خبر پور

اوی باپتھ کرُم احوال حالی
یمی لبس پھم مہ دلخواہ وہنرمند
مگر تمُسند تارن کرسہ برباد
پھوس ذاتن سوگومُت پھوم ذرارہ
رمہ ننم کبازہ تم ترادی بہ درگاہ
ہکیا کٔہ لتس بجفل پرزہ نادِن
نمی کر عرض ای مبر فوی جاہ
موافق پھم نتن اخلاق چانی
بہر گوشہ ژٔہ پھوک بے شک سلامت
وُنہت ہقدر ژٔو پدرِ نوی آغوش
گمُت آوارہ از غم دِبدر پھوس
تمنا کاسو میانی خستہ سینن
ژٔہنہ سینوم زسینہ دور کنار
بشفقت پیٔر سہ شاہ عالم پناہن
رمہ از روز نولدر کرسو منتظر

ستر سرشت هزارن ڪر عيانه	ز سر تا پا سو عشقڪ ۽ استانه
به بوزت پادشه داره سپن شاد	مگر آن دم پيس ما در تسنر باد
هماندم دراي دونوي شاهزادن	گر ڻهن نس نش چهن بزيده گريان
ڪرس شاهن دلاسانه مدارا	بعذر و حيله ڪرنس زاره پارا
زحال سالفه ڪرني سرفراز	ز سخني سوي سپن بامنش ۽ مساز
ڪران گي عيش ۽ عشرت بافراغت	لگت محنت ۽ چهن روي محبت
عزيزا جهي نصيحت بوز ڪن نهاده	بوان ڪنخه باڻه صادق عاشقن باد
بخدمت بلس ڪران جهوي امتنان منت	بشفقت نش هران جهوي جاه و حشمت
جهولبس زالان برخوه مخننڪ بار	ز سلطان نس بنان حاصل جو دبار
جو شهزادان مه ڪرسني زر ۽ ڪار	ڪهيڪ داغ ملامت سخت دشوار
مه ڪر رسوا بخلوفان پنن پان	مه ڪڙه پاڻي بنادانی بزندان

رخصت گرفتن بکاول از شاه زین الملوک و نامه نوشتن بنام تاج الملوک

جو نه نشسته بر تخت حکومت	بکاول آبه کرنس عرض محبت
ديو رخصت مه اي شاه جهاندار	بخدمت دانه درت بسته بدربار

زنخدن تاج الملوکن [illegible]
[illegible] شمع عشق [illegible]
معشوقن [illegible] بیکارہ [illegible]

دیوَن پرین اندرته بخشن فسٰی الش
کرن خوبان عالم دنت جمالا
فلک دیوانه کرتم آدمس پت
بعشق خود کرن منظور آفاق
کرن پیدا چراغ مهر و الفت
شمع زن چهس زان زنا هجران
مه زلفن چیان پابسته کرم دل
کرم سوزانه سنزا پای عشقفن
مه گومنت خاک چهوم جانانه پالس
ژه رتنوی کر مه حاجت باغ جنت
ضرورت چهوم اگر ماوک مه دیدار
زسینه تب ژلم دیداره چلنے
ژه رتنوی زندگی کنهه چهمنه رکار
مرت از دل مه کرنبرم محبت
ونن کوتاه بنن واره چهو مشکل

تهون مختاج رتنوی طرتن
بُرن یبره عطا کرنس کمالا
ملک حیران ڈلیشنت ژرایاقت
جهان و آسمان کو محو مشتاق
درن پروانه از عشق محبت
ژه پروا چهوبنه کرنهم سینه بریان
ازین دام بلا مو کلن چهو مشکل
ولس اندر مه کرنم جای عشقفن
ونی کوتاه انی کیاه منز بیالس
ژه رتنوی کیاه ضرورت جاه حشمت
قصور دل ژلم هجر انکه نی نار
گل مطلب فولم گلزاره میانے
مری بشنک لسن بیانوی چهو شوار
زلت خاکس کرم زنده و الفت
اشاره بوز بد چهوک مرد کامل

[illegible]
۴۷
بیاری دلربا یا من نه گوش
فدا سازم پابت طاقت به هوش
ژه چهکه شمع شبستان [illegible] مسرور
ییک [illegible] بو کهس ماره پا نور
گل مطلب ژه چهکه در گلشن جان
بعشقی [illegible] منظور خوبان
بو چهوس [illegible] و نالان چه بلبل
ازدوان فریاد از بیداد با گل
بر بنا چهکه ژه [illegible]
بو چهوس ذره صفت عرفان [illegible]
ازلکان باره کرنهم سینه بریان
نته وانوم مه ریدان [illegible]
نته بوزم مه تعلق نا مه چاوی
نته باره کرن چهوی بلبنه باوی

بکاول بوز نهن پيغام علمدار
پیم از احوال ماضی زیاده افګار
تمی قرغدن پیچانوي تنګ نادي
کرن نیمو کار زاده ښ یابان کراسه
تو واقف ګرم مه از تنامنی
هنت یسی کرن خالی تراس
بزمن بدوی یتی اینک نزکاق
کرن حاضران درتنه ناتی
به بوزنت دریتم ګیه حماله
وین تس ای قیسه از غزاله
مه وین تش رونا زدل غم ژړه غړوند
بیکدم بوابنت دمی دلک ژوند
وینت بی کړمه یمي ترق پرواز
وډان از آسمان مانت شهباز

سراپا کړمه نارِ عشقنی سور	ينه ګوهم زد بده بادِ مهجور
زړل هرګز مه دردونه کړ ظلمنه	زړوهي عشقه بيماري بلمنه
بنه وچهومنت مه چانوي زيبا	تنه مه باده لګيمنت چهوم خريبا
بنه بوچهنت ظلم چانی زه ښهار	تنه نالان بوچهس مه رګ به وزار
نجم کېنزاه مه سختني چانه بايت	لجم محنت هرم خواري نهايت
زعشق تو ژهنډم کوه وبيابان	لبم في چانو درملکِ پرستان
تمي عشقن اول چهوم جذب کرمنت	زنار شوق ساروي ببنه برنت
تمي نارن ذرا کړنی آتز زده	ګمر چهي آتش عشقیچ خبر زده
بوچهوس روزنت بدبده انتظارس	پیم کر آب وصلک عشقه نارس
مه دردل چهومنه هرګز صبر آرام	فګارس ښويه جلی سوزن به پيغام
وټن خط کړنه جل پربه حواله	بدلسوزي سوزاوان آسو ناله
سمن رو درابه خط هنت شلدونړان	بيکدم واژ درملکِ پرستان

رسانيدن حماله نامه تاج الملک نزد بکاول مضطرب شدن وی

عريضه شوقکوي نونس کټنت جل	زباني حال نس بابن مفصل

ترسیمنت تاج الملک سنج پیه سه نامنت
بیرنت شهزاده ګوشتاو نامنت
پیرنت نس منتن بحال آولاارم
مفصل نس متن نس ناوه پیغام
بسوړ وردي کا اجبرس ګبه باده
تیمچن پروانه از عشق منده
دیدوري کا مه سه از شهزاده مضطر
به بودنت هما استحاه ګبهودان ایبا پس ان عشنت
بابن نجوي کبیرلا نس غصه سمن کراو
تمهان چوبي ببلبو الا ایان دانه نمداره
تسرن نتی اول دلا ایبان ایبا نبداوه
بعد وچنی نچوداوران ایس پیغام

رسانیدن حماله نامه تاج الملک ایانه
بیجان عشق و عشقت ایوان نانها

گهي جهس تيز ناز باران
گهي غمزه تيران سينه داران
گهي از ديده اسس روي گلچيان
گهي نس يار ازلف سنبلت اوچکان
گهي شبنم اوده از دودي مخمرت شمع صورت
گهي سنه آسعد سعد اسسد

بيکدم و اشناؤن در پرستان | گهٹت پاٹهن ژانن در گلستان
بباقي روز سوي پژيده نهاوُن | شبانه پيش دلبر اشناوُن
نظر تاج الملوکن ژاو بامت | سه دلبر ژلبشه ون سيفس قيامت
اچهه پٹهس ٹهٹ گو مست وه هوش | سراپا ناري عشقن گنڈس جوش
بکاوُل تنه ليهز آبه لاران | زشوق يار چشمو غون هاران
کلهه رٹولنس نزالواز محبت | کران هرگو نه ٹهس الطاف الفت
کران ٹهس بوسه روپس غصه کاسان | امه وه پهوره مشکل گو به آسان
گهي بر روي اسس روي نهاوُن | گهي خوشبوي بنبوي موي هاوان
ذرا شهزاوني لبني فراحت | زخوشبوي نماغس آس قوت
بهوي بارهوس آو عاشق | وچهوُن عشرت دلس نبس موافق
وچهوُن دمساز درگلشن اچهه پوش | بر الچشي رٹن دلبر دراغوش
گريزان گو نمن هجرانکوي نار | ژلک غصه ملاله فولکه گلزار
کرک دلشاد باهم از ملاقات | زفصل دلبري لبوي مکافات
الس اک آس نم احوال باوُن | موزرت سينه هجرک واداهاوُن
گهي از خوي معشوقي بکاوُل | کران بند آس نس در زنار کاکل

٧٩

کران باهم ٹهه بازان اشنائي
کران پٹهک سور از داغ جدائي
اچهه اسان عاشق و معشوق هم در
کران ازبکه گردش سپهر دو در
سراسر ٹهوي ٹهان در بيوفائي
کران هر دم ٹهه غضب جفائي

در بيان آسکاه شدن جميله
خاتون مادر بکاولي بر احوال
عشقبازي دختر خود تاج الملوک
بکاول آس ياس نم کناس
نمايس منزهت عمر نکارس
نمرتي ميوئ تيا اسم به پيدا
لقب خاتون جميله اميوس نام

ینین بالس زنتہ دیچھی تنہ نام
یہ نانی اسمٔ تس فرود نتہ نام
ازان پس انبہ نانی بیت ہم راہ
شہنشاہ جہان مانن بہ بہرام
ہیوٗزٕنتھ ہمہ فیلس تزابی پیام
وننی تس عالم سرتا پای بادری
کرٕنتھ ریوٗ انٕدوی تام یتام
تہہن بوٗزنت کھہن دِین بنبہ ازی
بٔنٹھ دیپ پانہ پتس تخت ژختس
بجای خود وننی تس از لصحبت
لوٗزٕنتھ ارباب مال سٔتی تاج بخشس
بہ ہم لا یکھ تزارٕ جکٕ عشقہ نادر
زنن گیوٗ مُکہ ازان رنتہ پرکن
بہ ہم گنتہ نیمن وپیکتہ نادر

پینزِ دِیم شب از خواب بیدار	دِچھن فہتاب تٔر روشن پر انوار
پسند دِل چھین پرنور فہتاب	گنڈِن جامہ ؤتھنت از بستر خواب
پٔین بہنر کُرن سیرٕ بہارس	دِچھن گل تہ بیٔہ دِل تٔر قرارس
بکان گیہ سہی خرامان رنگلستان	گران سیرہ سہ آہوی پرستان
اَنت اندر واژنت جایہ سنہ ناگاہ	ینٔت یا ہم ژنگِت تم آسن ہمراہ
نگاہ تراون چھین بلیہ ژنت حالت	زغصہ کھٔنت تمس مغزن حرارت
پینز شرمندہ ڈیشت تٔر غضبناک	وُن یا من لجس جامن ؤتن چاک
وُن کیاہ تس چھہ جہان بوٗکیاہ بنزآم	بہ کم تٔر ہوٗ نم گیس پیٹھ بر ژنتھ بدنام
بہ کم کا پچھوم بہ کم گیلیوم بہ کیاہ گوم	سو کیس نیز ما نماہ ناحق زبان پیم
سر پا تس ہیوٗن غضبک سٹھاہ نار	پشیمان تٔر سپنز دارہ ازین کار
تلوٗن شہزادہ از بستر ز آرام	بصحرائی طلسمی تراوٗنے نام
بخواری کُرنہ از دلدار ژھیجر	سپُد بیچارہ از شاہی سٹھاہ دور
وزین جانب بُلبُل کُرنہ بیدار	گژھت شرمندہ دارہ سینہ فگار
ؤنی تس کوتہ گژھہ خوار کرتہس	زنام و ننگ تٔر ہوار کرتہس
یہ کیاہ کرٕ ہم کُرن سی آسو شلیان	بہ کم بٔنت وننا ؤنت آسو انسان

بخوٗنت ایہا وہ مس اَتِہ رژتہ دایہ
وُنِس وان ان ونان آسہ عشقہ سرایہ
گران چھس نٔمی یار و مرا زصحبت
زانسان آسکہ اَز دِل عشق و محبت
بیہ بوٗزنت زیادہ پیدان پیش پتہ یبہ
عشق انتہ اَشنیدان پٔز بن پیم
بلا یہ عشق اِتہ عشق و دلدار
سنہ فراق ان آسہ ناسہ اَدی کنہ پرار
گران ایس یار پارہ وادی ژیہ ہُرو
بدی یار نالان سینہ بن بنیرہ یاران
دید حجب عشق سپدِ سی ژنہ زالہ مِلوان
ننباری آس تیس ٹر عراق و درم نشانہ
بین تھک تہ وانگر ان سادس نشانہ
گران حالی آکار ساد وانشانہ

[illegible]

غزل خواندن بکاوُل در فراقِ تاج الملوک

ای دربغا چهوم بدل سوزان نارِ فراق
کس وَنی احوال سینہ باوہ کس یو دردِ دل

نارِ ہجرانن زنند بریان کرُنم سینہ جل
بارہ مادی بارہ پدن عاشقن

دن دمی نس گلعذارس چھوم کتہ زنا بہت
یوسفِ حُسنن منز زیوم جلوہ درِ دل کس نے

بس پتہ دیوانہ در پئن نس بدان منہ جای چھم
در جگر لالہ تن نہ رلہ دون چھوم سوز ارزِ فراق

بس وَنی نس ما بچھت یکدم گرہن بار زِ فراق
کس حکیمس باوہ درد دل تہ اسرار فراق

در گلستان جای گل کتر ولان خار فراق
دُون دلن دَردِ دان باوَن چھوم کار فراق

مرگیس بیچون زلیخا نس خریدارِ فراق
بس آسہ خامہ رہ کرزین حال اشعارِ فراق

زاری کردن بکاوُل از فراقِ معشوق خود و محبوس ماندن در زندان

بد بنگو نہ کران سِی آس فریاد
ہُران نس شوقِ معشقن آسو ہر روز

دچھنت پر بہ بند افغان تہ فوال
گرہنت لاچارہ ونو ہی بادشاہس

دِوان با چشم گریان یار سِی ناد
کران نس نار فرقت آسو لسوز

تمس گومت وچھنت سر فدی دال
تمس فیروز شاہس کجکلاہس

[illegible]

٥١

بندوُن ناؤ تِن تحکم کرِت بن
ایتھم زنگو نہ بے تکم نہ خدا یار
تم اگر کرنہ بیم زمن جمع بسیار
گرفتار بلا مرتو قفس پیو
بمجوری بوزن بلبلن برہ گو
نہ نبر ظلم پیران برکینہ بن نام
نہ خواب شب نہ تس آرام ایام

ؤچھن باغاہ خبرس منز عجائب
درختن پیٹھ ؤچھن میون گمنٹ بر
ؤچھن تم میوہ مثلِ آدمی سر
تبسم کرتھ میوہ تھاپت
اُتھن نزاہت زمینس پیٹھ ورتنی
ؤچھت حیران سپُن شہزادہ صنعت
دوان از باغ بیرون زاد فی الحال
ؤچھن دورہ انارک باغ بامت
دِسبع تم ڈٹھنی کوزن برابر
تلن تہند پوست ڈبھن سو گلگون
عجب خوب شرنگ نزنازک کرت ساز
سپُن شہزادہ ڈیشت حال حیران
پراکنہ سپُن از گردش بہر
ؤچھان نی نو بنو آسوی ہر روز
بہ تنہائی سپُن تس داستھا تنگ

ستھاہ راغب سپُن ڈیشت غرائب
ؤچھت اثمار شہزادہ سپُن سیر
بصورت نز عجائب آس بہتر
سو شہزادہ زوبرہ ؤچھو کہ بامت
کُلن پیٹھ میوہ پیدا بہ تھنی گے
ازین حرکت سپیو دزخوف جنت
پکان نالہ دوانی بی پرو بال
عجب رنگین عالیشان نہایت
ڈٹن دبنا ؤچھت گونا و چونتر
بیکدم جانورتت دای بیرون
بمثلِ جانوران کرکھ پرواز
دپن یارب لو با چھوبن خواب ڈیشان
کُری تس عاشقن عشقن ستھاہ قہر
ازین حرکت سپُن تس زیادہ لیسوز
بنا خیمہ دن گل روبس ڈلوس رنگ

بر دریا نزادتی ولش دو تُرنن
بمضمونِ علی بغفتہ پیوٹ یامُرن
پکان گیہ تاو بیہی بحر تامرن
پس از مدت بحشی لگ کنارس
دِنِن سجدہ ہمادم کرت گارس
پکان سوی دراو از جای خطرناک
بیابانہ ؤچھن پیز خوف و وناک

بوقت ناس مراز خوف دربان
بخس پیٹھ ہن سوی از ؤتھ پیان
سپن بیہن وآپنت لضف دار
منز شمس شعر ؤچھن نمبادات
سرپن منز شمس سعدی کی پہسار
سو نظر شمس سر تکان
کران بر تس جمع بن

[illegible]

سبہ مارن کرن گردش نہایت
دہان مثر رُن کڈان تم منکہ تا بیت

زمنکہ گوس جنگل ثر منور
چو لعل بے بہا سوی آسو خوش تر

بزورا وبیُن مسرور طیور
وچھ شان نور دِلبست ای ازدوُر

سپن از حال خود تم مست مدہوش
کشش کرہنن کرنی شہمارنی نوش

بیہ سر فن تلوی بیہ منکہ پانس
دوان بیہ زاو ہنس فیہ خانس

سپن بلہ از دریس حاصل فراغت
سوُی جنگل ہثرن محکم ہنن ونت

وچھت احوال گو شہزادہ حیران
برای منکہ سپنس دِل پریشان

دیُن منکہ اُند دوست گرہ ہیُمُن
خدایا دِل بیہ دُردانہ مہ بخشن

کرُن تدبیر راتس تا سحرگاہ
صبح سپن تہ بیہ خور نب کوی گاہ

بدر یا گو روانہ شاد و خوش دل
لب بحرس بلن یک تختہ گل

درنس ہیٹ کہنوی یامت سپن نام
توقف بہ رُستن کرنہ درکام

بوقت خود سپُن شہمار حاضر
کڈُن منکہ نبراز بہر تدبیر

گل حکمت پٹھہ تم لانیس بام
زگل غائب سو منکہ ول سپن نام

سپاہی تن سپن ہر سوا زنکار
بیکدم مُو دولوی مارو شہمار

صبح یامت سپن روشن خورشید
وتہوی شہزادہ بن چوشاہ جمشید

۵۳

ٿيهون اگهمنت گهڻا ڪهسار گلگون
ڪرون ٻامنت ڪله از آب بيرون
زجاي سانفه کو غيب نامنت
درست از آب نظر تونه ٻامنت
زشوق ڏنبو ڪرن غلغل فشن ٿن
ٿيهون ازان مصفاه صفي ٿن
زجاي لبنه ڏنه ڦهوي نام
اِڪس ڏيٺن ره عشق ٻلهه ڪرنه آرام

سرخ ميوه ڏٺنئنگ ٻُڌ ڪري لئي ٿر	ٻني نس آدمي باطاقت ۽ هوش
سبز ميوين صفت ٻُڌ ڦهاده همراه	زخنجر ماره هي ٻُڌوي ڪمس ڪانه
باين خوبي اثر هرگز ڪرين نه	اِڪس مون ٻين سلاح ٿمند زرين نه
صفت ٻرگين اگر ڪو نه لاگه زخمن	بلبس وڳ ڏا ٻُر روشن گرهس تن
به ٻُوزنت گوسڻاه شهزاده دلشاد	زجبر اني سپين از بند آزاد
سپين ٻامنت ميوه صبح روشن	سو شهزاده نهايت آسو نوشن
بسوي مطلب خوڏنلنه رفتار	ڏنن مجمل ڪرن جل آ ڏسوي ڪار
بهرگونه ان اقسام ساري	پُرن حمد اه بسوي ذات باري
پنن ژالو زخنجر ڪرُنه افگار	ٿهون پوشيده تن ٿر منڪه مار
برگ ٻيٽ لاگوبيٽ زخمس همانم	بلبين دو ڪهنه ژلوس از دل الم وغم
لبن ٻامنت فراغت گوروانه	به لبستي آسو روز و شب ديوانه

رسيدن تاج الملوک بر چشمهٔ آب و تبديل صورت شدن

پکان ٻله ڏاتو سوي چشمهٔ آب	۾ جهت نگين گلن ڏاگوس تتاب
توقف ڪُرنه بهر خواب راحت	به تنهائي لبون موقع غنيمت

ڏيهن ڏيهن هون نه زرو ڏهن مکانه
ڏيهن ٻانس گرگهه گل زمانه
ازين انت جهڪاه ڏيئي پريشان
ز آب چشمه نم بردو ڪرڏين ٻان
پين شرمنده شهزاده ازين ڪار
بسوي يڪ درختي ڏي لنه رفتار

توقف ڪرنه جيران دل [illegible]
بجند صبر و تحمل [illegible]
[illegible]

[illegible]

بوآسُس نس ہمیشہ بیدت آسن
بشب اندر نیوت اتھ بیٹھ ور
یہ بوزت نم جوانن پوسہ بزن
زنانی بنہ تہن اول غدم نل
پنز راضی بلاچاری دربن کار
کہی گریہ کران گہ آسن خندان
گزہیت نورن اَلس اکھ پنز او
چہل ایام سورت دراہ بیرون
بیک چشمہ بخوبی والونی پان
کلہ بیرون کڈن از آب یامنت
چوزنگی روی گومت نس بصورت
اگرچہ چہوم زخس تبدیل گومت
دران اشنا پنز پیدا زنانہ
نہایت بد وضع بدخوی و بدکار
کرن ہاتف نن جوانس الخفا جوی

بدلسازی نمس غم غصہ کاسن
کرک سوی کشتہ بوبر گیسہ فہجور
نمت بوید پلک ثی ہمرہ من
جوان ٹولیشت بیٹھ ولنا بالکل
کرن برگفتش تسلیم و اقرار
ازین کار عجب ثبر آس حیران
بہار غم حی نس کیہ ہتران ثراو
برای غسل از خانہ چہ مجنون
غوطہ مارن پنز از دل سہ جیران
گمت پانس جوانہ وچھنہ یامنت
برن حمداہ زجم از دل کدورت
مگر مرد قوی تن چھ بیں نیومنت
جنش صورت نمس زنگی نشانہ
بہر اوصاف گیمز زشت اطوار
گمت کیاہ چہوی زہر خود فریبی

نیہرن گاز دردہ و از رفاقہ دیلن
برو برگشتہ گرکنہ سوی خانہ القوان
بنہ ز بین نم و کمکل نہری الحال
بنہ بیٹھ منیر از آران لعوران چہ الکہ
بہ بعد از بت حقوان درادی بیٹھ زمین
ازین احوال بہ بیٹھ شہ کہ سو عیابین
رہن فرصت شہکاہ ازین غیمت
بجای بی نمس سوی جنگل نیران
حالات بہ بیٹھ پریشان
[illegible]

55

کرن لوتی ہاتف الم نعاون
نیمن در ین عظمت
کرامت کیاہ نس
نصیحت ای برادر
گرن استغفر اللہ
[illegible]

برائِي گوهرِ دُنيا اگر ڪاٿه
بلاشڪ راوڙي از دستِ عصا سوي

وِسرت دَرِ چشمهٔ حادث دُني نهام
دُني دارت زنِ تاج ڪلاهه سُوي

ڇهو طالبِ دُنيا هڪ ازمر ٻدر
بجز صبر و تحمل نيس نه چاره

زمطلب ڇهو گز ماڻ رنجور ڇهجور
ٿنه از عاشقي سيدن اداره

ازان پس نر او ڏه ٻڌي سوي ٻين ٻان
عصاءِ هم ڪلاهه ٻنبڪ لبي سوئي

بدر باي شهود و بحر عرفان
سو فارغ از فسونهاي جهان ڇهوءِ

داستان دربيان رسيدن تاج الملوڪ در مڪان ڇوپ سياه پيڪرو ديدن عموزادي بڪاولي ڪه نامش روح افزا بوده

بدينگونه ڇهوم ساقي بميخان
ڇهو شد تاج الملوڪ از بن آزاد

بران بيمان ڪرڻ نن بر ابو غسان
پڪان جنگل ڙٽان سوي هيچ فرباد

بسر مبيڪ نمس منزآسو طاقت
ڏه هڪه اڪه ڇهو نه ڪو ماٽر خطرناڪ

نمي زوره وڏان آدمي نهايت
وسيع بالڪل ڇو ڪوه قاف بيباڪ

ڇهن نٽ پٽ لراه از سنگِ مرمر
سيبن داخل ڏران عالي عمارت

بنقاشي ڪرڻ هرسو مُطهر
ڪران گردش پران رنگين عبارت

زِ دشمن چھُو سہ بوہر گرگ ہوُن ڈد — مہ چھوم یار تعلّلی بار و باور

کرُم واقف مہ ژی از حال نہان — تہۄن مخفی چھُو نہ سرِّ خوبی خوبان

دِلس تمہ تورہ فیرت ای دلاور — پری چھس بنہ گیمر خستہ جگر

مہ رُوح افزا چھو کرُمت ناپایش — ستھاہ آزاد آسس منز ہہائش

پیلا مباوی مظفر شہ جہاندار — ستھاہ عالی حکومت پژر ولادار

جزیرہ اک وتن فردوس زینتا و — کران شاہی دراندچھوی تصد ہاو

پتر بنہ چھم مہ سی نامی بکاوُل — سہ در حسن و لطافت طاق بالکل

گیس روزی روانہ از فراغت — بہ تنہائی ہمس بہر عبادت

سبہ دیلن بوانہ رہ گرس بند — گیس ناشاد پژ آسس یعنی خرند

گرت بنہ بوانس ہیت مکانس — بہ تنہائی بوتہولس قیدخانس

ننہ چھس دہ بلا گیمر گرفتار — وِدان آسس چھو کلن مبا تو شوار

مہ گومُت چھوم نہایت خستہ جگر — بدحالی ستھاہ چھس خوار مضطر

بہ بوزت پوسہ شہزادن بگفتار — سہ خواہر جان گیمر کیازہ بیمار

مرض کیاہ دیوانی تس سپنمُت — بعہدِ حسن تس کیاہ چھوی بنیومت

دِلسُ تمہ تورہ فیرت بافصاحت — سہ گیمر آس شیدا آدمس ہیت

بو چهوس سوی پس پنه جهی چاپن خواهر
بو چهوس سوی پس چهونس تس
بو چهوس ازناه هجران تر کړان لل
به بوزنت ګبه پری دلخسته مهجران
دین تس کیاه کړی بو چانو چاره
اګر بو اسه تا از بند آزاد
بمن زخمن ادل ګره هی دوازی
بچهس پالبسته نزو دیو خونخوار
به بوزنت دپوسه شهزادان مبر غم
مبر پرواز از دیو سبه بال
مګر چهو منه سلاح سامانه همراه
دنوس تمه دیوه سنړی تیغ خونخوار
وزان پس درای باهم از عمارت
کرامانی کله تس تهونه بر سر

ګر شهید اثر در حال بدتر
بو چهوس سوی پس چهو بالس سو ګومت
بو چهوس بمبوز هاران ستی نیبزل
سنټهاه شاباش ګرنس از دل و جان
بو خو چهس در بلا ګیثر آواره
زغمګینی بو ګره ها جانو دل شاد
زسر بو کاسهی عشقن هوا زی
کری کیاه کار چهو منه نیز لس دار
بغمخواری چهوسی بو جانو همدم
بیکدم بو کرن از تیغ پامال
بجز تیغ د نبر کو هسن بنی کیاه
رټن بد بخت کرن از تیغ مردار
سوی فردوس باصد استقامت
پری ډیشت پنز دلشاد و خوشتر

در بیان جنګ کردن شهزاده تاج الملوک همراه دیوان

دغه کمن بو [illegible]
پکانی داتو دیو نزدیک
پیزنت بتنګلس بری قهمن کړیک از وند
درس تاج الملوک ملعون نغمه شود
مسکرای دیو ملعون [illegible] کړی
نه از تن جدا یکدم کړی سر
منتی زند داوری پت رو حس کړ
ازان پس دچهو دیو پیاده ته ګداران
[illegible] اسواران
[illegible] بانا امت
شاه ستنګن دوان زنداق پکل
به بوزنت پرینن تنها عقبل
پکان دتهمن پس [illegible] نبرد
لم روح افزا وزیر سس [illegible]
تهمک پکنن ګرګمان [illegible]
همت بامر پیامرت روانه

به بوزنت دیوسه دیوان آخر کړنی
دنان کړیباه چهوی [illegible] طاقت
[illegible] کړیباه [illegible]
سنګ [illegible] ذوالجلال
[illegible] دپیس [illegible] نیبال
[illegible] لاړی نه بود [illegible] الطوار

[illegible]

کہتس مغزن شرارت کرونجت
دوصد من سنگ تس لاین سہیت

سبز میوہ شہس بین آسو ہمراز
نمی زود بجلدی کرنہ پرواز

بچاون پان از دشمن بیگار
دپن دیوس چھہ وکن میان انوار

نلن عاصہ برست سخت لایوس ضربت
سپن نس لی ز نورانس سیہ شب

سپن بیچان کنہ رود نہ طاقت
وچھہت زور آوری تس پیو ہیبت

نلن نم شور ہرسو لایونے ناد
سپن جبران ڈیشت آدمی زاد

بیکدم دیو ہرسوتا تہن پے
ہزدہ دیو درجنگل جمع گے

کران گے جنگ باشہزادہ فی الحال
زشور و شرسپن زنگ جنگل وبال

بمس راضی خدا تس کیاہ چھہ پرواہ
نمس کر خوف از دشمن گژہان زاہ

زتیغ خود جدا دیون کرن سر
وچھہت جانا ورن آسی اژان تہر

کرن مردار ساری دیو خونخوار
زتیغ تند از روی دلاوار

ہزیمت دیتو نہ دیون گو سو آزاد
پرن حمداہ کرس نم خالق شاد

نہکت پیو بر زمین بیہوش تیز گال
پری جل آبہ لاران ڈیشتھن حال

کلہ رٹو تس بزانواز محبت
ونن ہنو تس لجی داراہ زہ محنت

بوکانئی غصہ غم مسرور نہا وت
بہ بیشس دوست دولول واتناونت

زرہ بعد پری آم چھاپ چہیکہ دال فکار ...
فا ... سبا ... بعد پری ... نبی دوش ... عاد

بیان ملکہ تاج الملوک دریافت آمدن
دبیشنہ شہزادہ بی بی ... نبغتن

بیکان بلوان نم دزتہر مسرور
دونوی گی ہیا بن تن دو محمود
اول زابن بوشہزادہ بستان
تہوں تبس لوزن فیز گلستان
لو خود گیہ بیش ماورت دو زینہ
پیر نم در ڈیشت تاکہ دبہم

پیین شرمندہ از مرد وفال
نم اپایارت شامن بوز احوال
چھمن بلہ کود نم از دیدہ وار
بیان نم زندگی عشک دوبار

پکان جل تر او آن شاہ پرستان
سٹھاہ نس ہر نہ شاہن جہربانی
بشفقت ٹھر دلاسا نہ مدارا
بجد من نے نہیرے شاہن صبح کیہ شام

بسوی شاہزادہ درگلستان
تھیون ممنون از شیرین زبانی
کرن شہزادسی از حشمت و جاہ
کنیزان و غلامان گل اندام

نامہ نوشتن مظفر شاہ بجانب فیروز شاہ از رسیدن روح افزا و آمدن بکاؤل ہمراہ مادر خود برای دیدن روح افزا

ازان پس نم لکھون نامہ بصد سوز
سراسر کیفیت از جہر دختر
نوا رشنامہ ٹلیبت گو سو مسرور
سپن مسرور و دلچی مشلی نہایت
کرن بابا نوی خود حکم فی الحال
و پہنچن پانہ از دیرہ سہ دختر
بکاؤل گبہ از نامہ خبردار
تسنری ماجہ ٹرانن غنیمت

عجب رنگین بسوی شاہ فیروز
دتن اکھہ قاصدس نہ دراوہو نوشتہ
نشہ فیروز از احوال مہجور
پہنت خط نہ پرن رنگین عبارت
زہ گڑہ فردوس شہرس تریواقبال
دوان گڑہ بیدرنگی جل سکھرکر
دپن ماجی یہی بونہ بہر دیدار
بحہ شنودی نمس بخشن اجازت

ژلس غم نہ بلس عشقن بیماری	امس کرمژ چھ سوزش لولہ ناری
بہ بوزن ماجہ پننی دلو سہ رخصت	گلستانِ ارم پالس شہرن بت

ملاقات کردن بکاول ہمراہ تاج الملوک بواسطۂ روح افزا در میان باغ

جمیلہ گیہ روانہ سوی خانہ	ہمو کر از فراغت شادیانہ
بکاول گیہ سٹھاہ بوزت بہ بیتاب	پیٹھ در رقص و جلا زبوش سیماب
جیا مانع سپن تس مارمے پان	کوڈن تمہ سیرپین زانن و آسان
وچھوی احوال روح افزا بہ بابت	دپن تس روز خوش ای سروقامت
مہ کر تیزی سپن در حال مسرور	شمع ژی لاگ لگمت نالہ پانپور
بڈینگہ نہ کران گیہ عشق خوانی	بران افسانہ از رازِ نہانی
پکان نیہ بیت روح افزا بالین	کرن داخل دلافزا بوستانس
چھان گیہ باغ حسنس گلن ہیر نو	یرخ تزاوت بچھ دلن مار گیسو
وچھت رخسار تمند گل ہرت بے	سمن نہ باسمن غرقاب ثر گے
وچھت کاکل سپن سنبل پریشان	برہ ڈیٹھن پکن بلہ ماہ تابان
از بنگہ نہ پکان سرو خرامان	بیکجا وات دولوی شاخدان

٦١

رتن اندر بغل از زینت چال
تلن شهزاده شه تصویر فی الحال
مقصود در جهان برا اسید دعا
پس الونه اکر تصویر روانا
بالا شک یوی بمطلب وانناوان
یوی خوامن مسعود لهاوان
ویرن بی ادبی انس بیان غواشاو
نی ازتی کر ... ره آزاد

بسوی باغ نی پیرزی روانه
بعد محنت درانجا ماند یا مت
ترتحانس اندر زانی نه تاثمت
اول نمه با جمیله کر ملاقات
بعد توقف پرزمین نمونه حالات

ازان پس بعد ہفتہ از توسل	سوی خانه روانه گیه بکاول
پسر تاج الملوک بیقراری	ز فرقت گوگران بیه ناله زاری
سه روح افزا چہت نمسه احوال	پُن نس ای برادر روز خوشحال
مه کر زاری کری بو غمگساری	لگی پاری گڈی حلجان ساری
ز رنجوری سٹھاه مسرور نهایت	بنز دو دوست یکدم وانناوت
بیابان وانو ہجرک شته دوه آه	کران چہی بمبوره بنبرزلین کراو
زه کر صبر و تحمل بهر ہجران	ز جام دلبری چک جام عرفان

داستان دربیان اظهار کردن روح افزا عشق تاج الملوک نزد پدر و مادر خود

ونن راوی بدینگونه مقالات	ننن هر گونه عشقنک جمله حالات
بخانه گیه سه روح افزا روانه	ونن ملچه هتون راز نهانه
ونن وتس سر بسر عشقن فسانه	ز حال عاشقان رن داستانه
بیر بوزت دلفگر گیه سه بیمار	وزان پس کوره کش ئی کر اظهار
سٹھاه خق چهوم نس پلنگ مه بر سر	سو بدی ماره مه گرین فرس کر

وزان پس برشیه یامت زرد بار
شه میر ... ان پس چهان یار
... سوی سین ... حسن ...
... ترحم ...
بسر وری ... یا بهم ...
نشید ... حالات ... شاو

یا بن شفقت ... یا جاه و جمیت
بین ... دلدار ... لیار ... شعار
... سرکه بیار
... جمیله ... ایران ...
جمیله ... سوی جمیله ... جمال ...
... سوی ...

کمر بالغ نہایت کور سانی
ستھاہ بہتر تمس شادی کرن دو
گلس اقبال بلبل بیت آسن
جمیلن پوسہ ای خواہر چھ بہتر
مگر شرطی ژہ چھوینہ بوز من زاہ
دل و جان چھی فدا گیتر تمس پت
قرار جان و آرام شب و روز
امی باپت کمر چھس اتھ ولتنگ
تنہ گیتر بو چھس خاطر پریشان
بنا جنسان کرن بہ خشنائی
قبیلس منز کرن بہتر یہ گراسہ
حسن آرا بہ بوزت مطلیح کت
وننت ژی اتھ سخنہائی نکو تر
زہر مخلوق آدم با فضیلت
خبر چھینہ یمن کوتاہ کمالات

سہ چھنا و قبیلہ نور سانی
درنگی کرتسی منز کنہہ چھونہ سود
زباغ دل گرتہم می خارہ کاسن
کرن خانہ رکسند دلشاد و خوشتر
بہ گیتر پانہ بر آدم چھہ فلوا
بدلہ چھوس وار پاہ تسند محبت
چھو کرتس زاہ مگر تس پار سند سوز
بنا جنسی نہایت چھم یوان ننگ
چھنہ ہرگز نصحت سان بوزان
سراسر آسن دغائی
تمس پروانہ کنہہ از ننگ و ناموس
ونن تس متھونہ زین گونہ لنبر حت
مگر از ہر یہ آدم اتھ چھو بہتر
چھو افضل پریمہ خلقت نہایت
بہر صورت ستھاہ بر تر خیالات

٦٣

حسن آرا بہ بوزتس ای کلم ازوام
مبرہم بو کرن حاضر بہ گلفام
بچی شودی ژہ کر پانس نیاری
شادی ہوا نس ...

وٺن تاج الملوڪس سارا احوال — نمس لو زت فلي گلزار اقبال
ازين مزده سڀن مسرور بالڪل — بگلشن بيوٽ زن فارغ چو بلبل

تياري ڪردن فيروزشاه در شادي دڪار خير بڪاؤل

جمبله گيه دوان پيش شهنشاه — وٺن نس حال و قال حسن آرا
شه فيروز لو زت ڪار شادي — هماندم داڻي هر سو منادي
بهرگونه ڪرڪ شهرت تياري — سمت ديو پري گي شادياري
جهيا ڪرکه سلطان ضيافت — هو پدا زن بدنبا ڪرکه جنت
زنگا رنگ نعمتن منه ڪرکه تدبير — الوان گوناه ٿيي نه زاه تقرير
برسم خود ڪرڪ زن شاديانه — بساز بربط و سوز ترانه
وزيبنو شه مظفر بهر شادي — تياري ڪرنه جل داين منادي
ڪرن سنزخانه رڪ و بازيب و زينت — زين مهماني ڪرز ضيافت
بهرگونه ڪرن شهزاده مسرور — نهون اندر جهان از مهر مشڪور
سرا با خلعت شاهي وٺن نس — رخ گلفامي عنبر ملن پس
جهت ڪو نسا غتاه تم زاي خوشحال — سوي باغ ارم سارې باقبال

وزيران و اميران ڪي همراه
ولهان هم پهلوان ايوي شهنشاه
بجاي تخت و دي مقامس دان مسرور
بجمدي ڪرڪ ڏين منزل دور
پين ياضرن زان عالي مڪانه
توقف ڪرکه بر فرش شهانه
بهرگونه کيڪ ترتيب ضيافت
نه تمامس فرعيح لنه نعمت
وزان پس او ساقي هت بڪف جام
وزيبنو زاي مطرب هاي گلفام
صدا سازڪ مزا عشقن دوان اسه
گيارا ڪرک مرادو زت پهوان اسه
پين پهنوس محفل اندر پيش
صدا عشقن تن بله الوده گش
سيون نانشب از سعد محمود
خماري تي ڏان پس از شهود
مع القصه سبن راضي لنشرت
رهن فاضي چپهک عفا عبارت
سرن ڏيان عفا بندي
برسم تحو اعتبي عشقن لبن سري
لبي مرحبا دوئي لغرحت
زا قشا ان پير سعد مع دعا زنان
سپن سعد سبازڪ انشاره رحيل ين مين
عجيب سعد الحشي پريان بنهي بين دلا
سبن حسي ان سعد پريان بنسي البالطف
بعد دل غنه الڪ بنهي هيري
ريم باغ سترنيدي سهين ڪدي مين باغ

جبین آئینہ خونہ زیادہ پر نور
زیبائی ملوک نس مشک کافور

دو ابروی سیاہش مثل خنجر
ژبان از یک اشارہ عاشقن سر

قسند مژگان زنگی زان برمزہ
بہر کس آس لابان زہر غمزہ

براز جادو قسند مژگان آہو
ننہ نرگس فلک آمرتہ ہر سو

سراپا سی سپین زیبا گلاباہ
شو بہ ولن منز نگاران نس نوا باہ

بدیگر سو شہ فیروز خوشحال
کمر لبنہ بکار آن نکو فال

گرک تاج الملوک س زیب و زینت
ولک خلعت نمس با جاہ و حشمت

زنک ونس تاج عشق راج درو ست
سپین عاشق بمعشوقی سہاہ مست

بہ ناوک بند سوی نمکین
شہ خوبی دمہ روی نگارین

شوہان در محفل شاہی شمع زن
ننہ گل زان نرو تازہ بگلشن

در بیان وصل یافتن تاج الملوک و بکاول

ادا بلہ عاشقن گو دوہ فراق
مدا آخر لیک نسب آشنا فک

سوہ ہجر غم زلک با غش علک گل
بگلشن بیٹ زان مانند بلبل

سو مجنون آد تر بیتاب لاران
نخہ شنودی سوی بزم نگاران

رفتن تاج الملوک بوطن خود
وہمراہ بردن بکاولی با خود

از بیت گو نہ پران افسانہ مسرور
کدورت ہجری از دل کران دور
بہ غم فارغ پین معشوق و عاشق
بکجہ شنوی اکس اکس نغمہ موافق
بہ چہانی آس ہر دم وصلکی جام
بہ تنہائی کران نعم عیش آرام

جانان پتھوی ہم آغوش در انجمن مبارک
لسہ خانہ روز خامش افسانہ تہاو گوش
در دل ہیم ہم بیت لبن لوبہت الوطن مبارک
بی زان گسین ہجر از اصل نبو پتھ ...

زلک خاره سپن از ہجر آزاد
کروی بلہ داصلہ وصلک سکروش
هنک باہم دگر احوال باون
بہ تنہائی پرن گہ داستانہ
ببا ای دل زغصہ روز مسرور

فلک باغ محبت بیتھ دلشاد
گرہ ہت مدہوش داره آسی زہوش
رموز و بیت عشقن داباون
کرن گاہی بکجہ شنوی ترانہ
غزل وصلک پرن گرژہ کرنو نژ ...

غزل در بیان تلذذ یافتن ہجوران از نعمت وصال

ساقی بیار یا من جام سخن مبارک
پروانہ شمع یکجا یوسف پتھو بازلیخا
از شوق وای عاشق گی محو ... مطلق
از دل تہوی نبر زاو ... چشمہ دل ژہ ...
آمنت دولت پتھو گلزار دراز ... یار
بحر وجود ... سر شہود پرتن
در بحر عشق ... بوی ... نغاگو
ژ دور پتہوی یہ منزل دشوار کار مشکل

از بوی محبوب گرد وما راہن مبارک
بلبل بہت پتہو تنہا اندر چمن مبارک
بی در محبت ... از جان و تن مبارک
ہیر نگ بارن دار از گلبدن مبارک
میلت گلس بودا از منز ... مبارک
تن از صدف ژہ کرن ... مبارک
جام بقا نمی پتھو منز عاشقن مبارک
آزاد تہاوتن دل ازماوہن مبارک

وان غم غصہ بکجہ ... پیٹھ ...
سپن ... ژہ ...

بکهه شنودی دیو بُردی اجازت
شهنشاه هن اجازت نهاونگ جل
اجازت هت کرک سفرچ نیاری
عجایب بے بها جوهر نه گوهر
مع القصه کرت طی منزل دُور
برک حمد و ثنا سوی خداوند
ز دل هجرک الم گو عالمس دُور
وپهت محمود و هم دلبر سین شاد
وپهک بامت بکاول چون شمعری
سٹهاه کاوس محبت از صداقت
بکاول ثر پنر دلشاد و اراه
تهو و خاطر جمع پالنس بهر کار
از ینگونه سین باهم نمن رل
سین تم مشفق چون شیر و شکر
وپهت تاج الملک گوشاد و خوشحال

گرهن سوی وطن بالکل پهو حاجت
گرنگ دنه دی البسوی خانه جل جل
ونگ همره شهن سامانه ساری
غلامان و کنیزان سمن بر
بشر فستان سلامت ات مسرور
وطن ڈیشت سین دلشاد نیبسن
پدر ماد روپهت گی شاد و مسرور
زلک غم نه سین از بنا آزاد
چو پروانه سمرت تس آی هر سوی
وپهک بهنر نمتس حسن ولیاقت
کرون نمنی دلاسانه مدارا
بهر دم بو نو نوهی دل روز غمخوار
پهولک گلشن ثر لگت وگلیار کوی پل
گران گے عیش و عشرت شاد و خوشتر
بکهه بی بام ڈیٹهون رام اقبال

شنیوون چهاوُن گلستان بکاول همت نیبک رفی
بکهه بهی عجب بجان عشق بکاول زنگن
سین بینم نیس مثنوی آرزو یاران زنگر
بکاو نشت ثر پتر نمنکر صندل تس شعر

وپهت ستمان زبان ووقت
راجه اندروال شهر رام

67

پریس بنت شاهس بکاول سینه
بکاول گیته گهلگ سوس زیگال
ونین بپرن کنوی از حکم بالاه
نشه کبهتد تس زدل خوشحال
کمر بسته بکهه نی بیر فرمان
بیری نه دیو تس ع هزاران
گمرن وژهمه سماع اژحان
دوهس دس شغل سوس وشلجه
بهردم تس سماع بپرن وحی
عیشه زنده روزان بپرش اعتبار
بمه شنوگان آن شهر پاد
سٹهاه عالی نسب باجاه حشمت

وُنِس پریوٚ نُسنٛد قصہ سراسر
گمژ فلوٲمتِس ہیٹ ازدانہ چلِن
بہرِم بیٚنہٕ آسان تِس لگاس
چھِوان باہم شرابِ وصل مخمور
پیرِوٚنٕز راجہ گو دارٕہ غضبناک
ہماناساعت ذٕتُن پیرِن اجازت
بحکم راجہ پریوٚ کرِکھ پرواز
بشہرِ قنان ہمانٛدم یِتِ مسرور
بمخفی ژاہی تِمہ پیش بکاولس
وَنِکھ تِس کیفیت ساری سراپا
بلا چاری سہ از حکمِ شہہانہ
پکان بلہ واٛژ در شہرِ پرستان
گنٛڈٕنِن گل تِمہ بجا آداب وتعظیم
نگہ راجن کرِس از قہر بالکل
کران پیرِن اشارہ از حکومت

سہ کرمژ آدمن اکھ خوارٕ مضطر
پیرِ گلبرگ زَن دِ زار سوزان
کران مہر و محبت دوستدارس
بعیش و کامرانی شاد مسرور
بدیگر گوٚن پھِہون بلہ زنگ افلاک
کرن دِل شوٚبہ سۍ حاضر بخدمت
تُلکھ تختا مرصع سیت پرناز
سپن داخل بخلوت گاہِ معمور
کرکھ گُل زَن جُدا از نزدِ بلبُل
کرکھ آگہ سہ از حکمِ شہنشاہ
بتختِ زر پیٚتھ یکدم روانہ
سپن داخل بعشرتگاہِ سلطان
انُن پیش شہِ عالی بتکریم
پیٚتھ شہرٕ من ییٚژ پیشن بکاول
کرِو تِس ژوان حاضر بخدمت

۶۸

سو نتیم آو آسمانس پیٹھ قرب
پتہ پاتشاہ زادی گرِ استقامت
زِ جاہ و جلال چھُکھ زِ نہ بر و بار
بیا پھٹن منز گم سین بلکہ انتہا پچھ
نوفن سکھ دل زن و دِ پیلا سپانس
زِن و درس لبیس پیٹھ

بدین گونہ کرُن منظور پالس
تحِن سنختی براے یارِ غمخوار
یمس باشمع وبان آسہ الفت
سراسر عاشقو زالوی ینن پان
زنارِ عشق زالک ماسوی اللہ
کرِت اوّل حجاب مابین دور
وَنی بو مختصر شہزادہ رِ ینحال
بیک شب گو زِ خوابِ ناز بیدار
دتھرت تہد فیہ رسوی ہر یبخانہ
سپُن حیران در دل ہیوں اشکال
ازان پس چشمہ تھاون انتظارس
وُچھان یارس سپُن بیہ مست درخواب
صبح سپُن عجب روشن پُرازنور
وُچھُن دلبر پِئُن بانو بِش دربر
مگر پوشیدہ در دل سِر تھاوُن

دُزن درنار رو زلن قید خالس
سٹھاہ بھنر وزلن تمہ زالو درنار
بلاشک زانہ سوی از سوزِ لذت
وُچھک بی پردہ درتن یارِ جانان
وُچھک بے شک بہار حسن مولی
وُچھک دلبر پیُن درکشورِ نور
بغفلت آسو روزت واراہ کال
زِ بسترِ تمہ وُچھون غایب پیُن یار
وُچھُن نہ کنہہ تمس یارس نشانہ
یہ کیاہ صنعت یہ کیاہ حکمت یہ کیاہ حال
تمِس دلداری دِلکس قرارس
بوقتِ خود زِ مشرق آیہ مہتاب
غبارِ خواب گو شہزادسی دور
سپُن حیران کھنوس نر عشقنوی زار
تمِس یارس نہ کنہہ شُبہ پاوُن

سراپا گو تمس جانانسی سُور
سپُن افسرده زین حرکت سو بیہوش
وپُن یارب بویا چھُس خواب پُشان
سٹھاه افسوس پَھیو منه زور طاقت
آتش اندر خاکسی ژاوک پرن آب
ہماندم گیبه بنز دشته روانه
وُچھنت تاج الملک گو شاد و خوشتر
زیہچوفی ژِته سازندران ہیوٹ
وصولی آسو ژہ ہیر کھن سال
باپان حرکت بکاوُل آس نالشان
وُچھنت تاج الملکس آدنه تاب
وننِ پیرکھُن سالس بچ درگوش
وٹان تمسندو ننُ زانُن غنیمت
وصُوله وابو شہزادن بفرحت
سپُن دلشاد بوزت راجه ژنُو ساز

وُچھنت شہزاده گو دِلخسته رنجور
ژگفت و گوی گو بالکل فراموش
دَوُم دلبر مِه اندر نار سوزان
ننه کر روزه ناجز سوختن ہیت
بکاوُل دراىه بیرون مثل مہتاب
بجا نمه آنو آداب شہانه
بخوشنودی بمحفل ژاو اندر
بمجلس کینسه نه بیگانه ہیوڈ بُوٹ
تگن نس آسنه بر موقع دِنی نال
ونُن ہردم وصولس نال ہیو باد
سپُن بیتاب سو می مانند سیماب
رِمه کُن بخشنُ وصُوله روز خاموش
وصُوله بخشس بیه ژِو نس دِرت
ژحال و نال باجاه و حکومت
وصُولج نال سنطور چَر آواز

اجازت ہنز چشمس تم دارىی
وصولی بر ونیج حل کرنتس ...
کرنت ہتھ زوره بخشش ...
وچھنت احوال ...
بکاوُل برعماری ...
ننلن نیو نکلت پیر ...
بیکدم منز ہوا ...
بہ منز ...

ازان ہیس پوشیده پننی ...
وصولس نم عطا کر از عنایت
بکاوُل آس بزدو رقص ...
دوزن یوی بکاوُل ...
ژنجن اک بیہا ...

صبح روشن ...
دولوی ورای تم ... بالکل ژھنی بکاول
بنشمت شہزادن ... دلاوار
سبب ... خواب اسرار
ویس تاج الملوکس ... تخت شاہی
وچھان آسیس ... بیت رٲہی
نہ زان ہنت ... پای اندر
گگ ... در خواب
مہ رٹ پوشیده ...
وپان آسس دیر ستان ...

سُرِن ٿِس عرض کی شاہ ویچ جاہ
وصف لیلا پیو شنید بیمون ما ہمراہ
شہنشہ میہ یس عدل کی آسن بنہِ سپید سانہ نزار
سپُرک پیو پانہِ صادق جُفُت شہنشاہ ثنہ سندس رزق
ملا طبلہ ڈیان وفس مشغول
بکاوُل آس مستن بنیخ نال
وصفو آسوالایان وفس پتین
مجلس تلق زیتن آس لیدم مستن ٹپین
شہنشاہ ازلطافت دا بکاوُل
ڈیُن زیتن مُلا سُنمہ سو کی پاکس
پوزِن مسنیہ سٹھاہ مسنز پانہ مس

زدہ بدہ ڈیٹھن باوُن ہمتس حال
کڈِت بیہ ازلعل ہاُن ہمتس مال

بکاوُل ٹڑسین آزردہ خاطر
کرُس بلہ شاہزادِن حال ظاہر

ڈیُن تاج الملوکس راک نادان
کہرِن آسوی بعشرت ری پئن پان

ٹہ دشمن کیبارہ سپُر کیپان پالنس
گئی ناخوش ٹہ شاہی منز پھالس

مِہ چانی دانہ نزاوم خوابِ خوردن
لجس گل نرالہ جنس چان وردن

مِہ چانی وادہ نُل کوتاہ مصیبت
نہ کر تہن کرمہ نزاوم چانو الفت

قبیلہ کرالو چانی دادہ نزاوم
تکو نامِ پدر مِہ منہ پچھاوم

ڈُزِن نارس اندر زانم مہ آسان
کرُم می سوختہ ہردم پئن پان

مگر دشوار زانم چالو دردر
ڈزن درنا رہیتر بہر دلبر

وچھت پانی وتن ون کباہ پچھو دکار
نبر پالس گئی کوتاہ ذرُم نار

دپان چھس بو ہمت بدوی نہ ہمراہ
گز ہیم ناراض نت پیٹھ مہ شہنشاہ

ہمت بدوی بو ہیمرہ پیش سلطان
تہوت کوتاہ بزیر پردہ پنہان

پچھو ہتر نتو گز ہُن ون چارہ پلچار
وچھو زین بار بینی قسمتُک کار

بوزِت غوِ سپن باہم روانہ
بہت خوشنود برتختِ شہانہ

دران مُلکِ عجب تم وات خندان
بکاوُل گیہ ہماندم پیش سُلطان

عطلب منتظم کیہ بت زہ ای پودچھا
پہ بوزِت تک کری بوا زغایت
کرن تس عرض محنت ای شہنشاہ
زاقبات مرتبا زی پچھوم پیدا
پچھس ونت بڑا ز پچھوم پردا
ظہر ودن پہم سٹھاہ برابر عم واد
گر تم بخشن دو ملک روز رات
زخم پیوزت را جہ کور دہیہ بسیار
شہزادہ من ای کس پیتن باز نار دونار
پچھہ تماں زی پچھی بکاوُل سخت تحم
پچھس نکس وزان گنم درد من بار
نہاں محنت بی پچھو نہ دیار

بجای گل قوم مه خار عشقو
رضائی سانه سانه چان زمان
زه پیوله گل چهس بیمار عشقو
بولولیه چانه دراپس کرالوزاوت
للو ون موره تهو تهم نار عشقو
زله وت پیم پیاسے بجر کوی غم
امت روزی بوه چه بزار عشقو
لذت کوتاه همی دود ربو چاوی
وزان چهس شمع زن بوداده چاکی
وزان پچهم سوز بحرت نار عشقو
وبهائی مه پیچهوک احوال میاوی
بهائی پچهم سه شهار عشقو
مجموری مه ز لیم تنه لاوت
ز بجری بوکرتیس بیمار عشقو

ذراه اک چه زه لذت نار هجر کړ	مصیبت تل هواواه بار هجر کړ
هجر مشقت یی نه کار حاصل	سین فانی گرنګ بابا رواصل
ازان پس ولټویه راجن از تجمل	بدبیګونه بدلدار بکاول
مه بخشک آدمی زا پس ولیکن	وفا پنبوی به پیش من بهابن
زه گرزیني گلب ان نا ناف چون تنگ	دعا بوزت سین غایب سه گرنګ
سین شهزاده ډیلښت حال بیهوش	سوخسته دل سین از خود فراموش
بغمګیني سین بنیاب طاقت	زگلشن پهوسو اندر نار حسرت
سټهاه افسوس واویلا چهو دنبا	سراسر چهی فنائی ماسوی الله
زعشرت عاشقن چهوی عشق والان	بحسرت پهوک زنار هجر زالان
بیا ابدل مفصل زی غزل بوز	چهو واراه کربوټ نار عشقنوی سخن

در بیان غائب شدن بکاول بدعای راجه اندر و جستجو نمودن تاج الملوک وزاری کردن در فراق او

کنی بوزک دنی بوزار عشقو	به سر پادن کری نار عشقو
بنه دل اراه هاوت روی زیبا	تنه کیزراه گیس از کار عشقو

مهاری سه سعو چالوی نکام ریس
جارامی پچهیر چوان تنعو ار عشقو
بدنس تنس بدو منه جالوی
دینس پچهو منه بزند ار عشقو

داستان

نقیه وا روایت
سین کیه کران اوی
انسه بکاول غیب
تاج الملوک پیس بامنت
ان بامنت گذبان نام سینکار
سین پاجیی افسرده غمناک
دعا بلعود
صیبت دپا

منزن چشمہ سنبس اوس آریا
منزن جاری اتھ آب اباری زنبیاری
فین پین یتھ بس بیس سمن
سمن نس نتھ نماوتس

بجنگل ہیوست بیطاقت و ہوش
بجر دلبر سپین از جان فراموش

چسہ بلہ آو ڈیٹھن خار ہر سو
بخارستان چھون پارہ سند رو

سپن دیوانہ از گریہ تلن شور
زعشر تخانہ خیمہ کم انس بلد

وچھان ہر سو دوان دن بالہ پاس
ہوان پی دلبرس دلکس قرارس

پکان انس وہس بیطاقت تاب
بیک روزی وچھون یک چشمہ آب

سنھاد پاکیزہ ہر سو خوبصورت
نر بیابانی بلمع از تر اکشت

نشستہ شاہزادہ برلب آب
ز فکر آب گو مخمور در خواب

راانجا آسو پرین ہند مکانہ
برای شستہ شوتنت یوانہ

قضائی کار پر یہ قنت معہود
با آن چشمہ وڈانی آبہ خوشنود

بدن اول پہلوک از آب پر نور
ملک جانانہ پانس مشک کافور

وزان پس کرکھ زیبا جامہ بر بر
سراپا کرکھ از عنبر معطر

نظر پامرت پیک بر آدمی زاد
وچھک آمادہ گومت سرو آزاد

کران گے باہمی تمہ حال اظہار
بہ شہزادہ چھو گومت عشقنی خوار

گمر دیوانہ امسی ہینت لگاول
بہ تے نس ہینت چھو بیدا پچھو بلبل

سخن تاج الملوکس واتو در گوش
زخواب ہانگی سوی آو در ہوش

اس نس سینہ اندرین غم زنا
پتھ نس غصہ سنس نیبہ
یک پھوک تہ اندر دل جاے نیہ
بیس اندر از سر
سنگ نس عجایب بارنہ
نتہ بے سنبس

۷۳

چمن ناف نس یمن قدس سنگ
پیمت نس پھیرونس زعفران رنگ
ییس نیح لسی دین آسمان
بشب صبحگاہ از آدر روزان
بزرگونت ہوا ماہ اودر یوش
گومت زعقل بیوش قرار

بیاو نی ڈلوی بیلی نس تنگ
بیم لوزنت پتھ گاہ شہزادہ ولنگ
بصد تحت نتہ ہے واتنہ راہ
اول نیچھوی دور دوراہ تنگ
سنگ نس اندروانن رہن
پھیرنت وبس کرپانو طاقن
الم سیم کرکنت دیدار حاصل
دین پیرین پھوکوناہ دودن

زنو میٖ یی تُلُن ازگریہ تہٕ شور
دُوس سینہ ولکہ جامہ کرُن چاک
ژسوزِ دل کران گو گریہٕ زار
کرک تِمی مصلحت باہم پتھ پتہر
نِولکُ ہمرہ سو بالین کرِ کھہ پرواز
بصد سنختی درانجا واتنا وُک
نظر تاجُ الملوکن تراو بامت
ہمہ بکشندگان خوشنجی خوشروی
پکان گو پتھ نہ نشخصا پتہ نزتس حال
رمہ ونتم اندرین شہر عجب تز
دپُس تمہ نورہ فیرت ای دلاوار
تُوی اک منہ راہ گومت پتھ پیدا
دوہس آسان آتھوی دروازہ بنیکھ
بہ بوزنت دراو شہزادہ باآنسو
پکان بلہ واتو بتخانہ چھُن خوب

بچنگ غم لگس زخم دِلس زور
ووٗن واراہ تہ روٗپس تہٕ ملن خاک
وچھنت پرین زدیدہ آوتہٕ زعار
بہ بنبک واتناوُن نزدِ دلبر
ووٗدان گے آسمانی مثلِ شہباز
سنگلدیپس اندر خوشبا ٹھہ تزاوک
وچھُن شہراہ چُھ جنت زرِ علامت
بآبادی تہٕ ستھاہ معمور ہر سوی
بہ نیگونہ کاہ پیر کہن سال
چھہ کیتاہ خوب تہ مشہور مندر
درین شہر عجب واراہ چھہ مندر
بصد خوبی سینمنت سوی ہو بر
شبس اندران کشادہ ٹھینورسہ
چہ بلبل سوی ہوان ہنس گلس پو
بہر سو آس انجا بوٗ محجوب

لٹبک زانھن اہر بحو نزاوتی زال
بمعزب پیام گو مرغ زرین بال
چھُن معشوق نیم سود و مطلب
توہ مسی تاتش پران درہ اکر کر
صنم گام تہ نرم ملہ دلکہ تم
ترن تن نزاوتہ بتخانس لم
بحمد اللہ لیوم دلبر بہ دیدار
چیٖن بشک بیٖوی اچھوم خانہ بار
اتھ راتک سیاہی فریامت
پیٹھ ونھو منڈرس عزرو دامت
وچھمت تاجُ الملک گوٗ تہ خوشدل
پیٹھ یکدم دران بتخانہ داخل
وچھون دلبر بہت برتر زسنگ
بہ تنہائی تہ نزاوت تاج داونگ

دپان آسس بو هرم سوی معبود | خداوندا امه هاوُن دلر بازوُد
ننه هی مول چهنم جانانه پالس | بهم ابر خزان ماه شابالس
کمن آسی بو چهان یم میان شهمار | رُمن نازن مه کسُن لاگم خبردار
کمن آسی بوان میانی یهن گلان | رُمن ما آسو سیدان ببنه بربان
دپین خوبی کرس کم بو گرفتار | رُمس صبا وسی کنه آونا عار
بو چهس راضی قضای ذی الجلالس | سو واقف میانسی پوژ یه حالس
دینت ژهنگو نه حال درد انگیز | یهن تاج الملوک ازدیده خونریز
دران احوال گوُنی شب اداگو | ملا قا تهاه رُمن رُحمن دوا یهیو
پر یه دپو شاهزادین نیبر بیرون | پچهو نه لازم یهن کنهه چانو کنون
وگرنه دل بنی ژی ناناوی سنگ | پریشان ژرگ زنگ افسرده دلتنگ
ونت تی کڈنه اک دردانه از گوش | دینُن تاج الملوکس ازره هوش
کنن دردانه نیت در لعل بازار | پے قیمت انگ وقت درکار
یه بوُزت دراو شهزاده ببادار | کنن دُردانه نیت ده ساس دینار
هرن دل اک حویلاه خوب زیبا | تهون سامانه نیت ساری تهبا
دوهس آسان بجانه دل پریشان | شبس لے وزان یپن یار جانان

دِ رین خوبی ثمن باخو چهٔ ڈی گُل | مصاحب منزوسن ژرطاق بالکل
بحسن و دلبری مشهور آفاق | بخود عالم ثمو کرمُت چهو مشتاق
لیمت ہاہمی چون شیر و شکر | بثیمت گلشن باغ جہان نر
شهاه چھوک پانہ وانی نهر الفت | شبس راحت و ہمیں آسان بعشرت
بغف خو چهه بالس پانہ مختار | ژرهن لبس لس بنا ین ملک کار
بہ بوزت شاہزادہ رو خاموش | زہوش خود تہون نہ اُ رکن گوش

دِر بیانِ عاشق شدن شہزادی سنگلدیپ بر حسنِ تاج الملک

بیک روزی سپُن تقدیرکی کار | پکان تاج الملک آسہ سوی بازار
پکان سوی گوسوئی دربار شاہی | بنا ازانسگی بے خوب راہی
نہ شہزادی ہنت ژراس مشرا | وُنن و اسن اند برطاق مخمور
وچھوان تاج الملک شہزادہ بامتن | مپنز پروانہ زن دیوانہ مامت
زِ تیرِ عشق پیس سینہ پارہ | سپنز آوارہ دل از یک نظارہ
عنانِ صبر و بند ننگ و ناموس | متاع ہوش دل یکدم تمن گس
مپنز بیہوش کینہ رو دسنہ طاقت | درست پیہ برزین دو دسنہ الفت

زہ بے پرواسٹھاہ چھوک د رجانی
دربن خوبی زہ چھوبنہ کوہنہ ثانی

زہ چھوک آتش صفت برکن مخمور
گران چھوک شمعہ وبن خاک تہ سور

گران رنگین دلن چھوک موم بکیار
بنان صبا دُسنک چھوی زہ نگار

گرٹہک کتو زی تنگو چھک تاو کیاہ چھوے
سراسر حال بنوی باوِ کیاہ چھوے

سپن شہزادہ بوزت دل پریشان
بطنازی لبن اسرار پنہان

دپن نس چھس بوزنہ فرستان زنانن
وَنان تاجُ الملک چھم خویش و بیگان

حقیقت بوز تہن گیہ ذای اہی
بکان بجلدی سوتی دربار شاہی

دنُ نس بالہ نمنُ سربسر حال
نہ گیہ احوال بوزِت زیادہ پامال

گندس رہ عشقہ تارن زور وارن
زہ بدہ اشک تارن پان مارن

گران یتر گریہ زاری اشکباری
ذ نوی نس زخم کاری بالہ باری

وُلس دل الفتن ربن ڈلس زنگ
گلسن خارہ بدن تارن لگس جنگ

مع القصہ کرکُ راجہ خبردار
گمژ چھے کور در غم یتر گرفتار

داستان

نہ بوزِت سوز راجن یورہ پیغام	بشہزادہ کہ ای گلرو ی و گلفام

[illegible]

دپن نس حال بوزِت گویہ تارن
دوان کرنی مصاحب تم پہن پلو
مشورہ دوان [illegible]
دپُن داناو وزیرس [illegible]

[illegible]

کسُن ہمسہ پیکن سخت تیار
نوعی قید پانہ چھو وار گومت گرفتار
کرُن تس حال شہزادہ پیانہ
پیش [illegible] شہ ہماندم گو روانہ
سپُن غمگین ازین ہمہ کن بیمار
وچھت وارہ غم تس حال پرزار
ہرگاہ چھیو بنوی یار زار زاران
زدیدہ اشک باران یان باران

اَت اندر ہوس منکہ بارہ نند باد
ژٹت بازو کرُن نم منکہ بہرُن
سو لعلِ بے بہا ئیر آسو روشن
خبر یکدم وزیرس کرکھ زینجال
بکجہ راجہ چھونہ بیہ کینسہ طاقت
وزیرن سوز بوزت حال کرکر
وزیرن شاہزادہ وچھونہ یامت
گرتھ نہمت لوکُن بوی قید خالس
ہماندم پادشاہس گو وُنن حال
وُنُن تس تی سونی دان بارہ برسر

سپُن غمگین آسِت خرم و شاد
سوئی بازار ہت گو دُرِ مکنون
یوان جبرت وچھت جوہر فروشن
کنن جوہر عجایب ئیر نکو فال
ہیُی کرکو تھہ انی کتہ نیرِ دولت
انک ہیرہ سو شہزادہ سراسر
پیُو بالکل بدل مسروز نامت
جواہر بے بہا نم رژتنہ پالنس
سپُن از مرغ زیرکی بسنہ ورزال
تھوو دل تازہ روز و شاد و خوشتر

گرفتار شدن تاج الملوک و زیب خانہ و بیقرار شدن از ہجرِ دلدار

سپُن تاج الملوک یامت گرفتار
رُودان از دُوری دلبر شب روز
نمس پروانہ از تکلیف زندان

بزندانہ لقیدِ ہجرِ دلدار
سپُن ھجو رتھ دلخستہ جانسوز
فقط نالان بہر یارِ جانان

ستھاہ آسن چھیو یوان نالہ یوان
زقیدِ سخت گومت پریشان
ہمہ بُو دی روزہ بستہ کیو تر محالہ
ری بیشک لس تس کتہ محالہ
شہن بوذت کرن ہای یتہ تخر
دپُن تس گرہ ژہ یار من [illegible]

بہن لوانہ بادوت نیبہ لادن
زہ لیلی لالر سوی مجنون بناوین
[illegible] سپن بسر [illegible]
نیبہ بعدرنت [illegible] پارہ یمہ [illegible]
بسمع لالان مدامہ [illegible]
بسعد [illegible] کنبنہ [illegible]
مصاحب [illegible] جمل چون ماہ
بزانہ کبہ برج [illegible] سعد دلدار

[illegible]

بیکدیدن بہ نہ ہرگز گرن شاد
سٹھاہ غمم پیوس پارہ گوس جگر
زصد خوبی غرورِ حسن تراوُن
ندامت ہتزین صد عبادت
چھیت تاجُ الملک نمتُ محبت
بدل زانن چھو مشکل موکلن میانی
سہ شہزادی تلُت نہ اینہ دِرہوش
کرُن تسلیم نم انعیپ شنِدی
ہماندم سی خبر اجس دِنگ لُدو
حکم دِنگ کرُن دل تمبہ آزاو
کرِہ تس خلعتِ شاہانہ دربر
یہ بوُزت کرِہ کھ شہزادہ سرفراز
وچھت ساعت دِرَک ہر سو شاہی
بشب شہزادہ در خلوت گوُدہ ٹیلو
توقف کِتھ لحظاہ دراو بیرون

پتُن شہزادہ ازاین حال برباد
دِست پیپہ بر زبان سی بیشِ دلبر
پتُن دل مثلِ پروانہ بناوُن
رشادت تس پتُن حاصل دِوت سعادت
دراہ تس گوُدِ لس عشقن سر ایت
چھہ ہتزی کرُن افزاوُن بیانو
بخشنودی رٹن پالنس دِرِ آغوش
رضاہ وی بباب عشق بنِدی
تہ بوُزت گو سٹھاہ مسرور خشنود
تہوُن گژہ از عنایت خرم شاد
دِلو سر تا بپا تس مشک دِ عنبر
دِلت عنبرولوکُ تس خلعتِ ناز
برسم خود دنمن دِوُن کرکھ شاہی
وچھن ماہ شبستان کرتھ پیراو
گمُت ثرآسو پہرِ بار مفتون

۷۹

فدِ سرِ وس سرا پا مِہ گمُت سنگ
مِہ گوُمُت دا نہ چانی خستہ جیگر
ستھاہ افسوس چھ وا ویلا دربغ
یہ بوزِت تِ سپُن تاج الملک تنگ
یُن نس ای نہال زندگانی
ژہ کمہ چیزن گرک ناشاد و رنجور
بو چھوس اک کمترین چانوی غلاماه
مِہ کرُمُت چھوی فدا ایندی دل و جان
یینہ پیومُت مِہ چانوی عشقنوی تار
یینہ چھس بوِ دامِ زلفِ سنبل
مِہ غیرس کُن چھ نہ ذرا اکران میل
ژہ رتنوی چھم فولان گلزارنی خار
یدی گو نہ گرِت فریاد و زاری
دگرنہ آسہ و کُن میانو دشوار
مرُن میانوی بزندان آسہ آسان

کفِ پایِن ژہ کرمُت چھوی حنا رنگ
ژہ بی انصاف روُدُک شادی تنتر
ذران معشوق و عاشق در غم و آہ
گلِ زرد بس سپُن تس زعفران رنگ
فدا یوینی بیا میانی جوانی
کتُھ نِھم دل نہ تِ کرُنھم گولہ سور
طمع نی چھوم ژہ کرُنم رُت کلاماه
مُدامی چھوم سدا روزُم مہربان
ننہ بر بانہ کرُنھم آبو ما عار
ننہ پا بہ کرِ نہس ہیچہ بلبُل
بو چھوس مجنون مِہ بس تی چھہ ہم لیل
ژہ ییتی نا رہ سی پیدان مِہ گلزار
وِنِت سنز نا بیا احوال ساری
امی جیلہ کرُم بے ضابطہ کار
فقط دُمدر مِہ ہر دم چانو زالان

٨٠

تلن یاز خاک عاشق از محبت
رٹن چیرہ بسینہ می نہایت

دپن نس روز نوش ای یار جانی
خدا تھوفی سلامت در جوانی

بوکنہ آزردہ چھسنہ ای نکوفال
زبانی شکوہ کرمی روز خوشحال

بہ زانت زی مناسب نے مہ برسر
تہ مانت چھسن دل چھک میون لہ

زہ کرآرام آسی جز دلارام
زہ چھک بلبل صفت دل اشنہ زام

بدینگونہ سو پیومت سنبہ للون
بشیرینی کلامہ خوش بناون

مع القصہ سپن راضی ببازی
نمہ از افسونسازی دلنوازی

ونان گی اکس جے کینہ حالات
ننن گو از جریدہ مقالات

سو شب مخفی سپن چول دلگیزان
صبح فاؤ شاہزادہ دراد بیرن

دوہس روزان بتر دشہ بدربار
گرژاہن ند شب رواہ بیش دلدار

سہ شہزادی سپن بیحال حیران
بمشکی می محبت آس سوزان

دوان ریوان دپان سی آس دعل
زہ ہجران می جدائی بیمہ مشکل

تمنا آسو میبالو سی دشہن بار
رٹن دو بر ژلم مہ از دل آزار

عوض ون چھوم ہمکو دربولن یوٹ
زلان چھوم ہرنت متاع دل کرنت لوٹ

تعجب عاشق و معشوق یکجا
بہت خوش تر تفاوت روز وارہ

نصیحت ای ابد یہ بہ بین انتہا
زہ دل بیرون عبارہ عیرت زی ارادہ
یہ چی بیک بہ دینت یار موافق
یمی معشوق سوی بس سہ عاشق
سہ سن خلق ژہ مل ارسن اعیان
سہ ایح بیدہ زی پیار دلدار

بہ شان ای بیان پتمہ
مہ پنہن یاد شاہ نجانہ بحکم برد
سہ ردان یکا دل قیمہ بشید بود

سہ شہزاری ای سیر یلہ دل اشیان
سہ آید دشہ انہ زنا بہ حیران
سکہ فنا بہس سہ حال
نیتن ہمہ شہ کشہن سہ عمران
سہ سن بال

گرزان ہر کنہ دلبر چھوہ مہ الفت
وژان دائم ہمہ کرنا کمال حیرت
دوہس روزان درخانہ محزون
شبس پتران مخفی شہر بیرون
بہ نو دزت شہ بین درخانہ بازی
کرن ہر ژلم تھاہ افسونسازی

پتس کھاون غلامہ نس بربال
دپی نس کرنہ دل ژہ لگان بیکار
دپی بیتھ پتن و شہزادہ ارامی
ہمی نیتھ نہ از دو بار شاہی
گرزان نمہ انجاہ درادیم ورن
بہ ہرنت سہ ہیمہ مجنون
بہ جرت بیکس لو نیکہ یکمار
غلامن کرنہ ترنت سی ییکمار
پتن روشن منی بو بندہ ابرار

ورفتن پیش تاج الملوک

شرن بکاولہ اعلان پرِیان ہیرا

داستان پرِیان ہیرا

بچل جران ہر دم چھہ گریبان

گژھ تاج الملوک ژرا سوہ زان

وصل یارنس ژرا چھہ تکرار

ترو تازہ ییلہ چھ تسنی باغ

اناگوس ژ کالاوہ اندرین باغ

گُرُن شہزادہ وارہ آسہ پامال

زمین بتخانکی پُس آسو خالی

بقدرت تس پیٹھ ییلہ آسہ بیزار حالی

ثبوی اکرم تہ تقاضن تخ تخت

ترو تازہ ییلہ ہی بیہ نہایت

همانَدم سو ژفا ہن کنهه جوان وو
جوان پُرزت ییُن آمادہ برکار
زدست آہنی سُوی کرکھ برباد
ژنک وارت بارباپ دارابہ پانہ
سو تُوہ آدا ییُن شب آفت یامت
یکان گو سوی بتخانہ سو مسرور
لبُن نہ کنهه نشانہ تن مکانس
ییُن فلادپُن پوچھن جہان کیا
کرُن ہی ہی ہزت کیا آم یہاے
مصیبت آرہ ڈیُوٹھن لرسر لو
مع القصہ غمن ہیٹ ہیس ماتم
ز دیدہ خون ہارِن یارِکو گوم
وُدت وارہ لرت ییہ خاک پانس
ژلن گریہ زاری گہ سوراہی
سہ شہزادی کرن ژرشادو مسرور

کرن دُپنک عمارت تس بہ نابو
گرک بتخانہ از ہستی نگونسار
سراپا کٹہ کھ تچھی بیخ و بنیاد
تہوک نہ کنهه نمکو انجان شانہ
دوان شہزادہ بیرون راوِ نامت
چھن دلبر زول تس مہ ژلم معدوم
نہ بتخانہ نہ جانانہ ٹھکانس
تیتھہ شب آسو یامن ہیر غذا
ژلت کتو گوم دلآرام از جاے
سٹھاہ افسردہ تہ پژمردہ سوی گو
قد آزاد سرو س ژ اونس خم
دوبارہ عشقہ ڈک مژ الم ہیوم
ییُن مایوس تس باغ جہانس
بلا چاری سوئی دربار شاہی
غم ہجران ییُن از دل تمس دور

[illegible]

بڈنا کنھہ نمٕن آسو بنہ اولاد | اَچھی با ہت ستھاہ نمٕ آسن ناشاد
اثر نیلک چھہت گوشا و مسرور | گژھہت نوٗرِت زمانہ زانہ نس گوٗر
ز برج خورمی زن درایہ مہتاب | چوٗ چھنٕ گوگ نسٕن خانہ بیراب
بہر سو نور کوی گاہ یو مکانس | زنوٗر او پیٚز شہرت جہانس
ستھاہ زیبا بدن در حُسن یکتا | نگار عاشقان دیوانہ عذرا
بصورت آفتابا ہش سہ روشن | دچھہت ماد ربد نمٕن چھہ پوشن
بہر گونہ گرگ پرندہ از نماز | نخیابان و پیٚز زُحُسن ممتاز
مع القصہ گذاران ایام و سال | پیٚز مسرور اند حُسن اقبال
بہر سو گیہ خبر در شہر مشہور | چھہ گو یا جنتہ درا شرنبر حور

داستان

بہ تنہا تاجُ الملوکن اوٚز یامت | بنا دیدہ پیٚن دیوانہ نامت
امیراہ اک انٕ بالکل خبردار | کرن راہی بد دہقان بہر انبکار
ز طرفِ من تہ کرس خواستگاری | اما گرزہ سخن از ہوشیاری
سو بوزِت گو روانہ پیش دہقان | پرنت افسون ون کنس ٹھیو افسان

یِیٚم نمٕس گژھ سینہٕ لوٚرٕ انسہ اتھہ لگنہٕ
مہ عاشق تس چھہ پاپی سوچ یا فنان پتہ تس
مہ نمٕن یورٕ یوسن انتہٕ دیوٕن پیٚرہ چھان
دَوان آوہ اسہ رنج مصیبت
لدی نہ بار ناد حسرت
سری نہ اگر نیس ای پیالہ
پہ بوزِت سرو دہ پیٚرس اَزرد
خداہ ہمی سلامت نا نیاوی
پری نہ یس لوبہ ول نا سیاوی
لشکر تنان یوچھن اسہ
ہرگاہ نہ تہ نیو ون شاد مسرور
مہ کر انبیشہ در نظر بر منظور
گلشن پشک چھہ زیبا جای الم
ورس عالی مکانہ تاج ہمایون
گلس محفوظ خانہ در گلستان
منس تاج الملوکس کن خبر سوز

فنم باغ تو گلس نہ آرام یار
پرون الحمدللہ مرہم بار
انہ بوزِت گو شہنشہ شاد و خرم
رفانہ گو تہس یا دن برابر
امبرن پتہ نیرول نہا دور گوشتی
بیہ بوزِت نزیش دہقان خانس
درای کار شوی منتظر روز

شگفته مې سین عیشک گلستان
زړه نا بو سپېدم خار هجران

بدل شادی ز عیش جاودانی
سپه مخمور اندر شادمانی

سپین بېبه کبوتر کالا اندرین حال
لکاول دا به از اسرار آن سال

زهر سو بر به آیس کرکه مسرور
پچهنت غصه ز لس ولیس فلس لور

سمن روا به هنت اک تخت زرین
بېبه هنر لباس زر تمسکین

کرت دربر لباس حشمت وجاه
سپنز خوشرو وچهنت بېبه هنرگونماه

وئن سوی بدرما دربا داب
کرس بوښان پاکن تر فتحیاب

ونکنا منت هنر نهمان آیس
بخر جانان ننه هیجان آیس

آت اندر نبون همره مالی پالس
کرن محرم سو پوش به خزالس

ډین نس پس تره تهوی ذ عمر بسیار
کران گزره نرج بد آسی زره کار

ازان پس هنته رخصت لس شگفت
بنخت ز رسپنز راهی بفرحت

سپنز راهی بدرگاه دلآرام
چو بلبل مضطربانی روی گلفام

سمنت باهم کرک ببغم ملاقات
سپین خورم وچهنت اصلک مکافات

لبک شادی ز لک بېبه عشقه نادی
نه آزادی چهه باعشاق هادی

بشهزادی کرن الفت نهایت
تهون مشکور نه ممنون بغایت

بصد منت نمس عالم پناهس
بخشنودی سپین باهم روانه
بهت از ناز بر تخت شهانه
ازان پس تبو کهر رخصت باد ناهس
کالی بحر از دل گر ممتن ودود
نیمن کبر تن بهنت عشا گرتکود
قدرت چون نرگس بېنن تمام
دلت گی باهی چون تن گردم
بخارمت ره زلس اردونداری
پچهنت لمبر کر سودا ره جان نثاری

داستان

ډیکان گی وارث در ملک انگارین
بسم ودی سهاه با جاه تمکین

لبک چهنت ...
لبک ببیه لعل جوانی کامرانی
زلک غصه ببلاله ببیار مخمور
سپین از باده وفاغ البال
سپین از غم فارغ البال
لبن بخت سعادت اقبال
متهن حیف معرفت از حکامت بیپن
عنچه ... ناوان تاج

بهبن آن کسن نهر زینت اندر
کران باهم دمای نبهای ی لبسفر
سه روح افزا نشب آیس نسخه
بهبن نبرونبس خخ ننت ن آن زبان

بدینگونه زبان راوی فسانه
کران نن دُر بهو از دُرج نهانه

لبوی نلج الملوکین عشق و آرام
لدان فیروز ننا هسن لوره پیغام

بو واتس از خوشی در شهر مسرور
زدل رنج و ملاله می سپین دور

نهر لوزت سپین عازم پسلطان
برائی نهر فرزند آو لاران

بخشنودی جمیله نجینه همراه
منظفر شه بمعه بهت حسن آرا

به نجینه نجرسه روح افزا نجگ سیت
عجب تحفه نه سامانه بیه کینت

مع القصه بکان از جاه و تمکین
بشادی وات در ملک نگارین

ملاقاتها کرت با هم سپین شاد
لبک مطلب ژ لک غم رود آزاد

بمسروری کران گے نن دیانه
نفقرن سیکسن نجشنگ خزانه

بهت دوه ناره والپس دهای ساری
هنبوک رخصت گرک سفر نج نباری

بکاول آس شادان بی نهایت
سه روح افزا رژن ذلو نسه رخصت

همو ذلو هس اجازت در به پاتس
سپین داخل اندر نهر نهاش

بکاول از محبت آس مسرور
سه روح افزا نهایت نهوته مشکور

نمس سر تا بپا احوال باون
مزرت سینه بی کینه هاون

دنن نس اینه کالک جمله لحوال
نه بوزت گو نمس ژه سینه غربال

ببهبن دسی بکاولن دس
بهبن بکاف بهبن بکاف مسرور
انکن سوی عمارت آن انداز
شهزادی نهر ابن بسر نن بایم

85

بهبن پواته نس زوی پیشن
بخشنودی نهر ونن هوی پیشن
نسندم کلکان زسس زن دس کمان
زبیم عشق بیرس بینه بریان

بخاب ناز نن ژوفرنی بیبا
بیچهن دیلیر بهن و بچان مارو زیبا
بیلداری نشست انس اندر آزاد
گذران نن نیم به بنای به جنگل

رخصت گرفتن روح افزا
و رفتن بملک تیمچتن و رسیدن
بہرام برای جستجوی روح افزا

سہ روح افزا بخانہ دازیامن
زدن بخ دراہ د غم بالکل سلامت
بدل نالان گستہاہ از درد بہرام
زجیبا دی گرث یا لشتہ دردام

[illegible] عشق یا [illegible] عشقبازان
د روغی [illegible] ان
ز دیدہ [illegible] عاشق [illegible]
بنان اول [illegible]
بنان ادہ [illegible]
[illegible]

پیر داخل [illegible] بان دربار شاہی
نسہ گیہ [illegible] سوا فردوس رای
بمنا د ناکس تازہ دل بشفقت
مع القصہ دون لس [illegible] دیدہ رخصت
بکاول [illegible] بنجال عاجز
تم کتن [illegible] دانہ میان ہر گی

بہ تنہائی چہن بلہ شمع کافور
سوبی پروانہ لاران ہیچ یا نپور

بچہ ش عشق سپندس خستہ جگر
زشوق دل کہولن بہ ئے تلالس سر

باہستہ کران گو عجز و زاری
بغمخواری نہایت خاکساری

پری از سوز گریہ گیہ خبردار
دوان ذرہ نہد ز بستر یاسمن زار

جانانہ د چہونہ ثر زبیانہ رعنا
بزبر پالگت خلوانہ شیدا

ز دیدہ خون ہاران بان ماران
سپز جیران آہوئی پرستان

بدل عشقن اثر کلس نہایت
بظاہر پرسین از کبر و نخوت

د پن لس نہر بیرون جہا بہ اسندر
بگستاخی کران نثاہی گرس تو در

زہ ڈ د چہونیا ز شاہنشاہ والا
کران گیاہ چہین پہان جہم خنغالی

ونیت ہی کرنہ تم بیرون بہرام
رٹن زلن جانوری دانہ دردام

سپن نو بہ سوی از زندگانی
بخانہ گو سٹہاہ گریہ کرانی

آدا سپن سو نت خلی شید نن خراو
شہ روزان کردی از نسیراو

سہ روح افزا سبز بتاب بالکل
روانہ گیہ دوان پیش بکاول

د پن لتس دم مہ رخصت گو متر کاکل
گز ہون چہوم سوی خانہ اندہ بنجال

بمنت نم کرس ثر زارہ پارہ
زہ کر گنیزان ایامن ہیت قرارہ

[illegible]

گران آسس نصیحت آن سمن بو ‌ ‌ ‌ ویالن کړ دل نبر از رنج آنسو
به ناجنسان گرن الفت چه بود شوار ‌ ‌ ‌ لیک آخر ندامت بر گرشک خوار
پشیمانی لیک نبر بنه مقصود ‌ ‌ ‌ از بن کار خرابی چه بنه کنه سود
نظر کړ کباه بیه تاج الملوکس ‌ ‌ ‌ دئن و بخت ندناجس حکم ناجس
بدینگونه گران آسس نصیحت ‌ ‌ ‌ هران تس آسو هر دم مهر و الفت
ډلس از روی رنگ تازه یکبار ‌ ‌ ‌ گلس خاره بدن از فرقت یار
سمن رو پریه ډلشت بر آحم آد ‌ ‌ ‌ دپن تس رو خوش از دل نو غم نزاو
بو در فردوس بشکن دانتناوت ‌ ‌ ‌ بقرب دلربا مسرور نهاوت
به بوزت بز سپن بهرام دلشاد ‌ ‌ ‌ دپن تس تا قیامت رو آباد
سمن رو پریه دپنس ای طارا ‌ ‌ ‌ لباس زن گرن شوبی ته دربر
نمی جبله ته وانگ پیش دلدار ‌ ‌ ‌ نته دانن در انجا چانو نوار
نه بوزت گرنه زیبا جامه دربر ‌ ‌ ‌ مرصع بی بها بزگنډنه زیور
پری پیکر سبز خوش رو نهایت ‌ ‌ ‌ جبین رنگ قمر تمسند لغایت
سمن رو پریه ډلشت نکنه همراه ‌ ‌ ‌ بزودی نیولن آن بهرام دلخواه

داستان

۸۷

بنفشہ وقتہٕ پننی گیہ روانہ
برای زینت روی یگانہ
کرن تس تار زلف تابدارن
یمہ غازہ کرن تس تازہ روئش

گران مشاطکی تہٕ آس سۓ ناز
گرٕ ماہان پیش پری درہفتہ یکبار
بہت تنہا دۄہہ اکہ آسہ بہرام
زسامان مشاطی کرُنہ آیئین
کرُن تمہ یُسہ آیٔنس برن بجاو
وۄنان تتہ حلب آیٔنس چینن زار
زنخ تہٕ شروبان تہٕ چھک دائم عکس گیر
سعادت عاشقن چانی صفائی
وزان پس پشت آیٔنس تفسیر
زنور تو چھ آیٔنہ مُنوّر
زآیٔنہ کرُم می چانو دیدار
وپُم آیٔنسی می نظاوہ ہمراہ
وپُم تمہ تو رہ باسہ چھکھ طالب یار
تتہ چھیں منتظر از دیدہٕ شوق
لکھت رنگین عبارتن تہٕ بفرہبے

تتہ رُوح افزا تہٕ ئی تس آس ہمراز
اکران تس تہٕ بیب زینت آس بسیار
گمٕ گلرو بنفشہ آس کتھ نام
ہنز دۄد رٹن باجاوہ نمکین
سپُن مسرور اندول تہٕ نرگس زار
تہٕ بیشک چھک تہٕ رنبین خانہ یار
بجنی کران چھک نقشن تحریر
بشارت مہ لیُم توٗسی لعل روشنائی
کرُن زیبگو تہ تم احوال تحریر
بحُسن تو گمُت عالم معطّر
بجلوہ می لبوُم عکس رخ یار
وچھن بو روی دلبر چھُم تمنّا
دوئی کرُہ ورموکھ ماوی سودلدار
زلم مہ شروچھنہ خونریزی معشوق
ہئون درجای خودزاتن غنیمت

بنفشہ دیہ بقدرت سوی خانہ
ونن تمہ سینہ بتس پتس آن لگانہ
وچھت بہرام بتس آن تلا رام
سپن ازی بتس تمس پریشانی بہرام
چھینت پیتہ اد یتیہ پیرہ پریشانی تمار
سپد تمس بہ انفصا دو تنہ تھاون
نیش نہ تھاون کسن آہ انکار
وقعہ جھا تیل پی چھ پسند از حکمدار
کوال رکس روز عشرت
صفدار نہ تنہ بتس تمن روز فرحت

کلامہ بوزُ نفن گوشہ بہرام	پین نس پوز مطلب ای نکوفام
یمس ین بارہ ندی نیر نرگان	تمس بے شک چھو سپدان سینہ بریان
بڑنیا سُرخ روئی تس چھہ حاصل	زلس غصہ ہنی بابارہ اصل
یمس مطلوب عشقُن آسہ محبوب	سو دز غم آسہ رونت مثل العیوب
سو ہمدم آسہ بے دیدار پُرغم	ازین ماتم گرہ ہس سرفی پخم
بنفشہ بوزِ تھن گیہ شاد و مسرور	زول نس تنج والم یکدم کرون دور
پنز صبحس روانہ سوی دربار	کرن احوال رُوح افزا با ظہار
جواب تختہ پریہ بوزِ بامرت	بحوبی نس سپن دریافت نامرت
در اینجا آمتن بے شک چھ بہرام	گمت لسنہ سو مثل مرغ در دام
دزان پس موپہ نس کیہ جا وبوطافت	ونن ترہ کت زندان فصاحت
بنفشن دپوسہ وارہ الٰہی نیکونام	امکو ز خواب آمرت چھوی مِرہ الہام
پہ کتہ بوزسہ رُوح افزا بہ ہرگز	کران از گفت گو آخر سہ عاجز
مع القصہ ونن تمہ راز ظاہر	کران واقف سہ احوالس سراسر
سہ بوزِ نتہ پنز مخمور فرحت	دپن نس گژھ کران حاضر محبت
زدیدہ بو وچھن زانم چھہ غافل	بپہ بت صحبتس میانس چھہ قابل

بنفشن ... پیتہ ... تنہ بیانہ
مع القصہ سہ نفاون پنن دلبر
پنز بالس روانہ نس دونن
پین بہرام محجوب روی دلدار
وچھن نی پرہ نم از دوین تنہ بیدار
زلوی یم عاشقن معشوق نظر
تلوی نم از دوبارہ دو دو رکنگ
وچھی نین بیوی جمال یار پیا
گژھی فارغ سہ اندہ صبر و تپیا
پین محلہ سر افالی ازیب
دچھمت محظوظ دوبی وال ازیب
ازان پس پرزہ ونہ نفح افزا تس حال
ترہ کیاہ چھی ناوی بانوی اقبال
دپس نم نو فرت ای پریزاد
فقط اسہ ناو چاوی پتیم یاد

ڏسُ پريه طلب کيم جا جنهن پورُ
ڏيسُ تهم ڪيانه پاٻوس شمع زمان
سه روح افزا به لوزت آيه در جوش
ڇهت تهم اکس گهے شاد مسرور
ڏلڪُ غصه فولک باغ دفائي
حجاب ره سينُ بهر امسي دور
ولکُ گل غلس شگفته گو چو بلبل
ڏاس غصه ٿي پوسه لگاس
گذارکُ شب بعشرت شلنجان
بري از صحبت دلبره يڪدم
هکون نه ڏالنهن مهجوري بار
مع القصه صلاح ٿي کريه ددول
ڇهوه بهتر پيشس ديده بار نهاڻ
پرت ماٿهر جهکن ونس آب بسر
نهون اندر قفس سوي پيش يده

هنوت برخو نشين ناخش محمڪ پور
پهوا زبک شعله نين ٿن پان مارن
رٽن خو نتس يشنُ دلبر در آغوش
سين از نه يده ديدار مخمور
ڇهلک از دوي دل رنگ جدائي
زناريڪي سين تهم منزل نور
سپنُ مسرور بالکل بي تحمل
زٽت جهيگر تن سوي منزل ناس
صبح بله دراون خورشيد تابان
کرنُ برخود روا دور ليوان غم
سينُ سوزانه نس شر الفتک نار
زرنُ جهوي دا عشقن سخت مشکل
بهر دم نس دچهت لحوش بناونُ
سپنُ جانور قمري عجب نز
چو در اندر صدف چيده گزيده

مسي پيچان جانور در قفس ايذين
بتس غم بهت يارس نمکين
نمي يا تمن اوا گيڙ تڪلا
پين لوي محبت تن ونه بالا
سه روح افزا به از تغفق تتاب
نهر يار نزاون خوردان نغماب
نجيده زن گمرت نس نهر وقامت
پڙياگون پين نهر علامت
ڏيب اري اچهن نس جام گيرت
بڙليارِي پرس نهر امت
حسن آرا ملس ياد ريکوانه
پيز وظ شنت نس ستا احوال مفطر
پين نس گهره دل کر حال اظهار
نه پيدان ابان ٿيچ فيوار

نه ليس شمع يا ڇهوي پيش
کرنت کيا ڇهوي سين ولعد
نمن سس نهوي کهر سان
غشمن ڇه کيا بين
پيره سه ڇه کيا شطر نجان
ڇو الف ڇو قد مثاره ڇهاون
اول ايم باز سي راد اون
دوم افغان نهوي وديران
سکاه افسل کيه عشق گهڪ
پيه خوزان کهره جام نکا بالعب
اخکار کيدان نهه سمي لعام
عشقبازي ڪي ڏ مجتمعي
وڇيب نمه لعاه اي اقبال عالم
نحاله نهولي ڪمبنه شاه و نديم

پچھوس محفوظ از عشق محبّت	بناخن کیبازہ چھوک لاگن نہ تہمت
نہ زانی عاشقی نہ عشقہ جادوی	نہ معشوقی نہ زانی بارہ دادوی
نہ میانی زلفِ پیچان چھی پریشان	نہ گومت چھوم برہ منہ گلستان
بدینگونہ ونت زاری بمادر	نمس اکثر نہ ہرگز آو باور
تلاشس لج بمخفی حسن آرا	بہر صورت گژھس ینچال قلوا
بہر سو کرنہ نمہ جاسوس راہی	کران گیہ جستجو از حکم شاہی
وچھان گیہ دوان از زیر و بالا	نمن آسان زہانڈن گو محالا
لبک نہ سوی خانہ ہرگزاہ پے	گرہ تراوت کرک آفاقسی طی
نصیحت چھی یہی ای سالک راہ	کران ہر دم زہ چھوک ہمنز تمنا
سو چھوی دِل کرن دائم مکانہ	وچھت بیرون زہ ادن چھوی نشانہ
زمینڈان چھوک بہر دلبر عرش و افلاک	کران چھوکنہ زہ دل از ما بن پاک
وچھن جانانہ چھوی ہنجانہ دل	کران گژھ دیدہ دیدار حاصل

اظہار کرن گلرخ کیفیت جانوزنہ حسن آرا

ونی بو مختصر احوال پنہان	حسن آرا ینز وارہ پریشان

نظر تو جیدچی کر سوی دریا نہانی صاحب تحقیقنی زان	چھہ ہستنی بجرچی از زیرہ بالا عبان در جان ننن جھوی جان بان

صورت انسان شدن جانور را و گفتگو کردن اپیش شاہ

حسن آرا یہ تو زنت تابہ بندزار سہ روح افزا و چھنت گبہ خستہ جیگر دوس دل عشقہ نارہ لگو سہ خارہ سو پنجرہ نیولن پیش تنس مظفر نہن تہ دوست رٹن فحری غضبناک بحلقہ نس نظر نہاہن کرن بام زگردن نس کڈان تعویذ بیروان ازین حرکت سپن نس آدمی زاد سپن شہ در غضب تے لشنتہ بیسیار دنن تم سوی آدم ای کہن زرے ژہ ڈ رنہنہ چھو بنہ ازدربار شاہی	کڈن بیرون قفس از خانہ یار بظاہر کنہہ دنن نہ پیش مادر سپن نس سینہ پارہ گبہ آوارہ کڈن بیرون سو جانا و رچھ مضطر چو جامہ نس کرن تم بالخ پر چاک وچھن در حلقہ نس تعویذبک نام زعلم تو پرن نس چہ افسون بصورت عاشقاہ چو نشکل پریزاد زغیرت نس برا پا گنڈ نہ بزنار زقہر شہ برت نہ کنہنہ پر جاے فرک پانی گنہنت پالنہ نہاہی

کرک خدمتگارن منع یکبار
زمو بوزنت کڈک از نار بیرون
پکان گے نیوک ہمرہ سیت بالش
بکاول درایہ ہیش تہ مظفر
زمن ڈلیشت سین لگو دن اچھن لوچ
سپن خوشتر پزہ یوک تس حال احوال
دپک تم آیہ از حکم خدایہ
برہ ڈلو تھم عجائب ماجرا مہ
وزیرس سالسنی چھوی ٹاٹھو فرزند
دچھوم لسنہ سو در ہیزم بمب ان
زمہ ڈیٹھوم پام سوی بیرون کڈتھم
چھو نہ کانہہ فائدہ ناحق رو بارن
بہ مخفی آسوتی از پردہ نن دراو
خطا بدی کرن از غیر زانی
گنہگس بخشن سہ روح افزا سمن لوے

نہ زالو نار بیٹ رنزہ خبردار
حوالہ کرکھ شہزادس سو مجنون
کرک داخل سو رنگین بوستان س
تھون تاج الملک در باغ نو شتر
دچھک یلہ بعد ماتت دلربا کور
چھنین گوشہ وازک ای تکو فال
کران آزاد سوی لیس آسہ دربند
تہ وچھو زیر نظر ژنا روا مہ
سہاہ عاقل تہ دانا ژر خردمند
دمان ننت آس ہر سونا رسوزان
انم ہمرہ تھم در باغ موجود
بگردن بیگنہ بل بار کھارن
کرن دستو چھینہ ن نیچ گراو
عفو تس کرن از مہربانی
چھو لائق بلبلاہ بہرام گروی

۹۳

رنگا رنگ رہ اس بیم نرگس اندر نر
ارن نم بی بہا گوہر نہ بوہر
گزہنت فارغ مظفر نہ نکوفال
وتی بو تخت من بی ابن حال
وچھنت دیار نشی عاشق نہ معشوق
پیش بر شادم از زیادہ شوق
پیش نر شر بک و محمود منزل
ز وصل یار گزر نر تو کہ از دل

ننن ہمرہ نمن بوزن بالسوی
کرن راہی بملک خود بمن اوی
تخت نشوی پکان منزل گرک ھی
نگار بنس اندر نم داتہن پے
کرک گوڈہ پادر ما در ملاقات
لبک ہنر سو بیتر کرک مکافات

نمن ہمرہ بو پانس بیت بہرام
ونت ئی دراہ از فرحت بکاول
گلستان ارم نم وات مسرور
ملا فاتہاہ کرک باوک تمن حال

گلستان ارم از بہر ابن کام
تولن ہمراہ ددلوی زود بالکل
سپن رنج سفر بالکل نمن دور
سراسر قصہ شاہ نکوفال

داستان دربیان عروسی بہرام

مع القصہ کرن ہر ہی نیاری
ولک بہر امسی شاہانہ خلعت
لدک برتخت شاہی از تجمل
کرک سالمہ جمع نہ درای خوشنود
پکان نم وات در فردوس خندان
سہ محفل آس نہیا ہیچ جنت
کھبک سرگجھ ضیافت پر لطافت
برسم خود کرک دول پور پیوند
سپن مسرور نم ہجو رعشفک

شہر فیروزنی چون شہر باری
سپن خوشروی زیبا مہر طلعت
بحسن خوب ان منز گلشنس گل
سپن راہی بمنزلگاہ مقصود
سپن داخل بدولتگاہ سلطان
وچھنت در دل گزہان حاصل مسرت
سپن مشکور و ممنون بے نہایت
سپن فارغ وچھنت دلشاد پیوند
گئی مسرور نم سن تور عشفک

پہ یک سو بہن مسرور ساری
ارین شادی کرک شہزاد یاری
سرک خالی خزانہ بے مبانہ
سپن آزاد پایہ و در زبانہ
ہمین آزادہ تھا وی کرک نام عاشق
پہ دنیا زبادہ و لبک یار موافق
طلب بسوی کرک راوی زبانی
بہطلب سادہ ولبک سر تبہ جان جاودانی

و در بیان خاتمہ کتاب

الحمد للہ کہ این قصہ دادا انجام
بناری انکلیمی تعنت شعار
بناری عاشقان پہ بوی تحفہ یار
بدوای درد مندان از درسیار

لسہ خانا مشنوی محمد ابن ...
یا بری فدا یا ابن آکبر سین ...

تمام شد

نصر نظر آکیا ب گل بکاولی ازبان
شیرین بیا ابن شعبا بحد ایچ شیعاره

پہنت باغ بکاولی آکبر سین ...
چشم من منظوم منظوم

چھو از سر نہان نتر تا بیا پر
قدر لعلس نشہ گوہر شناسن
صفت لعلک نتہ کیاہ زانہ اعمیٰ
دوا چھوی عاشقن سینہ فگارن
یہ تحقیق کرمت چھوی ہو اللہ
یمن چھوی دیدہ دیدار حاصل
دفی بم نراو از دل سوی چھو کامل
خدایا مے کرم از دل دفی دور
چھم سینہ زنگ شرک و بدعت
زعشق مصطفےٰ سینہ برم مے
فدا عالم بوین تس پاک ییتس
شفیع سانوی رفیع القدر یزدان
یمس نتہو آسہ ہمہ تمس چھو کیا غم
بوین از ما ہمیشہ پاٹ بیحد
بیہ ارکان دینن آفتابن

جرن چھس شعر فی منز بی بہادر
چو جوہر پانہ بم دراصل آسن
زگوہر پانہ سنگے مانہ اعلیٰ
یمن سوزانہ کرمت عشقہ نارن
نمی زانن وچھت نور تجلےٰ
نمی بے شک تجسن پانہ واصل
عطا تس چھوی تقرب بار منزل
بو چھوس ہچھو رنا وم اصلکوی نور
ولم از رحمت دریای عظمت
بدین مجتبےٰ شیدا کرم مے
گدا کم شہ تمس شاہ ہیس
مطیع تمسی نہ عالم زیر دامان
نہ تس رنج والم نہ خوف جہنم
تحیات و درود بر محمدؐ
صلوٰت بعد آلن صحابن

چشیمن ... منظوم
ستین ... فرقوم
عزیزان ... یمہ زانن
نصر نظر ... گلمیزار ... نکین
مسن ... نکین
... تت ... بیمن ... نکین

... قلمت ہر طرف گلہای گلزار
پھارس منز چھم منت بہ گلزار
پھت گلن بلبل آرام دلچو تس
پرے ناون یہ ابن زیبا بیہ تس
صلاۃ ... کرت گرزن نتمام
گل باغ بکاول ... دوبارہ
۳۵ سنہ ۱۳ھ

تمام شد گل بکاولی
دو ۲ سنہ ۱۳ھ ۲۰ بر
عاصی پیر علی شاہ
تحریری غانباری عفی اللہ
عنہ ولوالدیہ امین

ہر قسم کی سستی کتابیں ملنے کا پتہ

غلام محمد نور محمد تاجران کتب

مہاراج گنج بازار سرینگر کشمیر

(شاخ) مائیسمہ بازار۔ ورزیڈنسی روڈ امیراکدل سرینگر کشمیر